

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး နယ်ပယ်များ၌ တစ်ထောင့်တစ်နေရာမှ ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုး ကူညီပေးနိုင်မည့် အရည်အချင်းပြည့်ဝသူများ များပြားလာစေရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ သန္နိအုပ်ချုပ်မှု သင်တန်းကျောင်းမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်မှာ ယခုအကြိမ်တွင် တတိယ အပတ်စဉ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်းကာလမှ စုစုပေါင်း နှစ်လ (ရက်သတ္တပတ် - ၈ ပတ်) ဖြစ်ပြီး သင်တန်း တစ်ကြိမ်တွင် ရက်သတ္တပတ် - ၂ ပတ်ဖြင့် လေးကြိမ် တက် ရောက်ရပါသည်။

ဤသုတေသနစာတမ်းများသည် သန္နိအုပ်ချုပ်မှုသင်တန်းကျောင်းမှ ပြုလုပ်သည့်နိုင်ငံရေးခေါင်း ဆောင်မှုသင်တန်းကာလအတွင်း သင်ကြားခဲ့ရသည့် လူမှုရေးသုတေသနပြုလုပ်နည်းသင်ခန်းစာ၊ သုတေ သနတွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ ဆန်းစစ်သုံးသပ်အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းသင်ခန်းစာ၊ ရရှိသည့် သတင်း အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ လက်ရှိအခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအား ချဉ်းကပ်ခြင်း (evidence based advocacy) သင်ခန်းစာများကို အသုံးပြု၍ တက် ရောက်ခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များမှ လက်တွေ့ပြန်လည်အသုံးပြုရေးသားချက်များပင်ဖြစ်သည်။ သင်တန်း တစ်ကြိမ်နှင့် တစ်ကြိမ် အကြားကာလအတွင်း မိမိတို့ဒေသသို့ပြန်၍ သုတေသနစစ်တမ်း ကောက်ယူရခြင်းဖြစ်သဖြင့် သုတေသနပြုလုပ်ရသည့်ကာလမှာ တိုတောင်းလှပါသည်။ ရရှိလာသည့် အချက်အလက်များကိုလည်း ပြန်လည်စုစည်း၍ ဆန်းစစ်ရခြင်း၊ အစီရင်ခံစာရေးသားရခြင်းတို့ကို အပတ်တကုတ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြရပါ သည်။

သင်တန်းကာလတိုအတွင်း သင်ခန်းစာများကို လက်တွေ့အသုံးပြုတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤစာတမ်းများကို လက်တွေ့ရေးသားစေခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့် လိုအပ်ချက်အချို့၊ ထောက်ပြစရာအချို့လည်း ရှိကောင်းရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သန္နိသင်တန်းကျောင်းအနေဖြင့် ဤသုတေသနစာတမ်း၊ စာတမ်းပါအချက်များကို အနှစ်ချုပ်ရေးသား ပြင်ဆင်လျက် သင်တန်းပြီးဆုံးသည့်ကာလတွင် မိမိတို့ ပြု လုပ်ခဲ့သည့် သုတေသနစာတမ်းများအား ဧည့်သည်တော်များအားဖိတ်ခေါ်၍ အောင်မြင်စွာ ဖတ်ကြား ဆွေးနွေးနိုင်ခဲ့ကြသည့် သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သူများအားလုံး၏ အရည်အချင်းကိုလည်း များစွာ အသိ အမှတ်ပြု ဂုဏ်ယူမိပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သူများအနေဖြင့် သင်ကြားခဲ့ရသည့်ဘာသာရပ်များကို လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ပြီး ယခုသုတေသနများ၏ အဓိကခေါင်းစဉ်ကြီးဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက်သာမက တကမ္ဘာလုံးအတွက် အလွန်ရေးကြီးနေပြီဖြစ်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို မိမိတို့ တတ်စွမ်းသမျှ ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်သွားကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

သုတေသနအစီအစဉ်
သန္နိအုပ်ချုပ်မှုသင်တန်းကျောင်း

၂၀၁၇၊ ဇူလိုင်

ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
နှင့်
အရိပ်ရသစ်ပင်များလျော့နည်းလာခြင်း

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၃)

Sandhi Governance Institute

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤသုတေသနစာတမ်းပြုစုရေးသားရာတွင် ပါဝင်ဖြေကြားပေးသော သက်ဆိုင်ရာ ဒေသမှ ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ သုတေသနစာတမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ နည်းပညာ ပံ့ပိုးပေးပါသော Sandhi Governance Institute မှ ဆရာ၊ ဆရာမ များနှင့် ဝန်ထမ်းများအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

သုတေသနစာတမ်း ရေးသားပြုစုသူများ

- မစိုးစိုးခိုင် - အမရသုခ လူမှုကူညီရေးအသင်း
- မစိုးငယ်ငယ် - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ခေါန်ဂျာ - Mungchying Rawt Jat (MrJ)
- ကိုဟန်လင်းဇော် - ယမားဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ	၄
အေးချမ်းသောရပ်ဝန်းများ ဖန်တီးနိုင်ရေး	၆
သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်	၆
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများနှင့်	၆
အဓိကတွေ့ရှိချက်များ	၇
သုံးသပ်ချက်	၈
အကြံပြုချက်များ	၈
အခန်း (၁) အစီရင်ခံစာ မိတ်ဆက်	၉
(၁.၁) ယခုသုတေသန စာတမ်းမေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ	၁၀
(၁.၂) သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ/အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ	၁၁
အခန်း (၂) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများ၏ လက်ရှိသစ်ပင်၊ သစ်တောများနှင့်ဆက်စပ်သည့် အခြေအနေများ	၁၂
(၂.၁) အရိပ်ရသစ်ပင်အခြေအနေအပြောင်းအလဲများ	၁၂
အခန်း (၃) အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အကျိုးဆက်များ	၁၅
အခန်း (၄) ဒေသနှင့် ဆီလျော်သည့် သစ်ပင်များ	၂၀
အခန်း (၅) သုံးသပ်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များ	၂၅
(၅.၁) သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် မေးမြန်းခဲ့သူများမှ ပေးသောအကြံပြုချက်များ	၂၅
(၅.၂) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သူများ၏ သုံးသပ်အကြံပြုချက်	၂၆

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

“အေးချမ်းသောရပ်ဝန်းများ ဖန်တီးနိုင်ရေး၊ အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုး ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ပေး”

သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်

- ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုကြောင့် အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းကျဆင်းမှုအခြေအနေများကို ကောင်းစွာသိရှိ သဘောပေါက် နားလည်ရန်။

ကမ္ဘာကြီးပူပူနွေးနွေးလာသည်နှင့်အမျှ ကျွန်ုပ်တို့နေထိုင်သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း အပူချိန်သည် တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာသည်ကို တွေ့ကြုံခံစားနေရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုများ သည်လည်း နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆက်တိုက်ဆီသလိုပင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူအပါဝင် တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင် ပန်းပင်၊ ရေထု၊ လေထု၊ မြေထုအားလုံး စုပေါင်းလျက် နေထိုင်ကြပါသည်။ အပင်များသည် မြေပြင်မှ ရေမြောက်မြားစွာကို စုပ်ယူ သိမ်းဆည်းထားနိုင်သကဲ့သို့ လေထုအတွင်းမှ ညစ်ညမ်းသော ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ကို စုပ်ယူနိုင်ပြီး သက်ရှိများအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အောက်ဆီဂျင်ကို ထုတ်လွှတ်ပေးနိုင်ပေသည်။ သစ်ပင်မှကြွေကျသော သစ်ရွက်များသည်လည်း သဘာဝ မြေဩဇာကို ဖြစ်ထွန်းစေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အရိပ်ရသစ်ပင်များ နည်းမျိုးစုံဖြင့် လျော့နည်းလာခြင်းသည်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးစေသော အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

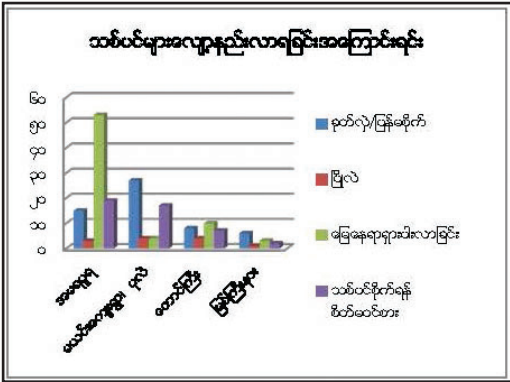
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများနှင့် အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ

ဤသုတေသနစာတမ်းသည်ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ပုလဲမြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ်တို့၏ အနီးတစ်ဝိုက်ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်များတွင် နေထိုင်ကြသည့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ သက်ဆိုင်ရာ သစ်တော ဌာနများ၊ လျှပ်စစ်ဌာန၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဌာနနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီး ရရှိလာသည့်အချက်အလက်များအပေါ်အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်းများမေးမြန်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသတို့ တွင် လက်ရှိနေထိုင်ကြသူများကို ဒေသအတွင်း သစ်တောများ ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေများ၊ အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် တွေ့ရှိရသည့် အကျိုးဆက်များ၊ ဒေသနှင့်လျော်ညီသည့် သစ်ပင်များအကြောင်း၊ ပြန်လည်အစားထိုးစိုက်ပျိုးမှု အခြေအနေ၊ အစိုးရ၏ကူညီပံ့ပိုးမှု၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ပညာပေးမှုများ ရှိမရှိ စသည့်မေးခွန်းများဖြင့်

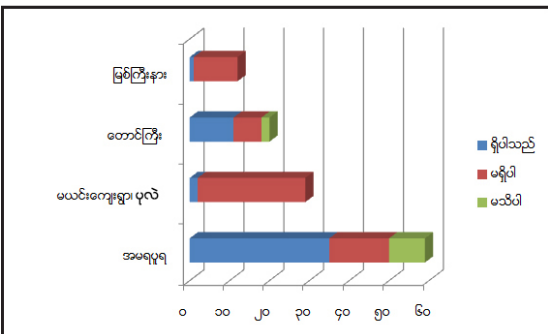
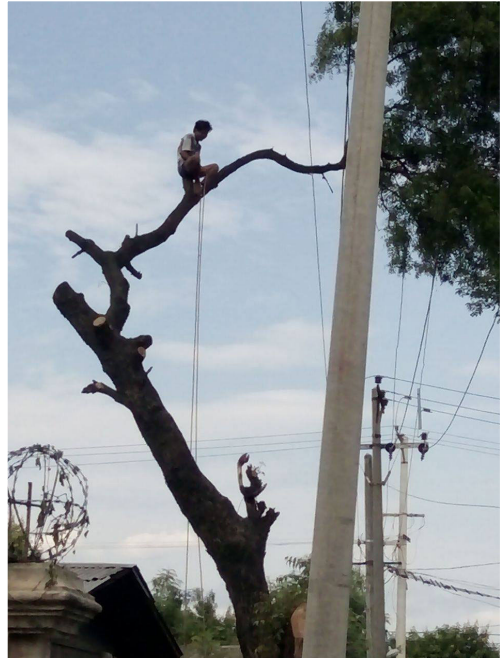
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဒေသခံတို့၏ ဗဟုသုတနှင့်သဘောထားအမြင်တို့အား ကောက်ယူ၍ မည်သို့လုပ်ကိုင်သင့်သည်ဆိုသည့် သုံးသပ်ချက်များ အကြံပြုချက်များကို အဓိကထားမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

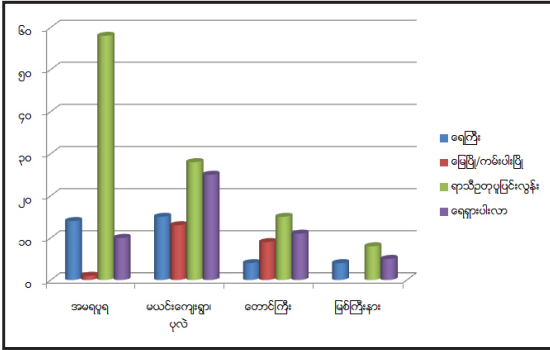

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ထိုအဖြစ်အပျက်များကြောင့် နွေရာသီတွင် ပိုမို ပူပြင်းလာခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်မားလာခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ရေရှားလာခြင်း၊ ဂေဟစနစ် ပျက်စီးခြင်း၊ အပင်များ မရှိတော့သောကြောင့် ရေကြီးခြင်း ရေလျှံခြင်း၊ တွင်းရေ ထွက်နှုန်းများ လျော့နည်းလာခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းကြောင့် မြစ်ကမ်းပါးများ ပြိုခြင်း၊ လျှပ်စီးမိုးကြိုးများကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါများ သေဆုံးခြင်း၊ တောင်ကျချောင်းရေများ ခမ်းခြောက်လာခြင်း စသည်တို့ကို ကြုံတွေ့ခံစားနေရပါသည်။ ဤသို့ဆိုးရွားသော အခြေအနေများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို များစွာ ပျက်စီးစေခဲ့ပါသည်။

ဒေသတွင်းသစ်ပင်များ နည်းပါးလာသည့်အတွက် ကြုံတွေ့ရသည့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

သုံးသပ်ချက်

အရိပ်ရသစ်ပင်ဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင်သာမက ကမ္ဘာကြီး၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် အလွန်အရေးပါသောအရာဖြစ်ပါသည်။ ယခုလက်ရှိအခြေအနေတွင် လူသားများသည် အပင်များကို တန်ဖိုးထားမှု လျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့မြင်နေရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆယ်စုနှစ်တစ်စုအထိ ဆက်လက်၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု မရှိပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေသည် ယခုထက် ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်ပါသည်။ ဤသုတေသနကို လေ့လာကြည့်ခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရိပ်ရအပင် လျော့ကျမှုနှုန်းမှာ အလွန်များပြားနေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆက်လက်၍ လျော့ကျနေပါက ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများအတွက် စိုးရိမ်ရသောအခြေအနေကို ရောက်ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်များ

- ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် -**
 အပင်များကို ကိုယ်တိုင် စိုက်ပျိုး၍ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းကြရန်။
 မလိုအပ်ဘဲ ခုတ်လှဲခြင်း မပြုရန်။
- အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် -**
 အရိပ်ရပင်များ လျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် ကြုံတွေ့နေရသော အခြေအနေကို ပြန်လည်ဝေမျှရန်။
 အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ အရိပ်ရသစ်ပင်များအား စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်။
- သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့် -**
 ဒေသတွင်းပြည်သူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်မူဝါဒများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးပြီး ထိထိရောက်ရောက်အရေးယူရန်။
 ပြည်သူလူထုအား နည်းပညာများ ဖြန့်ဝေပေးရန်။
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် -**
 သစ်ပင်သစ်တောများထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ ရေးဆွဲချမှတ်ပြဌာန်းပေးရန်။
 လိုအပ်သည့်နည်းပညာ၊ ငွေကြေးများကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများထံမှ တောင်းခံထောက်ပံ့ပေးရန်။
 အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်နေသည်များ အဆင်ပြေမှုရှိ/မရှိကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ၍ ပြန်လည် သုံးသပ်ပြင်ဆင်ပေးရန်။

အခန်း (၁)
အစီရင်ခံစာ မိတ်ဆက်

ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လာသည်နှင့်အမျှ ကျွန်ုပ်တို့နေထိုင်သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း အပူချိန်သည် တဖြည်းဖြည်းမြင့်တက်လာသည်ကို တွေ့ကြုံခံစားနေရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုများသည်လည်း နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပင် ဖြစ်ပေါ်နေ၍ဖြစ်ပေါ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်ခန့်နှင့် လက်ရှိသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ရာတွင် ပျက်စီးမှုများစွာရှိနေသည့်အနက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်အတူ အရိပ်ရသစ်ပင်များ သိသိသာသာလျော့နည်းလာသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ လျော့နည်းသွားသောအကြောင်းရင်းများကို လေ့လာသောအခါ လိုင်စင်မရှိပဲ သစ်ခိုးထုတ်ခြင်း၊ ထင်းအဖြစ်ခုတ်ခြင်း၊ ခုတ်ပြီးသားသစ်ပင်များအား ပြန်လည်အစားထိုး စိုက်ပျိုးမှုမရှိခြင်း၊ လမ်းအသစ်ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ လမ်းများချဲ့ထွင်ခြင်း၊ အစိုးရ၏ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းများကြောင့် အပင်များ ခုတ်လှဲခြင်း၊ လူနေထူထပ်လာမှုကြောင့် နေအိမ်များ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ မြို့ပြဧရိယာ ချဲ့ထွင်ခြင်း၊ တောင်ယာသစ်များပြုလုပ်ခြင်း၊ ပန်းပုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအား သစ်ပင် ရောင်းချခြင်း၊ ရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့် အပင်များ ပြိုလဲခြင်း စသည့်တို့ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်းကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်များကြောင့် နွေရာသီတွင် ပိုမိုပူပြင်းလာခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်မားလာခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ရေရှားလာခြင်း၊ ဂေဟစနစ်ပျက်စီးခြင်း၊ အပင်များမရှိတော့သောကြောင့် ရေကြီးခြင်း၊ ရေလျှံခြင်း၊ တွင်းရေထွက်နှုန်းများ လျော့နည်းလာခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းကြောင့် မြစ်ကမ်းပါးများ ပြိုခြင်း၊ လျှပ်စီးမိုးကြိုးများကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါများ သေဆုံးခြင်း၊ တောင်ကျချောင်းရေများ ခမ်းခြောက်လာခြင်း စသည်တို့ကို ကြုံတွေ့ ခံစားနေရပါသည်။ ဤသို့ ဆိုးရွားသောအခြေအနေများကလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို များစွာပျက်စီးစေခဲ့ပါသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုနှင့်တကွ အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းလာသည့်အကြောင်းအရင်းများကို ဆက်စပ်လေ့လာသည့် သုတေသနစာတမ်းတစ်စောင်ပြုစုရန် စိတ်ကူးရခဲ့ပါသည်။

ယခုသုတေသန အစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့နယ်၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ပုလဲမြို့နယ်တို့၏ အရိပ်ရသစ်ပင်များလျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် ကြုံတွေ့နေရသော ရာသီဥတုအခြေအနေများကို တစေ့တစောင်း မီးမောင်းထိုးပြသွားသည့် သုတေသနစာတမ်းတစ်စောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏အမြင်၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မိမိတို့ဖြစ်လိုသည့် ဆန္ဒသဘောထားများ၊ အကြံပြုချက်များအားလည်း ဤသုတေသနတွင် မေးမြန်းတင်ပြပေးထားပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု၏အသံ၊ ရင်တွင်းခံစားချက်အစစ်အမှန်များဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုအခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အစိုးရ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ ပူးပေါင်း၍ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု အခိုင်အမာယုံကြည်ပြီး မိမိတို့၏ ဒေသပတ်ဝန်းကျင်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်

ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဤအစီရင်ခံစာကလည်း တထောင်တနေရာမှ ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟုလည်း မျှော်လင့်မိပါသည်။

(၁.၁) ယခုသုတေသန စာတမ်းမေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ

ဤသုတေသနစစ်တမ်းသည် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်းတွင် သင်ကြားခဲ့ရသည့် သင်ခန်းစာများဖြစ်သည့် လူမှုရေးသုတေသနမှရရှိသည့် အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ လိုအပ်သည့် ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်း၊ မိမိတို့သုတေသန ပြုလုပ်သည့် အကြောင်းအရာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသူများအား အသိပညာပေးဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းစွမ်းရည်ကို လက်တွေ့ လေ့ကျင့်ရန်အတွက်ဖြစ်သဖြင့် သုတေသနပြုလုပ်ရသည့်ကာလအပိုင်းအခြားမှာ အလွန်တိုတောင်းလှပါ သည်။ ရရှိသည့်အချိန်ကာလအတွင်း မိမိတို့နေထိုင်သည့်ဒေသများမှ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည့်သူများအား ရနိုင်သမျှ မေးမြန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကြောင့် အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းလာခြင်း အခြေအနေများကို ကောင်းစွာသိရှိနားလည် သဘောပေါက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ယခုသုတေသနကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခုပြုလုပ်သည့် သုတေသနစာတမ်းသည် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့၊စစ်ကိုင်းတိုင်း ပုလဲမြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ်တို့၏ အနီးတစ်ဝိုက်ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်များတွင် နေထိုင်ကြသည့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဌာနများ၊ လျှပ်စစ်ဌာန၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီး ရရှိလာသည့် အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်းများ မေးမြန်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသတို့တွင် လက်ရှိနေထိုင်ကြသူများကို ဒေသအတွင်း သစ်တောပြောင်းလဲမှု အခြေအနေများ၊ အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် တွေ့ရှိရသည့် အကျိုးဆက်များ၊ ဒေသနှင့် လျော်ညီသည့်သစ်ပင်များအကြောင်း၊ ပြန်လည်အစားထိုးစိုက်ပျိုးမှု အခြေအနေ၊ အစိုးရ၏ကူညီပံ့ပိုးမှု၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာပေးမှုများ ရှိ၊ မရှိ စသည့်မေးခွန်းများဖြင့် ဒေသခံတို့၏ သဘောထားအမြင်နှင့် ဗဟုသုတတို့အား ကောက်ယူ၍ မည်သို့လုပ်ကိုင်သင့်သည်ဆိုသည့် သုံးသပ်ချက်များ အကြံပြုချက်များကို အဓိကထား မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

(၁.၂) သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ/အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ

ရရှိသည့်အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်းရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတောင်ကြီးမြို့နှင့် ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့တို့မှသစ်တောဦးစီးဌာန အရာရှိများနှင့် အမရပူရမြို့နယ် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးတို့အား မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း၊ တောင်ကြီးမြို့မှ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကွန်ရက်တို့မှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ် (၂) ဦး၊ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့ရှိ Mungchying Rawt Jat (MRJ) အဖွဲ့၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး အမရပူရမြို့နယ်ရှိ ကျန်းမာရေး၊ နာရေးသဘာဝဘေးကယ်ဆယ်ရေး အလှူများပြုလုပ်နေသည့်နိမ္မာနရတီ လူမှုကူညီရေးအဖွဲ့နှင့် စွယ်တော်ပရဟိတအဖွဲ့တို့မှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့တွင် ပရိဘောဂဆိုင်၊ သစ်ခွဲစက်၊ သစ်သား၊ အထပ်သားလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေသည့် အောင်သစ်စက်နှင့် အမရပူရမြို့နယ်တွင် ဘက်ထရီလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေသူ တစ်ဦးတို့အားလည်း မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ မေးမြန်းခဲ့သူအားလုံးသည် ဒေသခံများ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာဒေသများတွင် ငါးနှစ်နှင့်အထက် နေထိုင်နေကြသူများဖြစ်သဖြင့် မေးခွန်းများအားလုံးကို ဖြေကြားနိုင်ပါသည်။

အုပ်စုဖွဲ့မေးမြန်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသူများ

မေးမြန်းခဲ့သည့်အုပ်စု	လုပ်ကိုင်ကြသည့်လုပ်ငန်း	အသက်အပိုင်းအခြား	ကျား	မ	ဦးရေ
ရှမ်းပြည်နယ်(တောင်ပိုင်း) ကျောင်းကြီးစုရပ်ကွက်၊ တောင်ကြီးမြို့	ဒေသခံပြည်သူလူထု အရောင်းအဝယ်/ရှေ့နေ ဈေးရောင်း	၂၀ မှ ၄၀ နှစ် အတွင်း	၃	၃	၆
ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့			၃	၃	၆
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မယင်းကျေးရွာ၊ ပုလဲနယ်	ကုန်ဈေးဆိုင်ဖွင့်၊ တောင်သူ၊ လူငယ်ခေါင်းဆောင်၊ မူလတန်းကျောင်းအုပ်ဆရာမ	၂၈ မှ ၅၀ နှစ် အတွင်း	၈	၅	၁၃
စွယ်တော်ကွက်သစ်၊ အမရပူရ မြို့နယ်၊ မန္တလေးမြို့	စတိုးဆိုင်ဖွင့်၊ ဝန်ထမ်း၊ အရောင်းအဝယ်၊ ဖုန်းဆိုင်၊ စက်ချုပ်၊ ဈေးရောင်း	၂၀ မှ ၅၀ နှစ် အတွင်း	၄	၂	၆
နတ်ရေကန်ရပ်ကွက်၊ အမရပူရမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	ကျောင်းသား၊ ဈေးရောင်း၊ စက်ချုပ်၊ မှီခို၊ ဂိတ်မှူး	၁၆ မှ ၆၀ နှစ် အတွင်း	၄	၃	၇

အခန်း (၂)
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများ၏
လက်ရှိသစ်ပင်၊ သစ်တောများနှင့် ဆက်စပ်သည့်အခြေအနေများ

(၂.၁) အရိပ်ရသစ်ပင်အခြေအနေအပြောင်းအလဲများ

လွန်ခဲ့သည့်(၁၀) နှစ်ခန့်နှင့် ယခုနှစ်ကာလအတွင်း အရိပ်ရသစ်ပင်များ၏ အခြေအနေ ကွာဟချက်များကို သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် ဖြေဆိုသူ ၇၅% မှာ ပိုမိုလျော့နည်းသွားသည်ဟု ဖြေဆိုပြီး ၂၀% မှာ ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု ဖြေဆိုခဲ့ပါသည်။ ကျန်သော ၅% မှာ ပြောင်းလဲမှု မရှိပါဟု ဖြေဆိုထားပါသည်။ လျော့နည်းသွားသည့် အကြောင်းရင်းများကို မေးမြန်းခဲ့ရာတွင် လိုင်စင်မရှိပဲ သစ်ခိုးထုတ်ခြင်း၊ ထင်းအဖြစ် ခုတ်ခြင်း၊ ခုတ်ပြီးသားသစ်ပင်များအား ပြန်လည်အစားထိုး စိုက်ပျိုးမှုမရှိခြင်း၊ လမ်းအသစ် ဖောက်လုပ်ခြင်း လမ်းများ ချဲ့ထွင်ခြင်း၊ အစိုးရ၏ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းများကြောင့် အပင်များခုတ်လှဲခြင်း၊ လူနေထူထပ်လာမှုကြောင့် နေအိမ်များ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ မြို့ပြဧရိယာ ချဲ့ထွင်ခြင်းများ တွေ့ရှိခဲ့သည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုလဲမြို့နယ်၊ ယမားဒေသနှင့် မြစ်ကြီးနားမြို့တို့တွင် ယာခင်းအသစ်များ ချဲ့ထွင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တောင်ကြီးမြို့နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် ရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့် ပြိုလဲခြင်းများ၊ မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် ပန်းပုစီးပွားရေးသမားများထံ သစ်ပင်များအား ခုတ် ရောင်းခြင်း စသည့် ထူးခြားချက်များကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

တောင်ကြီးမြို့၊ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း - ဒုဦးစီးမှူး (သစ်တောဦးစီးဌာန) မှ တာဝန်ရှိသူအား မေးမြန်းရာတွင် မြို့ပြနှင့်ထိစပ်နေသောနေရာများအတွက် သစ်တောစွန့်လွှတ်မြေများ များပြားလာခြင်း လူဦးရေများပြားလာခြင်း၊ လူနေအိမ်များ တိုးချဲ့ခြင်းများ သစ်တောဧရိယာ နည်းလာခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးပြောကြားပါသည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအားမေးမြန်းရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဆက်စပ် သည့်ပြည်နယ်တွင် မူဝါဒများထွက်ပေါ်လာအောင် နည်းပညာ ပံ့ပိုးကူညီပေးနေသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် လက်ရှိအခြေအနေ၌ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများကို ပညာပေးနေသည့်အဖွဲ့အစည်းများ မရှိပါ။ သစ်ပင်များမရှိခြင်းသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်၊ အန္တရာယ်အဆင့်သို့ပင် ရောက်လာပြီဟုလည်း ဆိုပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့ အခြေစိုက် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကွန်ရက်အနေဖြင့် တောင်ကြီးမြို့ရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်းအချို့တွင် အပင်များစိုက်ပျိုးရေးကို လုပ်ဆောင်နေသော်လည်း ပညာပေးသည့်အပိုင်းကို မလုပ်ဆောင်ဟု ဆိုပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူလူထုများအားမေးမြန်းရာတွင်လည်း လွန်ခဲ့သည့် (၁၀)နှစ်ခန့်ကထက် သစ်ပင်များပိုမိုလျော့နည်းလာသည်ဟု ဆိုပါသည်။ လျော့နည်းလာသည့်အကြောင်းအရင်းတွေက လူနေအိမ်များ ဆောက်ခြင်း၊ သစ်ပင်များခုတ်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတုကြောင့် သစ်ပင်များပြိုလဲခြင်းတို့ကြောင့် ပိုလျော့နည်းလာသည်။ ပြိုလဲ၊ ခုတ်လှဲသည့်သစ်ပင်များနေရာတွင် အစားထိုးစိုက်ပျိုးပေးကြခြင်းလည်း မရှိကြချေ။

ကချင်ပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပြောကြားချက်မှာ “သစ်တောအခြေအနေကပြောင်းလဲပါ တယ်။ သစ်တောကြီးဝိုင်း တစ်ထောင်ကျော်ခန့်ရှိပါတယ်” ဟုဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ တော၊ တောင်များတွင်အစိုးရ ခွင့်ပြုချက်မရပဲ သစ်တောကြီးဝိုင်းများအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ သစ်ခုတ်ရောင်းခြင်း၊ သစ်ထုတ်လိုင်စင် မရှိဘဲ ခိုးထုတ်ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ မြစ်ဆုံရေကာတာ ဆောက်လုပ်ခြင်း တားမြစ်ရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်နေသည့် MRJ အဖွဲ့မှပြောကြားရာတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မတိုင်ခင်ကအောင်မြေသာစံပြကျေးရွာသည် မြေပြန့်မဟုတ်ဘဲ သစ်ပင်များရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ တောင်ပေါ်တွင်သာမက၊ မြေပြန့်တွင်ပါအချို့နေရာများအား အစိုးရပိုင် နယ်မြေပြုလုပ်၍ နဂိုရှိသည့် အပင်ကြီးများ ယခုအခါ မရှိသလောက်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ငွေကြေးတတ်နိုင်သူ များက ခြံဧက အကြီးကြီးများကို ဝယ်ယူပြီး ခြံအလွတ်ထား၍ အပင်များ မစိုက်ကြချေ။ မြေပြန့်တွင်လည်း အပင်ကြီးများမရှိသလောက်ဟုဆိုပါသည်။ အချို့ကျေးရွာများတွင် ရာသီဥတု ပိုဆိုးပြီး ပိုပြီးတော့ ပူလာ သည်ဟု ဆိုပါသည်။ လက်ရှိတွင် အိမ်ခြံမြေများမှာ ကျဉ်း၍ သစ်ပင်စိုက်ရန် အဆင်မပြေလှဘဲ တစ်အိမ်မှာ (၃၄ ပင်)လောက်သာ စိုက်နိုင်ကြပါသည်။ အချို့ ရွာများတွင်မူ ကိုယ်ပိုင်ခြံ အကျယ်ကြီးများ ကျန်နေသေးပြီး အရိပ်ရသစ်ပင်၊ သီးပင်၊ စားပင် အစုံ စိုက်ပျိုးထားနိုင်သေးသည်။

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး အမရပူရမြို့နယ်ရှိ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကမူ သစ်ပင်များ ယခင်ကထက် ပိုများလာသည်ဟုဆိုပါသည်။ ပရဟိတအဖွဲ့အစည်းများမှသူများအား မေးမြန်းရာတွင်လည်း အရိပ်ရသစ်ပင် အပြောင်းအလဲ သိပ်မရှိလှဘဲ ယခင်ထက်ပင် အပင်များ ပိုမိုစိုက်လာကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သဘာဝအတိုင်း ပေါက်နေသည့် အရိပ်ရပင်များအား ခုတ်လှဲခြင်းမျိုးမရှိကြဟုဆိုပါသည်။ အိမ်ဝိုင်းများအတွင်းရှိ သစ်ပင်များ၊ ဓါတ်ကြိုးမလွတ်သည့် ခေါင်မိုးနှင့်ထိနေသည့်အပင်များကိုမူ ခုတ်လှဲလေ့ရှိသည်ဟုဆိုပါသည်။ အဆောက်အဦ အသစ်များ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ရန် အတွက်လည်း ခုတ်လှဲတတ်ကြပြီး လျှပ်စစ်ဌာနမှလည်း ဓါတ်ကြိုး မလွတ် သည့် သစ်ပင်များကို ခုတ်လေ့ရှိသော်လည်း အပင်သေအောင်ခုတ်လေ့မရှိဟုဆိုပါသည်။ သို့ရာတွင် ပတ် ဝန်းကျင်ရွာများတွင်မူ သစ်ပင်များနည်းသွားသည်ဟု ဆိုပါသည်။

“ရပ်ရွာဒေသခံများအား သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်နေသည့်၊ ပညာပေးနေသည့် အဖွဲ့ အစည်းများရှိပါသလား။” ဟူသည့် မေးခွန်းကို ပြန်လည်ဖြေကြားကြရာတွင် တောင်ကြီးမြို့တွင်နေထိုင်ကြ သည့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေသည့်အဖွဲ့မရှိပါဟု အများစုကဖြေကြားကြပြီး နှစ်ဦးက မသိပါဟုဖြေကြားပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် မေးမြန်းခဲ့ရာ၌ အခြားဒေသမှ လာရောက် ပညာပေးသည့်အဖွဲ့ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုလဲ မြို့နယ် မယင်းကျေးရွာတွင် နေထိုင်သူများကမူ ရှိပါသည်ဟု ဖြေကြားကြသူတစ်ဦးရှိပြီး မရှိဘူးထင်တာဘဲ ဟု ဖြေကြားသူတစ်ဦးသာရှိပါသည်။ ကျန်သူများက ပညာပေးသည့်အဖွဲ့ မရှိပါဟု ဖြေကြားကြပါသည်။ မန္တလေးမြို့ အမရပူရမြို့နယ် စွယ်တော်ကွက်သစ်တွင် ပြုလုပ်သည့်ဆွေးနွေးပွဲတွင်ပါဝင်ကြသူများအားလုံးကမရှိပါဟုဖြေကြားကြပါသည်။ နတ်ရေကန်ရပ်ကွက်တွင် မေးမြန်းရာ၌ ပညာပေးအဖွဲ့ရှိသည်ဟု မကြားဘူးကြောင်း၊ ကျောင်းတွင် အရိပ်ရသစ်ပင်ရှိခြင်း၊မရှိခြင်း၏ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးများကို ပြောပြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့သော် သစ်ပင်လာစိုက်သည့်အဖွဲ့များကို ပြောကြား ရာတွင် နှလုံးလှအဖွဲ့နှင့် စိမ်းရောင်စိုအဖွဲ့တို့ လာစိုက်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်ရန် ပညာပေး သင့်

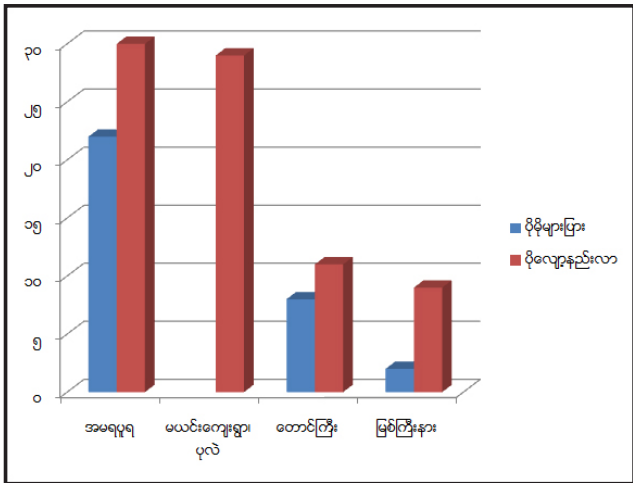
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ကြောင်းလည်း ပြောကြားပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းတွင်သစ်ပင်များကို ပို၍စိုက်ပျိုးလာသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ရေကန်ဝန်းကျင်၊ ရေဝပ်မြေထိန်းသိမ်းသည့်နေရာများတွင် အဓိက စိုက်ပျိုးသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ ကမူ သစ်ပင်များ ပိုမိုလျော့နည်းလာပါသည်။ အစိုးရ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကြောင့် အပင်များ ခုတ်လှဲခြင်း များပြားလာပါသည်။ သစ်တောများလည်းကုန်လာသည်။ မြို့မြေဧရိယာချဲ့ထွင်မှုကြောင့် လူနေအိမ်များ များပြားလာပြီး သစ်ပင်များလျော့နည်းလာပါသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်- ဒုဦးစီးမှူး (သစ်တောဦးစီးဌာန)မှ ဖြေကြားရာတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုမှာ ကွာခြားချက် ရှိပါသည်။ ယခင်ကအပင်စိုက်ကြခြင်းမရှိဘဲ ခုတ်ရောင်းစားသူများလှပါသည်။ ယခုအခါ ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာ မှုကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကို ကာကွယ်နိုင်ရန် အပင်တွေ (နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကချင်ပြည်နယ်တွင် အပင်ပေါင်း လေးသောင်းကျော် စိုက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သဘာဝအလျောက်ပေါက်သည့် အပင်များကို ခုတ်လှဲပြီး ပြန်မစိုက်သည့်အတွက် သစ်ပင်များလျော့နည်းလာသည်။

ဇယား (၁) လွန်ခဲ့သည့်(၁၀)နှစ်ခန့်နှင့်ယခုနှစ်ကာလအတွင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ ကွာခြားချက်များ ရှိပါသလား။

အခန်း (၃)

အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အကျိုးဆက်များ

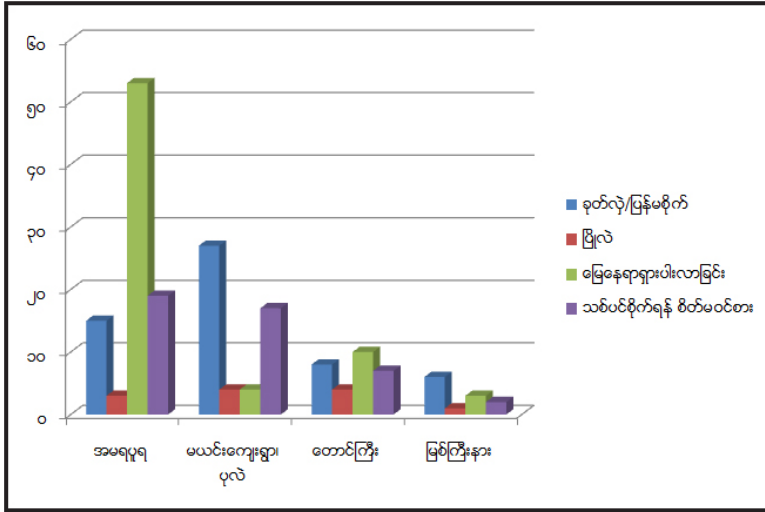
အရိပ်ရသစ်ပင်များ လျော့နည်းသွားခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ အပြောင်းအလဲ များစွာကို ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ပြောင်းလဲသွားသော ရာသီဥတုအခြေအနေများကို လေ့လာရာတွင် နွေရာသီတွင် ပိုမို ပူပြင်းလာခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်မားလာခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ရေရှားလာခြင်း၊ ဂေဟစနစ်ပျက်စီးခြင်း၊ အပင်များရှားပါးလာခြင်းကြောင့် ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ တွင်းရေထွက်နှုန်းများ လျော့နည်းလာခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းကြောင့် မြစ်ကမ်းပါးများ ပြိုကျခြင်း၊ လျှပ်စီးမိုးကြိုးများကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါများ သေဆုံးခြင်း၊ တောင်ကျချောင်းရေများ ခမ်းခြောက်လာခြင်း စသည်တို့ကို ကြုံတွေ့ ခံစားနေရပါသည်။

ထိုသို့ ဆိုးရွားသောအခြေအနေများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို များစွာ ပျက်စီး စေခဲ့ပါသည်။ အပင်များပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သစ်တောကြီးပိုင်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်စု တစ်စုစီအလိုက် အပင်များ စိုက်ပျိုးစေရန် တာဝန်ပေးခြင်း၊ အပင်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆက်စပ်မှုဆိုင်ရာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စတင်စိုက်ပျိုးသည့်အချိန်တွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်ကြိုးများ လွတ်မည့်နေရာများ ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အပင်နှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်း၊ အစိုးရအနေဖြင့် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ၍ စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်းများတို့ဖြင့် ပြန်လည် အစားထိုးသင့်ပါသည်။

(ပုံ - ၁) မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ အမရပူရမြို့နယ်တွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်ကြိုးလှိုင်းနှင့် မလွတ်သဖြင့် သစ်ပင်များအား ခုတ်ထွင်းထားသည့် မှတ်တမ်း

ဇယား (၂) သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာခြင်း အကြောင်းအရင်း

ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းတွင် သစ်ပင်များနည်းပါးလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုမမျှတခြင်း၊ ရေရှားပါးလာခြင်းများနှင့် ကြုံတွေ့ရပါသည်။ သစ်ပင်များလျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် - ရေများ ခမ်းခြောက်လာခြင်း၊ ရေရှားပါးလာခြင်း၊ ရာသီဥတုမမျှတခြင်း၊ နွေရာသီတွင်အလွန်ပူလာခြင်း၊ မိုးရာသီ မှာမိုးကြိုးပစ်ခြင်း၊ ကျေးရွာကြီးများတွင်သောက်သုံးရေလှည့်ကိစ္စ၊ ရေရှားပါးမှုကြောင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်း ကျန်းမာရေး အခြေအနေများ ပျက်စီးမှုနှင့်ကြုံရပါသည်။ စီးပွားပျက်ပြီး လူမှုဘဝထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုတွေ ရှိပါသည်။ သံလွင်မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် မြစ်ကမ်းများပြိုခြင်းနှင့် ရေကြီး ခြင်းများလည်း ကြုံတွေ့နေကြရသည်။ ဒေသခံပြည်သူလူထုများက ပြောကြားရာတွင် တောင်ကြီး မြို့သည် ယခင်ထက်ပို၍ ပူပြင်းလာသည်။ မအေးတော့ဟုဆို ပါသည်။ ဥပမာ - တောင်ကြီးမြို့ ကျောင်းကြီးစုရပ်ကွက်တွင် မိုးတွင်း၌ မြေနီရဲများပြိုခြင်း၊ လူများသေဆုံးသည်အထိရှိလာခဲ့သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုအား အပင်စိုက်ခြင်း၊ အမှိုက်များကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကြီးပိုင်းများသတ်မှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့ရှိ အောင်မြေသာစံပြကျေးရွာဒေသခံမှ ပြောကြားရာတွင် ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာပြီး ရေကြီး၊ ရေခမ်းခြောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ရာသီဥတုပူပြင်းလာသည်။ တောင်ကျရေများ ခမ်းခြောက်သွားခဲ့သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုဆိုသည်မှာ အပင်ကြောင့်သာ မဟုတ်ဘဲ လက်ရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေ မြေ သဘာဝသယံဇာတများကို ဖျက်ဆီးသည့်အတွက်ဖြစ်ပြီး "ဥပမာ အားဖြင့် မြစ်ကြီးနားမြို့ အောင်မြေသာချောင်းကို ရေကာတာလုပ်ပြီး မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် ရေပေးဝေရေးစနစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး ရေအရင်းအမြစ်ထွက်တဲ့ နေရာပတ်ဝန်းကျင်၌ အပင်များမရှိသဖြင့် ရေကတစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုနည်းလာသည်ဟုလည်း ဆိုပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူလူထုကလည်း သစ်ပင်များနည်းသွားခြင်း၊ သစ်ပင်ကြီးများ မရှိတော့သည့်အတွက် တောမီးလောင်ခြင်း၊ မြေပြိုခြင်းများလည်း ရှိသည်"ဟုဆိုပါသည်။

စားဝတ်နေရေးအတွက် လယ်ယာလုပ်၊ တောင်ယာလုပ်ရန်အတွက်သာ အဓိကဦးစားပေးပြီး သစ်ပင်စိုက်မှု ပိုလျော့နည်းလာသည်။ အချို့ခြံပိုင်ရှင်များကလည်း ခုတ်လှဲသည့်သစ်ပင်များ ပြန်လည်အစားထိုးစိုက်ပျိုးခြင်းမရှိကြတော့ဟု ဆိုပါသည်။ ရွာစတည်စဉ်က အပင်များခုတ်ပြီး အိမ်ဆောက်ကြ၍ ပြန်အစားထိုးမစိုက်ကြတော့ကြောင်းလည်း ပြောကြပါသည်။

မွန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း သစ်ပင်များနည်းပါးလာသဖြင့် အပူချိန်မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ မိုးလည်း မမှန်တော့ဘဲ ရွာချင်သလို ရွာနေသည်။ မိုးကြိုးပစ်ခံရခြင်း များပြားလာသည်။

အမရပူရမြို့နယ် ဖျောက်ဆိပ်ကုန်းရွာမှ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကမူ "အရင်ကထက် သစ်ပင်များ လာတယ်၊ အပူချိန်တွေ ပိုခံစားလာရတယ်၊ အရမ်းထူးခြားတဲ့ ပြောင်းလဲမှုကိုတော့ သတိမထားမိဘူး၊ အရင်က မိုးကောင်းခဲ့တယ်၊ အခုမိုးလည်းမကောင်းတော့ဘူး၊ အဲဒီလိုရာသီဥတုဖောက်ပြန်တာသစ်တွေကြောင့်လို့တော့ မထင်ဘူး လူတွေ ပြောကြတာတော့ မင်း မကောင်းလို့ပဲထင်တယ်၊ ချောင်းရေတွေလည်းကောလာတယ်၊ အဲဒါလည်း စက်ရုံတွေတိုးပြီး ရေဆိုးတွေ စွန့်ပစ်လို့၊ စက်ရုံတွေလည်း ဖယ်ပစ်ရမယ်၊ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်တွေ သုံးတာကိုလည်း စနစ်တကျစွန့်ပစ်ရမယ်၊ အခုနောက်ပိုင်းတော့ အပင်တွေစိုက်ဖို့ နည်းနည်းအသိ ရှိလာတယ်၊"ဟု ခံနေကြရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။

သစ်ပင်များ၏ဆိုးကျိုးထက် လူများကြောင့်ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာခြင်း ဟုဆိုပါသည်။ ထပ်မံ၍ အခြားမြန်မာနိုင်ငံ နေရာအနှံ့အပြား၌သစ်တောများ ပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းကို ပရဟိတ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်တစ်ဦးကလဲ အမရပူရမြို့နယ်တွင် ယခင်ထက်ပင် ပို၍ သစ်ပင်များ များလာကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် သိသိသာသာနည်းလာသည်ကို သတိထား မိကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုလဲနယ်၊ မယင်းကျေးရွာမှ ဒေသခံပြည်သူလူထုများက ပြောကြားရာတွင် ယခင်ထက်သစ်ပင်များ အတော်ပင် လျော့နည်းလာသည်။ ယခင်က ရွာပတ်လည်တောင်များမှာ စိမ်းလန်းစိုပြေ

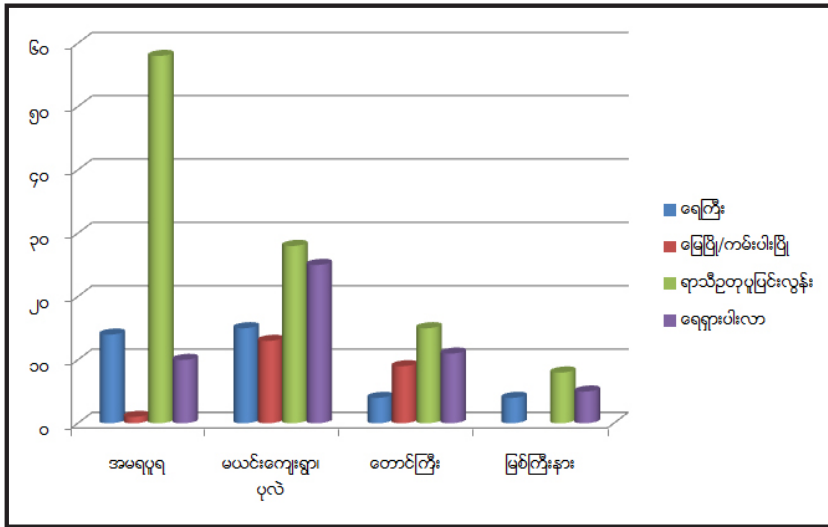
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

နေရာမှ ယခုအခါ တောင်ကတုံးများပင် ဖြစ်နေကြသည်ဟု ပြောပြကြပါသည်။ အိမ်ဆောက်သည့်သူများကလည်း သစ်ခုတ်ကြပြီး အချို့က သစ်ခုတ်ပြီး စီးပွားရှာခြင်း၊ ခိုးထုတ်ခြင်းများလည်းရှိနေသည်ဟုဆိုပါသည်။ အများအားဖြင့် သစ်ခိုးထုတ်ကြသူများမှာ အခြားနယ်များမှ လာကြသူများဖြစ်သည်။ ရွာခံများကလည်း သစ်ခုတ်ရောင်းခြင်း၊ တောင်ယာသစ်လုပ်ကိုင်ရန် ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းများလည်း ရှိနေပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုလဲနယ်တွင်လည်း အလွန်ပူပြင်းလာခြင်း၊ ရေရှားပါးလာခြင်း၊ သစ်ပင်များ မရှိတော့သဖြင့် မိုးရွာပြီဆိုလည်း မြေပြိုခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ကြရသည်ဟုဆိုပါသည်။ မိုးလည်း ယခင်ကကဲ့သို့ မမှန်တော့သည့်အတွက် သီးနှံစိုက်ရန် အခက်ကြုံကြရပါသည်။ ရွာချောင်းတွင်ပင် ရေရှားပါးမှုနှင့် ကြုံတွေ့လာရပါသည်။

မွန္တလေးမြို့ အမရပူရ မြို့နယ်ရှိ ဒေသခံပြည်သူလူထုများကဖြေကြားရာတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ခုတ်ပစ်ကြသည်များရှိသော်လည်း အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးမှုများပြားလာသည်ဟုဆိုပါသည်။ ခုတ်သည့်နေရာနှင့် စိုက်သည့်နေရာမတူသော်လည်း မျှတမှုရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဘဲလင်းရွာမှ ပြောင်းရွှေ့လာသူများ၏ ပြောကြားချက်များအရ အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ရန် နှင့် ပန်းပုထုရန် အပင်ကြီးများကို ခုတ်ကြသည်၊ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးမှုလည်း မရှိ၊ စိတ်လည်းမဝင်စား ပူးပေါင်းမှုလည်း မရှိ၊ သစ်ပင်မရှိလည်း ဘာမှမဖြစ်ဘူးလို့ တွေးနေကြသည်။ စက်ရုံများ များပြားလာပြီး စက်ရုံများတွင်သာ အဓိကလုပ်ကိုင်နေကြသည်။ လူမှုဖွံ့ဖြိုးမှုအားနည်းပြီး အများဆုံး သက်တမ်းရင့် သစ်ပင်များ အထူးသဖြင့် ကုက္ကိုပင်များကို ခုတ်ကြသည်။ အပူလွန်အေးလွန်ဖြစ်လာသည်ဟု သိရှိခဲ့ရပါသည်။ အိမ်စိုင်းများလုပ်ရန်၊ အိမ်ဆောက်၊ လမ်းချဲ့ရန်၊ ထင်းအတွက်နှင့် မီးကြိုးမလွတ်သည့်အတွက် ကိုင်းဖျားခုတ်ခြင်းများလည်းရှိသည်။

အပင်များရှိသည့်အတွက် အပူဒဏ်လျော့သွားပြီး ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်သည်။ စိမ်းလန်းစိုပြေသည့်အတွက် စိတ်ချမ်းသာသည်။ အချို့ပျက်စီးမှုများရှိနေသော်လည်း ပြန်လည်အစားထိုးမှုစိုက်ပျိုးကြသည်။ သို့သော် အပင်နည်းသွားသည့်ဒေသများတွင် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်၍ အပူချိန်မြင့်လာကာ လေတိုက်လျှင်ပင် မအေးတော့ချေ။ ကြာလျှင်မြေအောက်ရေခမ်းခြောက်လာနိုင်သည်။ ဥပမာ- ရေတွင်းများမှ ရေထွက်တော့ချေ။ မိုးခေါင်လာပြီးဇီဝမျိုးဆက်ပြတ်လာနိုင်သည်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် (CO2) စုပ်ယူမှု နည်းလာသဖြင့် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်လာသည်။ အပူချိန်မြင့်လာသည်။ ရေကြီး ရေလျှံမှုများလည်း ရှိလာသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များလည်း များလာသည်။ အရိပ်ရသစ်ပင်နည်းပါးလာသည့်အတွက် ငှက်များလည်း နည်းလာသည်။ လက်ရှိများပြားလာသည့် လူဦးရေနှင့် သစ်ပင်အရေအတွက် မမျှတ၍ ပိုပူလာသည်ဟု ထင်သူလည်း ရှိပါသည်။ လူကြီးများအနေဖြင့် အမောဖောက်လာသည်ဟုလည်း ဆိုပါသည်။

ဇယား (၃) ဒေသတွင်သစ်ပင်များနည်းပါးလာသည့်အတွက် ကြုံတွေ့လာရသည့်ရာသီဥတုအခြေအနေ

အခန်း (၄)
ဒေသနှင့် ဆီလျော်သည့် သစ်ပင်များ

ပေါက်ရောက်သော အပင်များကို လေ့လာရာတွင် ဒေသလေးခု၌ အဓိကစိုက်ပျိုးသည့် အပင် အမျိုးအစား (၃၅) မျိုးခန့်တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ကျွန်း၊ သရက်၊ ရှား၊ ပိတောက်၊ အင်၊ အင်ကြင်း၊ သစ်ရာ၊ ပျဉ်းကတိုး၊ နော၊ လက်ပဲ၊ ကုက္ကို၊ မန်ကျည်း၊ ထနောင်း၊ တမာ၊ ဒဟတ်၊ စိန်ပန်း၊ သစ်ဆိမ့်၊ ဗန်ဒါ၊ ဒန့်သလွန်၊ ဇောင်ချမ်း၊ မယ်ဇယ်၊ မယ်ဇလီပင်၊ချယ်ရီ၊ငှါ၊ ဝါး၊ယူကလစ်၊ ညောင်ပင်၊ ထောပတ်၊ ထင်းရှူး၊ ရေသဖန်း၊ ကြက်မောက်၊ သစ်မွေး၊ ငှါ၊ မအူပင်၊ ဖျောက်ဆိပ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ပိတောက်၊ သရက် အမျိုးအစားတို့ကို သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသတိုင်းတွင် တွေ့ရှိရပြီး ယူကလစ်၊ ကုက္ကို၊ ကျွန်းပင်များကို မြစ်ကြီးနား၊အမရပူရ၊ ယမားဒေသတို့တွင် တွေ့ခဲ့ရသည်။ စိန်ပန်း၊ ညောင်ပင်၊ မန်ကျည်းပင်၊ တမာ၊ ဗန်ဒါ၊ မယ်ဇလီ တို့ကိုလည်း အမရပူရနှင့် ယမား ဒေသတို့တွင် တွေ့ရပါသည်။ အခြားမတူညီသည့် အမျိုးအစားများမှာ တောင်ကြီးမြို့နယ်တစ်ဝိုက်တွင် ချယ်ရီ၊ ရေသဖန်း၊ ထောပတ်ပင် ၊ မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် ရာဘာ၊ သစ်မွေး၊ ကြက်မောက်၊ အမရပူရမြို့နယ်တွင် ထနောင်း၊ ဒဟတ်၊ ဒန့်သလွန်၊ ဖျောက်ဆိပ်၊ ဇောင်ချမ်း၊ သစ်ဆိမ့်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ပုလဲမြို့နယ် ယမားဒေသတွင် ရှား၊ အင်၊ အင်ကြင်း၊ သစ်ရာ၊ ပျဉ်းကတိုး၊ နော ၊ လက်ပဲ စသည့် အပင်တို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းတွင် ရေသဖန်းပင်၊ စိန်ပန်းပင်၊ သရက်ပင်များ စိုက်ပျိုး ဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်ဟု သစ်တောဌာနတာဝန်ရှိသူကဆိုပါသည်။ အပင်စိုက်လိုသောသူများက စာဖြင့် တောင်းဆိုလာသည့် ပျိုးပင် များကို ပံ့ပိုးကူညီပေးပါသည်။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုကဖြေ ကြားရာတွင် ချယ်ရီ၊ ရေသဖန်း၊ စိန်ပန်း၊ ထင်းရှူး၊ ယူကလစ်၊ ဒေသမျိုးရင်းမျိုးစေ့များ စိန်ပန်း၊သရက်ပင်၊မလေးရှားပိတောက်၊ ထင်းရှူးပင် များ စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်ဟုဆိုကြပါသည်။ သစ်တောဌာနမှ ပျိုးပင်များပံ့ပိုးကူညီပေးပါသည်ဟု တစ်ဖွဲက ဆိုသော်လည်း တစ်ဖွဲကမူ ပံ့ပိုးကူညီမှု မရရှိဟု ဆိုပါသည်။ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်စိုက်ပျိုးနေသော အရပ်ဘက် လူမှု အဖွဲ့အစည်း နှစ်ဖွဲ၊ သုံးဖွဲခန့်ရှိပြီး မိုးရာသီဖြစ်သည့် ဇွန်လ၊ ဇူလိုင်လများတွင် အဓိက စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ လူ ထုများများပါဝင်လာနိုင်ရန်နှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှုများလည်း ရယူလိုသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူလူထုများကို မေးမြန်းရာတွင် ယခင်ကမိုးရာသီတွင် သစ်ပင်စိုက်ရန် ဖိတ်ခေါ်လေ့ ရှိပါသည်။ ပူးပေါင်းပိုင်းဝန်းစိုက်ပျိုးပေးလိုသည်ဟု မေးမြန်းခဲ့သူများအားလုံးက ဖြေကြားကြပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ် ဒု-သစ်တောဦးစီးဌာနက ဖြေကြားရာတွင် ပိတောက်၊ ကျွန်း၊ သစ်မာ၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ကုက္ကို၊ သစ်မွေး၊ ရာဘာတို့မှာ ဒေသနှင့်သင့်လျော်သည်ဟု ဖြေကြားပါသည်။လက်ရှိတွင် နှစ်စဉ် - ကျွန်းပင်၊ သစ်မာ၊ ပျဉ်းကတိုး အဓိကစိုက်ပျိုးကြသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် ရပ်ကွက်တိုင်းတွင် အပင်စိုက်ရန် ကြေငြာပေး ခြင်းများလုပ်ပေးရန်နှင့် အစိုးရကူညီပေးရန် လိုအပ်သည်ဟုလည်း ဆိုပါ သည်။ MRJ အဖွဲ့အားမေးမြန်းရာတွင် အပင်အားလုံးစိုက်၍ရပြီး ယခုလက်ရှိ စိုက်သင့်သည့် အရိပ်ရအပင်များမှာ ဗန်ဒါပင်၊ ယူကလစ်ပင်တို့ဖြစ်ပြီး သီးပင်စားပင်များအဖြစ် သရက်ပင်၊ ကြက်မောက်ပင် တို့စိုက်ပျိုး၍ ရပါသည်။ အစိုးရက ရွာစတည်စဉ်ကာလက

Asia World နှင့်ပေါင်းပြီး အပင်များစိုက်ခွဲ၍ စိုက်ပျိုးသည့်အဖွဲ့ရှိခဲ့သောရွာများအတွက် အကျိုးရှိသည့်အပင် မျိုးကို စိုက်ပျိုး ချင်သည်ဟုလည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး (စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးရန်)နှင့် သီးပင်စားပင်အနေဖြင့် သာမက အရိပ်ရရန် သရက်၊ ကြက်မောက်၊ ဗန်ဒါ၊ ယူကလစ်တို့ကို စိုက်ပျိုးသင့်သည်ဟု ဖြေကြားကြပါသည်။ လက်ရှိတွင်အစိုးရအနေဖြင့် ပံ့ပိုးမှုမရှိသကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးသည့်အဖွဲ့လည်းမရှိပါ။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရန်အတွက် ပါဝင်ကူညီချင်ပါသည်။ သို့သော် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်မြေတွင် စိုက်ပျိုးရန် နေရာမရှိဟုလည်း ဆိုပါသည်။

မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ်၌ သရက်၊ ကုက္ကို၊ မယ်ဇယ်ပင်၊ သစ်ဆိမ့်ပင်၊ ဗန်ဒါနှင့် အုန်းပင်များ စိုက်၍ ရနိုင်ကြောင်းနှင့် အညာဒေသဖြစ်သော်လည်း တမာပင်စိုက်၍မရ၊ မန်ကျည်း ထနောင်းပင်များလည်း အဖြစ်နေသည့်ဟု ဆိုပါသည်။ ယခုလက်ရှိတွင် စိုက်သည့်အပင်များ မဟုတ်ဘဲ သဘာဝအလျောက် ပေါက် သည့်အပင်များကိုလည်း ရှင်းပြပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် (၅) နှစ်က ယူကလစ်ပင်များကို အစိုးရက စိုက်ခိုင်းခဲ့ သည် ထိန်းသိမ်းမှုအားနည်းသဖြင့် အပင်များစွာ မဖြစ်ထွန်းဟုဆိုပါသည်။ နှလုံးလှလူငယ်၊ ပရဟိတ နတ်ရေ ကန်တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီးစိန်ပန်းပင်၊ ဗန်ဒါပင်၊ တမာပင် စသဖြင့် စိုက်ပျိုးဖူးသည်ဟု ပရဟိတအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှ ပြော ပါသည်။ အစိုးရဖက်က ပံ့ပိုးကူညီမှု မရှိသကဲ့သို့ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများစွာလည်း မလာကြချေ။ စိုက်ပျိုး သည့်အဖွဲ့များရှိလျှင် စိုက်ချင်၊ ကူချင်သကဲ့သို့ လူများကိုလည်း တိုက်တွန်းပေးနိုင်ပါသည်။

အမရပူရမြို့နယ် ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်များမှ ဒေသခံများကဖြေကြားရာတွင် ကုက္ကို၊ ပိတောက် ထနောင်း၊ မန်ကျည်း၊ တမာ၊ မအူ၊ ဒန်သလွင်၊ တမာ၊ ဇောင်ချမ်းပင်၊ လမ်းဘေးတစ်လျှောက်မှာတော့ ကျွန်း ပင်တွေ စိုက်ပျိုးမှုများလာသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အစိုးရ၏ကူညီမှုများလည်းရှိသည် ပျိုးပင်များပေးသည်ဟု ဆို ပါသည်။ အစိုးရကူညီမှုရှိသည်။ စည်ပင်မှ အရိပ်ရအပင်များ အလကားပေးလေ့ရှိသည်။ ပေးသည့်အချိန် အကန့်အသတ်ရှိသည်ဟုလည်း ဖြေကြားပါသည်။ ဗန်ဒါပင်မှာ အဖြစ်မြန်သည်။ သစ်တောဌာနက လွန်ခဲ့သည့် (၂) နှစ်က မယ်ဇယ်၊ သရက်ပင်၊ ယူကလစ်ပင်များကို စာသင်ကျောင်းများတွင် စိုက်ပျိုးခိုင်းခဲ့သည်မျိုးလည်း ရှိပါသည်။ စွယ်တော်ဘုရားဝန်းအတွင်း လာရောက်စိုက်ပျိုးနေသည်ကို တွေ့ရသော်လည်း မည်သူများလာ ရောက်စိုက်ပျိုးနေသည်ဆိုသည်ကို မသိဟုဖြေကြားခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ လာခြင်းမရှိကြောင်းနှင့်လာလျှင် ပူးပေါင်းစိုက်ပျိုးရန် စိတ်ဝင်စားသည်ဟုလည်း ဖြေကြားကြပါသည်။

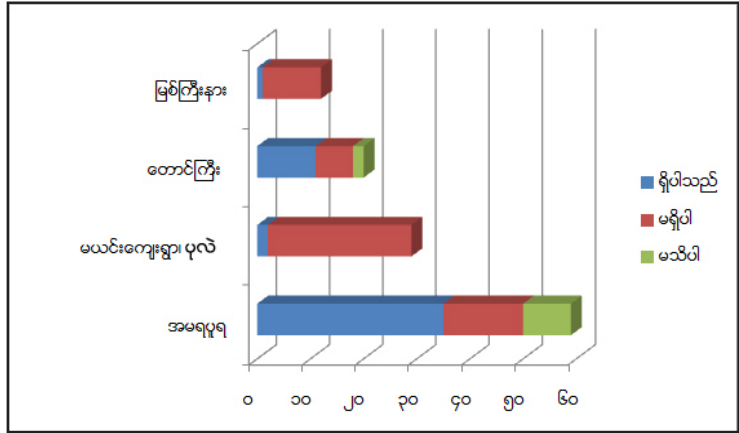
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုလဲနယ် မယင်းကျေးရွာနှင့် သစ်ကြီးတိုင်းကျေးရွာများအနီးတစ်ဝိုက်တွင်မူ အပူပိုင်းဒေသပေါက်ရောက်သည့်အပင် မည်သည့်အပင်မဆို စိုက်ပျိုးနိုင်သည့်အပြင် သစ်မာပင်၊ စားပင်စိုက် ပျိုး၍ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဒေသနှင့်အလျော်ညီဆုံးအပင်များမှာ ကျွန်း၊ ရှား၊ မန်ကျည်း၊ သရက်၊ ပိတောက်၊ အင်ကြင်း၊ သစ်ရာ၊ မယ်ဇယ်ပင်တို့ဖြစ်သည်။ လက်ရှိစိုက်ပျိုးကြသည့်အပင်များမှာ အင်၊ ကျွန်း၊ ရှား၊ ပိတောက်၊ နှော တို့ဖြစ်ကြသည်။ လတ်တလောတွင် အစိုးရအနေဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုမရှိသေးပါ။ အခြား စိုက်ပျိုးနေသည့် အဖွဲ့များလည်းမရှိချေ။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုကဦးဆောင်ပြီးလုပ်ပေးမည်ဆိုလျှင် ပိုကောင်းနိုင်ပါသည်။ အပင် များကို မိုးဦးအစမှာပဲ စိုက်ကြပါသည်။

အစိုးရအနေဖြင့် မိုးရာသီ သစ်ပင်စိုက်ပွဲတော်များ ပြုလုပ်၍ အခမ်းအနားများ ကျင်းပနေသော်လည်း

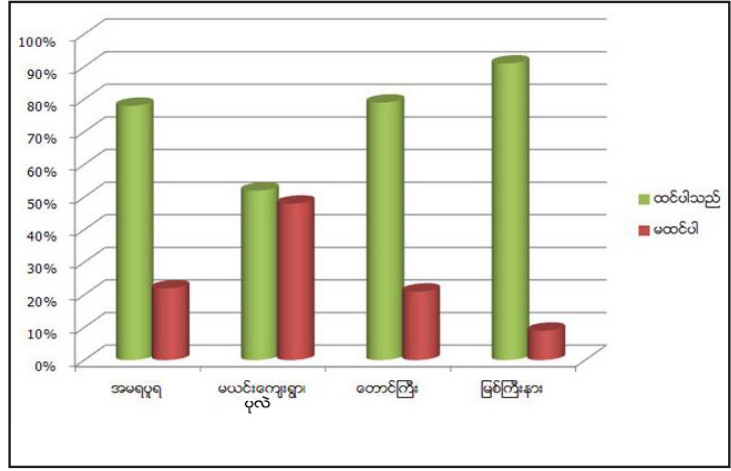
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းမှု အားနည်းသည့်အတွက် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းမှု ရာခိုင်နှုန်း အလွန်နည်းပါးနေပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ပုလဲမြို့နယ် ယမားဒေသနှင့် မွန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်နေထိုင်သော ပြည်သူများ၏ ပြောချက်အရ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့်လည်း ပျိုးပင်များ ဝေငှခြင်းသာလျှင် ပြုလုပ်နေပြီး ပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ပညာပေးမှုများ အားနည်းနေသည်ကို သုတေသနမေးမြန်းမှုမှ သိရှိခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့နယ် ရေထွက်နေရာများတွင် ရေထိန်းသစ်တောများ စိုက်ပျိုးပေးခြင်း၊ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့တို့တွင် ကျွန်းနှင့် သစ်မာပင်များကို ကားလမ်းဘေး ဝဲယာများတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စိုက်ပျိုးပေးနေသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ဇယား (၄) အစိုးရအနေဖြင့်အရိပ်ရသစ်ပင်များစိုက်ပျိုးပေးနေသည့်စီမံကိန်း

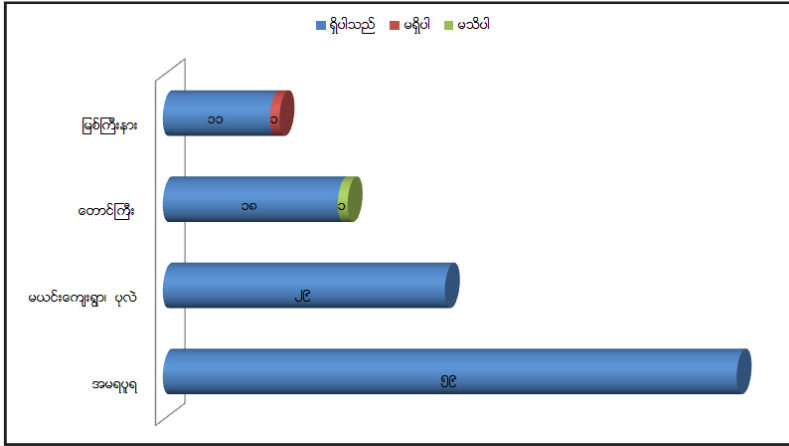

ဇယား (၅) ရပ်ရွာပြည်သူလူထုအနေဖြင့် အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးသည့် လုပ်ငန်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင်မည်ဟု ထင်ပါသလား။

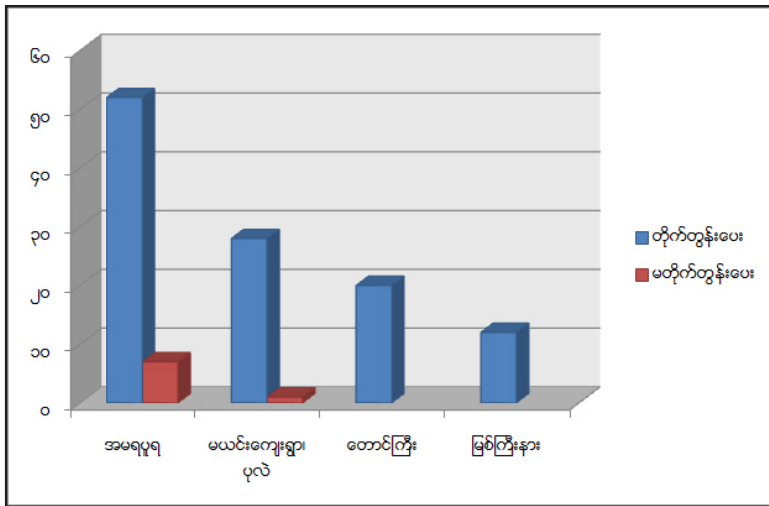

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

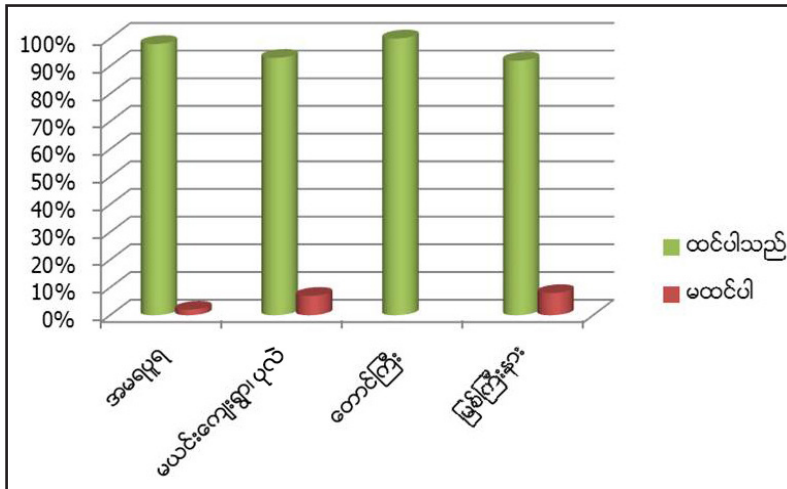
ဇယား (၆) NGO အဖွဲ့အစည်းများက အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးသည့်စီမံချက်များ လာရောက်လုပ်ကိုင်လျှင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန် စိတ်ဝင်စားမှု ရှိပါသလား။

ဇယား (၇) အခြားသူများ ပူးပေါင်းပါဝင်လာအောင်လည်း တိုက်တွန်းပေးမည်လား။

ဇယား (၈) အရိပ်ရအပင်များစိုက်ပျိုးမှုက ရာသီဥတုအခြေအနေများပြန်လည်
ကောင်းမွန်လာစေနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသလား။

အခန်း (၅) သုံးသပ်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များ

(၅.၁) သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် မေးမြန်းခဲ့သူများမှ ပေးသောအကြံပြုချက်များ

အပင်များထပ်၍ မခုတ်လှဲသင့်ဘဲ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးအပိုင်းကို စိုက်ပျိုးလာစေရန် ပညာပေးသင့်ပါသည်။ ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းနိုင်မည့် အပင်များ ဦးစားပေးစိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရသည်မှာ လွယ်ကူသော်လည်း ရှင်သန်အောင်ပြုစုခြင်းအပိုင်း၌ စိတ်ဝင်စားမှု အားနည်းနေသည့်အတွက် စီမံချက်များချ၍ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သင့်ပါသည်။ အစိုးရဌာနများအနေဖြင့်လည်း တာဝန်ကျေ စိုက်ပျိုးခြင်းမျိုးမပြုလုပ်သင့်ပါ။ လက်ရှိစိုက်ပျိုးထားသော အပင်များနှင့် လမ်းမီးသွယ်တန်းမူနေရာများ တထပ်တည်းကျနေသည့်အတွက် ခုတ်ပစ်ရသည်များ ရှိနေပါသည်။ ထိုကြောင့် ထပ်မံစိုက်ပျိုးမည့်အပင်များကို မီးကြီးလွတ်သည့် နေရာများ၌ ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ သစ်ပင်များရှိခြင်းအားဖြင့် ငှက်များမှတစ်ဆင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို ကြိုတင်သိရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့အတွက် ၎င်းငှက်များ နေထိုင်ကျက်စားနိုင်ရန် ရှိနေပြီး သား အပင်ကြီးများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားသင့်ပါသည်။ သစ်ပင်ကို မလိုအပ်ဘဲ မခုတ်ပစ်သင့်ပါ။ အကယ်၍ အကျိုးစီးပွားတခုခုအတွက် အသုံးပြုလိုက်ရသော်လည်း ထိုသစ်ပင်များအတွက် ပြန်လည်အစားထိုးစိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးသည့်နေရာတွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အသင်းအဖွဲ့တခုမှ ဦးဆောင်၍သော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရမှ စီမံချက်များချမှတ်ပြီး ပြန်လည်စိုက်ပျိုးစေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း စနစ်တကျအကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။

အောင်မြင်မှုအနေအထားကို အားရမှု မရှိပါ။ စိုက်ပျိုးသစ်ပင်၏ (၅၀%) ကိုပင် ရှင်သန်ရန် မလွယ်ကူပေ။ ရှမ်းကလေးကျွန်း၊ မြို့ပတ်လမ်းတွင် အပင် (၁၅၀၀) စိုက်ပျိုးရာ၊ တစ်ပင်မှ မရှင်သန်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အမြန်လမ်း၊ မိုင်တိုင် (၃၅၁) ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပင် (၃၀၀၀) စိုက်ပျိုးရာ နောက်ဆုံးတွင် (၆) ပင်သာ ရှင်သန်သည်ဟု သိရှိခဲ့ရပါသည်။ အဓိကအခက်အခဲမှာ ကိုယ်ထူကိုယ်ထဖြစ်နေ၍ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန် မလွယ်ကူခြင်းနှင့် ငွေအင်အား မပြည့်စုံသော အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

မန္တလေး စိမ်းရောင်စို Activity အဖွဲ့မှ မေးမြန်းချက်များအရ

ပျိုးပင်များစိုက်ပျိုးပြီး ထိုပျိုးပင်များမကြီးထွားခင်အချိန်ထိ တိရိစ္ဆာန်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်နိုင်ရန် အကာအရံများပြုလုပ်ပေးသင့်ပါသည်။ ခရိုင်ချင်းဆက်၊ မြို့နယ်ချင်းဆက်၊ ကျေးရွာချင်းဆက် လမ်းဘေးဝဲယာများတွင် အဓိကထားပြီး စိုက်ပျိုးပေးသင့်ပါသည်။ ထိုနယ်မြေချင်းဆက်နေရာများ၌ ထိထိရောက်ရောက်စောင့်ရှောက်နိုင်ရန်၊ ရေလောင်းနိုင်ရန် အစိုးရမှလည်းကောင်း၊ NGO များမှလည်းကောင်း ရေဘောက်ဆာကားများထောက်ပံ့ပေးလျှင် ရပ်ကျေးအဖွဲ့များနှင့် ရပ်မိရပ်ဖများက ပူးပေါင်းပြီး လိုအပ်သည့် ဆီနှင့် ရေများကို စိုက်ထည့်ပြီး တာဝန်ယူပြုစောင့်ရှောက်နိုင်မည်။ ထိုပျိုးပင်များ စိတ်ချရသည့်အချိန်ထိ ရှင်သန်သွားပြီးနောက်

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

တခြားလိုအပ်သည့် ဒေသတစ်ခုသို့ ထပ်မံလက်ဆင့်ကမ်းခြင်းနည်းဖြင့် အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ ပိုမိုတိုးတက်လာနိုင်ပေမည်။

စိန်ခေါ်မှုများအနေဖြင့် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းဖို့အနေအထား၊ ရေရရှိမှုအခက်အခဲ၊ တိရိစ္ဆာန်ဘေးအန္တရာယ်၊ ဒေသခံများ ပူးပေါင်းမှုအားနည်းခြင်း၊ မြေယာပြဿနာများရှိနေခြင်း၊ မြို့ပြတွင် စိုက်ပျိုးရန်နေရာ ရှားပါးလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးပင်တိုင်း လက်မခံခြင်း၊ ဒေသခံများ သစ်ပင်များကို တန်ဖိုးထားမှု လျော့နည်းလာခြင်း၊ သစ်ပင်များကို ခုတ်ပစ်၍ နွားစာစိုက်ပျိုးလာကြခြင်းများရှိပါသည်။

မန္တလေး Green Alliance အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်များ

အပင်စိုက်ခြင်း၊ အမှိုက်စနစ်တကျစွန့်ခြင်း၊ စီမံကိန်းများစနစ်တကျလုပ်ခြင်းဖြင့် သစ်ပင်များကို ထိန်းသိမ်းသင့်ပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့်လည်း စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ၍ (ဒေသမြို့နယ်၊ ပြည်နယ်၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်) မူဝါဒများ ချမှတ်သင့်ပါသည်။ အပင်များပြန်စိုက်ခြင်း၊ အမှိုက်စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း၊ လူထုပညာပေးခြင်းများ၊ မူဝါဒများချမှတ်ခြင်းများဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်းသင့်ပါသည်။ အမှိုက် စနစ်တကျပစ်သင့်ပြီး အပင်များလည်းပြန်လည်စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်ဟု တောင်ကြီးမြို့မှ ဒေသခံတစ်ဦးမှ အကြံပြုထားပါသည်။

(၅.၂) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သူများ၏ သုံးသပ်အကြံပြုချက်

အရိပ်ရသစ်ပင်ဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ပတ်ဝန်းကျင်တွင်သာမက ကမ္ဘာကြီးရဲ့ တစ်စိတ်တစ်နေရာအတွက်ပါ အလွန်အရေးပါသောအရာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုလက်ရှိအခြေအနေတွင် လူသားများသည် အပင်များကို တန်ဖိုးထားမှု လျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့မြင်နေရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆယ်စုနှစ်တစ်စုအထိ ဆက်လက်၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု မရှိပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေသည် ယခုထက် ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်ပါသည်။

ဤသုတေသနကို လေ့လာကြည့်ခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရိပ်ရအပင် လျော့ကျမှုနှုန်းမှာ အလွန်များပြားနေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆက်လက်၍ လျော့ကျနေပါက ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများအတွက် စိုးရိမ်မိရသောအခြေအနေကို ရောက်ရှိလာနိုင်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရပ်ရွာပြည်သူလူထုအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း မိမိတို့နေထိုင်ရာ ဒေသတွင် အရိပ်ရအပင်များကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းသင့်ပါသည်။

တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် သစ်ပင်ကို တန်ဖိုးထားတတ်လာစေရန်အတွက် - ကျောင်းသင်ခန်းစာများတွင် သစ်ပင်၏အရေးပါပုံ၊ သစ်ပင်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆက်စပ်ပုံ၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းက နောင်လာနောက်သားများအတွက် အမွေအနှစ်အဖြစ်ထားခဲ့နိုင်ပုံစသည်များကို သင်ကြားပေးနိုင်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်အရွယ်ကတည်းမှစ၍ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးကျင့်၊ အပင်များကို ချစ်ခင်စိတ်ရှိလာစေရန် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးသင့်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ/အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့ရပ်ရွာဒေသများ စိမ်းလန်းစိုပြေလာစေရန် ရှိသည့်မြေနေရာအတွင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနိုင်သည့်နည်းလမ်းများ၊ သစ်ပင်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းမွန်လာစေရန် အထောက်အကူပြုနိုင်ပုံ၊ လေထုညစ်ညမ်းမှုများကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ပုံတို့ကို ပညာရှင်များဖိတ်ခေါ်ဆွေးနွေးပေးခြင်း၊ အထိမ်းအမှတ်နေ့များတွင် အားလုံးပါဝင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးစေခြင်း၊ စိုက်ပျိုးပြီးသည့် သစ်ပင်များကို တနိုင်တပိုင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်လာစေရန် အတွက် ဆုပေး/ဒဏ်ပေးစနစ်များ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်း စိတ်ဝင်စားသူများ စုစည်း၍ တစ်ဦးလျှင် မည်မျှဟု အပင်သတ်မှတ်၍ စိုက်ပျိုးစောင့်ရှောက်ခိုင်းခြင်းများပြုလုပ်လျှင် ပိုမိုအောင်မြင်နိုင်မည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ဒေသခံအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်လည်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးကို အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ပူးပေါင်း၍ စီမံချက်တစ်ခုအသွင်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဌာနတို့အားလည်း လိုအပ်သည့် ပျိုးပင်များ ထောက်ပံ့ကူညီလာစေရန်၊ မိမိတို့အရပ်ဒေသများနှင့် အမှန်တကယ်ကိုက်ညီသည့် အပင်များကိုသာ ဦးစားပေး စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ညှိနှိုင်းခြင်းတို့အားလည်း အလေးပေးပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်လည်း မူဝါဒများ သေချာစွာချမှတ်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနများအား ဒေသခံအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုတို့နှင့်အတူ ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံတဝှမ်းလုံးတွင် သစ်ပင်များစနစ်တကျ စိုက်ပျိုး၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လာကြစေရန် အမျိုးသားရေးအသွင်ဖြင့် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနများကလည်း ပျိုးပင်များ မျှဝေပေးခြင်း သာမက စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းသင့်သည့် နည်းပညာများကို အသိပညာပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပျိုးပင်များကိုလည်း အကြမ်းခံနိုင်အောင် သက်တမ်းရှည် အပင်များအသုံးပြုရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသည်ဟု ထင်ပါသည်။ ပညာရှင်များသည်လည်း အမှန်တကယ် အသိပညာပြန့်ပွားအောင် ချိန်ဆပညာပေးစေချင်ပါသည်။ ပြည်သူများ သစ်တော၊ သစ်ပင်ချစ်ခင်လာတတ်စေရန်နှင့် တန်ဖိုးထားတတ်လာစေရန် အသိပညာပေးခြင်းများ၊ စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ခြင်းများကို အလေးထားဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ၊ ညွှန်ကြားချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ သိရှိနားလည်အောင်လည်း အစိုးရဌာနများအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သာယာလှပစေဖို့ အပင်စိုက်ပျိုးမှုများတွင် ပြည်သူများ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်အောင်၊ ပြည်သူများ စုပေါင်းပါဝင်လာနိုင်အောင်လည်း နှိုးဆော်သင့်ပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်သာယာလှပစေဖို့ အစိုးရအဖွဲ့များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူလူထုပူးပေါင်းကာ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တဖန်ပြန်လည် စိမ်းလန်းစိုပြေလာပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ထိန်းသိမ်းကာ ကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)
Sandhi Governance Institute

သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်လာခြင်း

၂၀၁၇ ဇူလိုင်လ။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ်(၃)ကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးပါသော သန္နိအုပ်ချုပ်စီမံမှု သင်တန်းကျောင်း (Sandhi Governance Institute) မှ ဆရာ ဦးခိုင်ဝင်း၊ ဘာသာရပ် သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားပို့ချပေးပါသော ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ဤသုတေသနစာတမ်း ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ညွှန်ကြားပို့ချပေးသော ဆရာမ ဒေါ်နီလာမြိုင်၊ သင်တန်းတာဝန်ခံ ဆရာ မျိုးဇင်ဦးနှင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ လာရောက်သင်တန်းတက်ကြသော သူငယ်ချင်းများနှင့် ဤသုတေသနစာတမ်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသည့် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမဲဆန္ဒနယ် အမှတ်(၂)နှင့် ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ နောင်ပစ်ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ပအိုဝ်းဒေသ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီအဖွဲ့၊ ပအိုဝ်းလူငယ်ကွန်ယက် (PYN)၊ ပအိုဝ်းအမျိုးသမီးအဖွဲ့ (PWO) အဖွဲ့များအား လည်းကောင်း၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ သာယာဝတီခရိုင်၊ မင်းလှမြို့နယ်ရှိ ရွှေပြည် ကောလိပ် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၊ မင်းလှ လူငယ်ကွန်ယက်၊ Pioneer Angel Women Network အဖွဲ့များအားလည်းကောင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ် မဲဆန္ဒနယ်အမှတ်(၂)၊ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်(ခရစ်ယာန်)များအားလည်း ကောင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဇလွန်မြို့နယ်ရှိတောအုပ်စုအားလည်းကောင်း၊ မွန်ပြည်နယ် မုဒုံမြို့နယ်ရှိ ဦးဘိုးမြင့် (ခ) နိုင်ဗညားချမ်း၊ ဦးဝင်းကြည်၊ နိုင်စံသိန်း တို့အားလည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းရှိ မြို့နယ်များ၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ သာယာဝတီခရိုင်၊ မင်းလှမြို့နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး မြန်အောင်မြို့နယ်နှင့် ဇလွန်မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်တို့မှ ပါဝင် ဖြေကြားပေးသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။

သုတေသနစာတမ်း ရေးသားပြုစုသူများ

- ဆွေဆွေအောင် - Pioneer Angel Women Network
- နော်မြမြလွင် - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ခွန်ဆောင်းရွှေ - ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်
- သက်ဆွေ - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ဝင်းသိန်း - မွန်အမျိုးသားပါတီ

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ	၂
သစ်တောပြုန်းတီးမှု ဝေဒနာ	၄
သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်	၄
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများ	၄
အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ	၄
အဓိကတွေ့ရှိချက်များ	၅
သုံးသပ်ချက်	၅
အခန်း (၁) သုတေသနမိတ်ဆက်	၇
(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်	၇
(၁.၂) သုတေသနစာတမ်း မေးမြန်းခဲ့သည့်နေရာများ၊ မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ.....	၇
(၁.၃) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ	၈
အခန်း (၂) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများရှိ သစ်တောနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ	၁၃
(၂.၁) ဒေသအတွင်းရှိသစ်တောများအခြေအနေ	၁၃
(၂.၂) သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေများ	၁၅
(၂.၃) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများရှိ သစ်တောပြောင်းလဲမှုအခြေအနေများ	၁၅
(၂.၄) သစ်တော များပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပြောင်းလဲလာမှု	၁၆
(၂.၅) သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု	၁၈
အခန်း (၃) မေးမြန်းခဲ့သူများ၏သုံးသပ်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များ	၂၀
အခန်း (၄) နိဂုံး	၂၃
(၄.၁) သုတေသနစာတမ်းအဖွဲ့မှ သုံးသပ်အကြံပြုချက်	၂၃

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

“သစ်တောပြုန်းတီးမှုဝေဒနာဝါးညှိကိုင်စားခြင်းကြောင့် ဖျားနာနေသော ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်”

သစ်ပင်များ တည်ရှိခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ နေ့စဉ်ဘဝတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်လျက်ရှိပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို စိမ်းလန်းစိုပြေစေကာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မှုများကိုလည်း လျော့နည်းစေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဂေဟစနစ်ကောင်းမွန်စေခြင်းကြောင့် ရေနှင့် မြေဆီလွှာများကို ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုကောင်းမွန်ခြင်း၊ သောက်သုံးရေပေါများခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေဖြစ်ထွန်းခြင်း၊ ရေနေ သတ္တဝါနှင့် ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်များ ပေါများခြင်းတို့ကို များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။ ယခုအခါ သစ်တောများပြုန်းတီး လာ၍ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ပြီး မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးခြင်း၊ ရေရှားပါးခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်ခြင်းတို့ကို တွေ့ကြုံခံစားလာရပါသည်။ သစ်တော၊ သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာခြင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်လာသောကြောင့် သစ်တောများအား ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းသင့်ပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ရခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်
သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်လာနေသည့် အခြေအနေကို သေချာစွာ နားလည်သဘောပေါက် သိရှိလာနိုင်စေရန်နှင့် ရရှိလာသည့် အချက်အလက်ပေါ်မူတည်ပြီး သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူလူထုများကို အကြံပြုချက်များပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဤသုတေသနကို ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများ

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများမှာ - ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)ရှိ တောင်ကြီး၊ ဟိုပုံး၊ ဆီဆိုင်၊ ပင်လောင်း၊ ညောင်ရွှေ မောက်မယ်နှင့် လင်းခေးမြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းလှမြို့နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး မြန်အောင်မြို့နယ်နှင့် ဇလွန်မြို့နယ်တို့တွင် လေ့လာမေးမြန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ

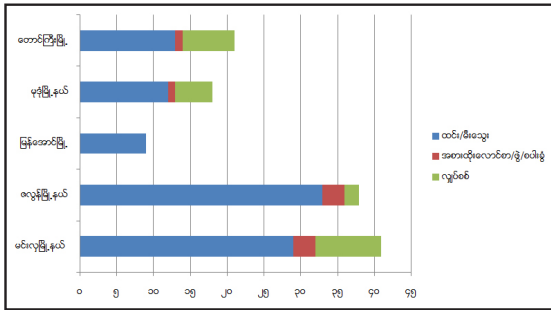
ဒေသတွင်းရှိ သစ်ပင်/သစ်တောအခြေအနေများ၊ သစ်တောများပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲလာမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု အခြေအနေများကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သောဒေသများတွင် သစ်တောများကို အမှီပြု၍ ထင်း/မီးသွေး သုံးစွဲမှုများ ပြားလာသောကြောင့် သစ်ပင်ကြီးများ ယခင်ထက် ပိုမိုလျော့နည်းလာပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်သည့် ရေရှားပါးခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ မြစ်ရေတိုက်စားခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ မြစ်ချောင်းများ ကောလာခြင်း၊ လေပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်၍ စိုက်ပျိုးရန်ခက်ခဲခြင်း၊ စီးပွားရေးထိခိုက်ခြင်း၊ အိုးအိမ်ပျက်စီးခြင်းများအား ကြုံတွေ့နေရပါသည်။

ဇယား (၁) ထင်းဟင်းချက်ပြုတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်လောင်စာများ

တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများတွင် ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုရန်အတွက် သစ်ပင်များခုတ်လှဲထားပုံ

တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကတ္တုကျေးရွာအုပ်စု၊ ငွေတော်ကတ္တုဘုရားစေတီ၌ လေပြင်းတိုက်ခတ်၍ သစ်ပင်ကြီးများ ပြိုလဲနေပုံ

သုံးသပ်ချက်

ထင်း၊ ဟင်းချက်ပြုတ်ရာတွင် ထင်း/မီးသွေးလောင်စာများ အများဆုံး အသုံးပြုနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည့်အတွက် ထင်းအစားထိုးလောင်စာအဖြစ် လျှပ်စစ်မီးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာမှုကို သိရှိနားလည်ကြပြီး ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာခြင်းများ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လာမှုများအား သိရှိနေသော်လည်း သစ်ပင်များသည် အလေ့ကျပေါက်ကျက် သောကြောင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် မလိုအပ်ဟူသော အသိများရှိနေကြောင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းများတွင် ပြည်သူလူထုများသည် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း သုံးသပ်မိပါသည်။

အကြံပြုချက်များ

တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်

သစ်ပင်များကို စနစ်တကျခုတ်ယူရန်နှင့် တောမီး မလောင်အောင်ကာကွယ်ရန်။
 တောင်ယာများ စိုက်ပျိုးရာတွင် ကြားညှပ်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးရန်နှင့် နှစ်ရှည်ပင်များစိုက်ပျိုးရန်။
 တစ်ပိုင်တစ်နိုင်အားဖြင့် အိမ်ပိုင်းအတွင်းနှင့် ခြံ/အိမ် ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် သစ်ပင်များပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းရန်။
 ပုဂ္ဂလိကပိုင်သစ်တောများအား စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းရန်။

အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ/ ဒေသခံအာဏာပိုင်အနေဖြင့် -

ပြည်သူလူထုများအား ပညာပေးခြင်း၊ သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းများကို ဒေသခံပြည်သူ လူထုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။
 ပျိုးခင်းစခန်းတည်ထောင်ပြီး စိုက်ပျိုးထားသည့်အပင် များကို ရှင်သန်မှုရှိအောင် စနစ်တကျပြုစုရန်။
 ကျေးရွာပိုင်၊ သာသနာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးရန်။

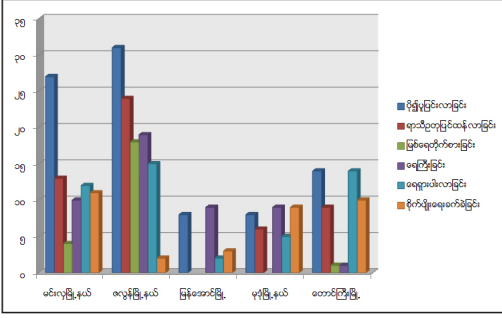
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် -

သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် နှစ်အလိုက် ဘတ်ဂျက်များ ရေးဆွဲရာတွင် ပိုမိုထည့်သွင်း ရေးဆွဲပေးရန်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် -

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်သည့် အသိပညာ၊ ဗဟုသုတများကို အခြေခံပညာကျောင်းများ အပါအဝင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်း သင်ကြားပေးရန်။

ဇယား (၂) သစ်ပင်နည်းပါးသွားခြင်းကြောင့်ဒေသခံများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန အနေဖြင့် -

Community Forest(CF)များ မှတ်ပုံတင်လျှောက်ထားရာတွင် လွယ်ကူလျှင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
 သစ်တောဥပဒေများ သိရှိနားလည်အောင် ပြည်သူလူထုများအား ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
 သစ်တောဥပဒေများနှင့်အညီ သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်များကို တိကျသေချာစွာ ကြပ်မတ်၍ စိစစ်ရေးယူမှုများ ပြုလုပ်ရန်။
 ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသည့် ပျိုးပင်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးသည့် နည်းစနစ်များ ပညာပေးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးရန်။
 သစ်တောသစ်ပင်များကို ချိန်းဆောများ အသုံးပြု၍ ခုတ်ယူနေမှုများအား စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းကြပ်မတ် အရေးယူရန်။

လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် -

ထင်းအစားထိုးလောင်စာအဖြစ် လျှပ်စစ်မီး ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
 နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ်ဟု မှတ်ယူပြီး သစ်တောထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကို ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဒေသခံ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

**အခန်း (၁)
သုတေသနမိတ်ဆက်**

(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်လာသည်ကို ပြည်သူများ သိရှိနားလည် သဘောပေါက်ပြီး သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဝန်ကြီးဌာနမှ မူဝါဒများစနစ်တကျချမှတ်၍ သစ်တောပြုန်းတီးလာမှုကို အစိုးရနှင့် ပြည်သူပူးပေါင်း၍ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် လိုအပ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဤသုတေ သနကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁.၂) ယခုသုတေသနစာတမ်း မေးမြန်းခဲ့သည့်နေရာများ၊ မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်း အရာများ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်၊ စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာအုပ်စု၊ စိန်ကန့်လန့် ကျေးရွာနှင့် သစ်စိမ့်ပင်ကျေးရွာ၊ ကျို.ကုန်းအုပ်စု ကျို.ကုန်းကျေးရွာနှင့် အောက်ကိုင်းကျေးရွာ၊ ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်၊ တောကျွဲလူးအုပ်စု၊ ကျောင်းစုကျေးရွာ၊ စခန်းကြီးကျေးရွာ၊ ဖိုးဆိုးချောင်းကျေးရွာ၊ ဆင်လူးကျေးရွာ၊ ထောက်ကြံ့ကျေးရွာအုပ်စု၊ ဆင်ပုံကျေးရွာ၊ ရင်းတိုက်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ရင်းတိုက်ကုန်းကျေးရွာ၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဇလွန်မြို့နယ်၊ သရက်ချောင်းကျေးရွာ၊ မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်၊ ကမာဝတီမြို့၊ သိမ်ကုန်းရပ်ကွက်၊ ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း) တောင်ကြီးမြို့နယ် နောင်ပစ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ နောင်ပစ်ကျေးရွာ၊ ကန်တန်ကျေးရွာ၊ တောင်ကြီးမြို့ပေါ် ကန်ကြီးရပ်ကွက်နှင့် ကျောင်းကြီးစုရပ်ကွက်၊ ဟိုပုံးမြို့အရှေ့ရပ်ကွက်၊ နောင်ကားကျေးရွာအုပ်စု၊ နောင်ကားကျေးရွာများတွင် ယင်းဒေသတို့၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေများ၊ ဒေသ အတွင်းရှိ သစ်တောများအခြေအနေ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပြောင်းလဲလာသော အကြောင်း ရင်းများ၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုများကို သိရှိစေရန် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသုတေသန စာတမ်းကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ သစ်တောအုပ်၊ မြို့နယ်/ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ အား မေးမြန်းထားသည့် အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

(၁.၃) သုတေသပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး မင်းလှမြို့နယ်

စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ				လူဦးရေ	အလုပ်အကိုင်
	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့ / မြို့နယ်	ရပ်ကွက် / ကျေးရွာအုပ်စု	ကျေးရွာ		
၁	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး	မင်းလှမြို့နယ်	စိန်ကန့်လန့်	သစ်စိမ့်ပင်	၄၀၀ ခန့်	- ရာသီပေါ် ကြုံရာကျပမ်း
၂		မင်းလှမြို့နယ်	စိန်ကန့်လန့်	စိန်ကန့်လန့်	၆၀၀၀ ခန့်	- ဈေးရောင်း - လယ်သမား - ပရိဘောဂလုပ်ငန်း - လက်သမား
၃		မင်းလှမြို့နယ်	စိန်ကန့်လန့်	ရေစက်တန်း	၂၀၀	- ရာသီပေါ်လုပ်ငန်း
၄		မင်းလှမြို့နယ်	ကြိုးကုန်း	ကြိုးကုန်း	၂၀၀	- လယ်
၅		မင်းလှမြို့	အမှတ်(၅)ရပ်ကွက်	-	၂၀၀	- ဝန်ထမ်း - ကုန်စုံဆိုင်
၆		မင်းလှမြို့	အမှတ်(၆)ရပ်ကွက်		၄၀၀	- ဝန်ထမ်း - လုပ်ငန်းရှင် - အရောင်းအဝယ်

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်၊ စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာအုပ်စု၊ စိန်ကန့်လန့် ကျေးရွာနှင့် သစ်စိမ့်ပင်ကျေးရွာ၊ ကျို့ကုန်းအုပ်စု ကျို့ကုန်းကျေးရွာနှင့် အောက်ကိုင်ကျေးရွာများတွင် ရာသီပေါ် ကြုံရာကျပမ်း၊ ဝန်ထမ်း၊ လယ်လုပ်ငန်း၊ လက်သမားလုပ်ငန်းများ၊ ပန်းပုလုပ်ငန်းများကို အဓိကထားလုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာတွင် နေထိုင်သူများမှာ ဈေးရောင်း၊ လယ်သမား၊ တောင်ပေါ်တက်ထင်းခုတ်၊ မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ ဆိုင်ကယ်ကယ်ရီဆွဲခြင်း၊ ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ လက်သမား အလုပ်များကိုလည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အချမ်းသာဆုံး လူတန်းစားများသည် ပရိဘောဂလုပ်ငန်းရှင် များကြပြီး၊ အလယ်အလတ်လူတန်းစားများမှာ လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ဈေးဆိုင်ရောင်းချခြင်းနှင့် သာမန် လူတန်းစားတို့သည် တောင်ပေါ်တက် ထင်းခုတ်၊ ဈေးရောင်း၊ ကယ်ရီဆွဲ၊

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

လက်သမားအဖြစ်လည်း လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြပါသည်။ အသင့်အတင့် လူတန်းစားများတွင် ဝန်ထမ်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသူများလည်း ရှိပါသည်။ စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာတွင် အထက်ကျောင်း (၁) ကျောင်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာသင်ကျောင်း (၂) ကျောင်း၊ မူလတန်းကျောင်း (၂) ကျောင်းရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ပညာရေး ဘွဲ့ရ ၂၈% နှင့် ၃၀% ဝန်းကျင် ခန့်ရှိပါသည်။ ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဆေးပေးခန်းတွင် သူနာပြုဆရာမ (၁)ဦးတည်းဖြင့် ကျေးရွာနေပြည် သူများ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ကုန်လမ်းပို့ဆောင်ရေးဈေး (RTC)နှင့် ကုန် ခြောက်ဈေးတန်းများတွင် နေ့စဉ်သုံး ပစ္စည်းများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ အသားငါးများ စသည်တို့ကို ထိုဈေးမှ ဝယ်ယူသုံးစွဲကြသည်။ စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာထဲတွင် ခ.လ.ရ စစ်တပ်တစ်ခုရှိပြီး သစ်ထုတ်လုပ်ရေးဌာန၊ ကုန်လမ်းပို့ဆောင်ရေးဌာနလည်း ရှိပါသည်။

စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာအုပ်စု ရေစက်တန်းကျေးရွာတွင် ကျောက်တူး၊ ထင်းခုတ်၊ သီဟိုလ်စေ့ခူး၍ ရောင်းစားကြခြင်း အလုပ်၊ နေ့စားအလုပ်များ၊ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီဆွဲခြင်း၊ ဆိုင်ကယ်ဖြင့် တောင်တက်၍ တုံးတိုက်ခြင်း၊ ကားလုပ်ငန်း၊ လမ်းလုပ်သား၊ သီဟိုလ်အပင်အငှားခုတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ သဲလုပ်ငန်း၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ ကြက်မွေးမြူရေး လုပ်ငန်း များဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပြုကြပါသည်။ အချမ်းသာဆုံး လူတန်းစားများသည် သဲ၊ ကျောက်လုပ်ငန်း၊ ကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ ကားလုပ်ငန်း၊ ဆန်စက်လုပ်ငန်း၊ အစိုးရဝန်ထမ်း၊ (မြို့ပိုင်ရှင် လုပ်ငန်း)များကို လုပ်ကိုင်ကြပြီး အလယ်အလတ်လူတန်းစား ပြည်သူများသည် ဈေးဆိုင်၊ ဆိုင်ကယ် ပြုပြင်ရေး လုပ်ငန်း၊ ပန်းတမော့လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ သာမန်လူတန်းစားများသည် နေ့စား၊ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီ လမ်းလုပ်သား၊ သီဟိုလ်အစေ့နှင့် အပင်အငှားခုတ်လုပ်ငန်း၊ ကျောက်တူး၊ သံထမ်းလုပ်ငန်း၊ ဆိုင်ကယ်ဖြင့် တောင်တက်၍ သစ်တုံးတိုက်သူများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင် အချမ်းသာဆုံးမှာ လယ်သမားများဖြစ်ကြပါသည်။

ပညာရေးအနေဖြင့် ဘွဲ့ရဦးရေနည်းပါးပြီး အထက်တန်းအထိသာ ပညာသင်ကြားသူ ဦးရေ များပြား ပါသည်။ မူလတန်းမှ အလယ်တန်းအဆင့်သို့ ကူပြောင်းကာလတွင် ကျောင်းထွက်သည်က များသည်။ မူလတန်းတွင် စစ်တပ်မှ မူလတန်းကျောင်းအား သွားတက်ရပြီး အလယ်တန်းအဆင့်တွင် စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာရှိ ကျောင်းတွင် သွားရောက်တက်ရသဖြင့် ကျောင်းသားအများစုမှာ ဝေးသောကြောင့် ကျောင်းထွက်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကြို့ကုန်းကျေးရွာရှိ ဒေသခံပြည်သူများသည် စီးပွားရေးအနေဖြင့် လက်သမား၊ ပန်းရုံ၊ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီ၊ လယ်လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ပညာရေးတွင် ဘွဲ့ရဦးရေ သုံးပုံ တစ်ပုံသာရှိပါသည်။ အလယ်တန်းအဆင့် စာသင်ကျောင်း ကျေးရွာတွင်ရှိပြီး အထက်တန်းအား မြို့ပေါ်တွင် သွားရောက်၍ ပညာ သင်ကြားရပါသည်။ ကျန်းမာရေးအနေဖြင့် မိုးတွင်းတွင် သွေးလွန်တုပ်ကွေး၊ ဖျားနာ၊ ဝမ်းလျော ဝမ်းပျက် ခြင်းများ အဖြစ်များပါသည်။

မင်းလှမြို့နယ်ရှိ အမှတ် (၅)ရပ်ကွက်အတွင်းတွင် စီးပွားရေးအနေဖြင့် ဆီစက်၊ စပါး၊ ပဲ အရောင်း အဝယ် ရွှေ့ဆိုင်၊ စတိုးဆိုင်၊ ကုန်စုံဆိုင်၊ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီ၊ လက်သမား၊ ရေသန့်စက်ရုံ၊ ဝန်ထမ်း၊ ဆိုင်ကား သမား၊ ကားပိုင်ရှင်၊ ဆန်စက်၊ ကားမောင်းသမား၊ ဈေးအရောင်းအဝယ်၊ ဖုန်းဆိုင်၊ ကျဘမ်းအလုပ်သမား၊

သာဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဆေးဆိုင်၊ ပရဆေးဆိုင်၊ စိုက်ပျိုးရေးဆေးဆိုင်၊ မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်၊ စားသောက်ဆိုင်၊ ပေါင်မုန့်လုပ်ငန်း၊ မုန့်မျိုးစုံလုပ်ငန်း၊ ခေါက်ဆွဲစက် လုပ်ငန်းများရှိပါသည်။ အချမ်းသားဆုံး လူတန်းစားများသည် ရွှေဆိုင်ပိုင်ရှင်၊ စတိုးဆိုင်၊ ဆီစက်၊ ဆန်စက်၊ ကားပိုင်ရှင်၊ စားသောက်ဆိုင်၊ ရေသန့်စက်ရုံ၊ စိုက်ပျိုးရေး ဆေးဆိုင်များကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အလယ်အလတ် လူတန်းစားများတွင် ကုန်စုံဆိုင်၊ အထည်ဆိုင်၊ ပေါင်မုန့်၊ မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်၊ ခေါက်ဆွဲ၊ ဆေးဆိုင်၊ ဖုန်းဆိုင်၊ ဈေးအရောင်းအဝယ်၊ ဝန်ထမ်းလုပ်ကိုင်ကြသူများလည်း ရှိကြပါသည်။ သာမန်လူတန်းစားများသည် ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီ၊ ဆိုက်ကားသမား၊ ဈေးအရောင်းအဝယ်၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုကြပါသည်။

မင်းလှမြို့နယ်၊ မြို့ပေါ်နေပြည်သူများ၏စီးပွားရေးမှာ ပိုက်ဆံရှိသူ၊ ပြည့်စုံချမ်းသာသူများသည် ကုန်သည်ပွဲစား၊ ကားထောင်စားကြပါသည်။ အလယ်အလတ်ချမ်းသာသူများမှာ အရောင်းအဝယ်၊ ဝန်ထမ်းလုပ်ကြပါသည်။ သာမန်လူတန်းစားများသည် လက်လုပ်လက်စားသမားများဖြစ်ပြီး အလုပ်သတ်မှတ်ချက်မရှိပဲ အဆင်ပြေသည့်အလုပ်ကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ ဆိုက္ကားနင်း၊ ဆိုင်ကယ်ကယ်ရီဆွဲသည့် လုပ်ငန်းများလည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ပညာရေးအနေဖြင့် ချမ်းသာသူများ၏ သားသမီးများအား ဘော်ဒါဆောင်တွင်ထားပြီး၊ သာမန်လူတန်းစားများ၏သားသမီးများကို မြို့ကျောင်းတွင်ထားပါသည်။ အစိုးရကျောင်းတက်ပြီး သာမန်ကျူရှင်တက်ရောက်ကြပါသည်။ ကျန်းမာရေးအနေဖြင့် သွေးလွန်တုပ်ကွေးဖြစ်ပြီး မင်းလှမြို့ရေသည် ထုံးဓါတ်များ၍ လေဖြတ်သည့် ရောဂါ ပိုမိုဖြစ်တတ်ပါသည်။

မွန်ပြည်နယ် မုဒုံမြို့နယ်

စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ			လူဦးရေ	အလုပ်အကိုင်
	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	မြို့ / မြို့နယ်	ရပ်ကွက် / ကျေးရွာအုပ်စု		
	မွန်ပြည်နယ်	မုဒုံမြို့နယ်	ကမာဝတ်မြို့	သိမ်ကုန်းရပ်ကွက်	၆၀၀၀ ခန့် - လယ်ယာလုပ်ငန်း - ရာဘာလုပ်ငန်း - ကျဘမ်း

မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်၊ ကမာဝတ်မြို့၊ မြို့ပေါ်နှင့်သိမ်ကုန်းရပ်ကွက်ရှိ ဒေသခံပြည်သူများသည် အဓိကစီးပွားရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ရာဘာခြံလုပ်ငန်း၊ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ တစ်ချို့မှာ တံငါလုပ်ငန်းဖြစ် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုကြပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ တောင်ကြီးမြို့

စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ				လူဦးရေ	အလုပ်အကိုင်
	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့ / မြို့နယ်	ရပ်ကွက် / ကျေးရွာအုပ်စု	ကျေးရွာ		
၁	ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)	တောင်ကြီးမြို့	နောင်ပစ်ကျေးရွာ အုပ်စု	နောင်ပစ် ကျေးရွာ	၁၅၀၀ ခန့်	စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း
၂				ကန်တန် ကျေးရွာ	၈၀၀ ခန့်	စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း
၃			နောင်ကားကျေးရွာ အုပ်စု	နောင်ကား ကျေးရွာ	၃၀၀၀ ခန့်	စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အရောင်းအဝယ်
၄		တောင်ကြီးမြို့ပေါ်		ကံကြီး ရပ်ကွက်		ကုန်သည်ဝန်ထမ်း၊ ကုန်စိမ်းစိုက်ပျိုး ရောင်းဝယ်
		တောင်ကြီးမြို့ပေါ်		ဈေးပိုင်း ရပ်ကွက်		ဝန်ထမ်း ကုန်သည်
				ကျောင်းကြီးစု ရပ်ကွက်		ပွဲရုံလုပ်ငန်း
		ဟိုပုံးမြို့ပေါ်		အရှေ့ ရပ်ကွက်	၈၀၀၀ ခန့်	ကုန်သည် ဝန်ထမ်း

တောင်ကြီးမြို့ပေါ်ရပ်ကွက်များဖြစ်သည့် ကံကြီး၊ ကျောင်းကြီးစု၊ ဈေးပိုင်းရပ်နှင့် ဟိုပုံးမြို့ပေါ် အရှေ့ရပ်ကွက်များတွင် ကုန်သည်လုပ်ငန်း၊ ပွဲရုံလုပ်ငန်း၊ ကုန်စိမ်းစိုက်ပျိုးရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် အစိုးရ ဝန်ထမ်းအဖြစ် အဓိက လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)၊ တောင်ကြီးမြို့၊ နောင်ပစ်ကျေးရွာအုပ်စုရှိ နောင်ပစ်ကျေးရွာနှင့် ကန်တန်ကျေးရွာ၊ နောင်ကားကျေးရွာအုပ်စု နောင်ကားကျေးရွာများတွင် ခြံလုပ်ငန်းကို အဓိကထားပြီး ကုန်သည်အလုပ်နှင့် လက်သမားအလုပ်ကိုလည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ တစ်ချို့မှာ ဝန်ထမ်းအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်နှင့် ဇလွန်မြို့နယ်

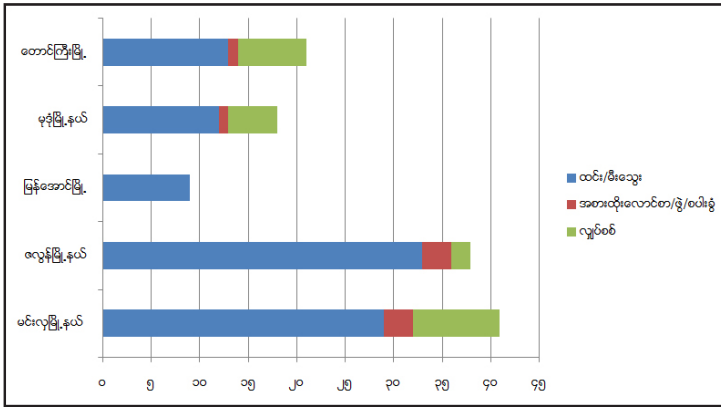
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်တွင် အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများမှာ မြို့ပေါ်နေပြည်သူများအနေဖြင့် ဝန်ထမ်း၊ အရောင်းအဝယ်၊ ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ ဆီဆိုင်လုပ်ငန်း၊ စားသောက်ဆိုင်လုပ်ငန်း၊ ကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူများမှာ လယ်ယာ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ရာသီပေါ် နေစားအလုပ်၊ ကျဘမ်းအလုပ်၊ ဝန်ထမ်း၊ ဈေးရောင်း၊ မီးသွေးဖုတ်လုပ်ငန်း၊ တံငါလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ လွန်မြို့နယ်တွင် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ကိုင်းလုပ်ငန်း၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ တံငါလုပ်ငန်း၊ ရာသီပေါ်သီးနှံများအား ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကို အဓိက လုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ဇယား (၁) ထမင်းဟင်းချက်ပြုတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်လောင်စာအမျိုးအစားများ

(ပုံ-၁) တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများတွင် ထင်းအဖြစ်အသုံးပြုရန်အတွက် သစ်ပင်များခုတ်လှဲထားမှု မှတ်တမ်း

အခန်း (၂)

မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများရှိ သစ်တောနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ

(၂.၁) ဒေသအတွင်းရှိသစ်တောများအခြေအနေ

တစ်နိုင်ငံလုံး သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ဧရိယာ ၄၂.၉၂% ရှိပြီး ပဲခူးတိုင်းတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာ ၂၉.၃၁% ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်တွင် သစ်တောကြီးပိုင်း (၂)ပိုင်း ရှိပြီး တောင်/မြောက်ဇာမင်္ဂါကြီးပိုင်းနှင့် မုက္ခာကြီးပိုင်းနှစ်ခုဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုကြီးပိုင်းများတွင် ကျွန်းပင်အား အဓိက စိုက်ပျိုးပါသည်။ မုက္ခာကြီးပိုင်း အမှတ် (၃၂) တွင် ကျွန်းစိုက် ဧက (၄၅၀) ရှိခဲ့ပြီး မီးလောင်ပျက်စီးခဲ့သောကြောင့် ပြန်လည် ဆည်တင်စိုက်ပျိုးရာ ယခုအခါတွင် ဧက (၆၀) ပြန်လည် စိုက်ပျိုးပြီးစီးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ မုက္ခာကြီးပိုင်း အကွက်အမှတ် (၅၀) အား ၂၀၁၇-၂၀၁၈တွင် ကျွန်းပင် ဧက (၁၀၀) စိုက်ပျိုးနိုင်ရန်လည်း စီမံချက်ဖြင့် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ရွေးချယ်ထားသည့် မြေနေရာမှာ ယခင်က ကျွန်း ကောင်းပေါက်ရောက်သည့်နေရာဖြစ်ပြီး ပျိုးဥယျာဉ်အတွက် ရေအလုံအလောက် ရနိုင်သောနေရာဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၇ ဇွန်လတွင် အပြီးစိုက်ပျိုးရန် စီမံထားပြီး လက်ရှိ ဧက(၈၀) စိုက်ပျိုးထားပါသည်။ မင်းလှမြို့နယ်တွင် ရေဝေ ရေလွဲ စိုက်ခင်းမရှိပါ။ ဌာနပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းလည်း မရှိပါ။ ခါချည်တောင်ရှိ မုက္ခာကြီးပိုင်းသည် တရား မဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်းသည့် စခန်းဖြစ်ပြီး မြောက်ဇာမင်္ဂါ ကြီးပိုင်း (ကံတင်-ဘီးလင်း)သည် သစ်အများဆုံးထွက်သည့်နေရာဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ တွင် တရားမဝင် သစ်အများဆုံးမိခဲ့သည့်နေရာလည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၅/၁၉၉၆ ခုနှစ်ခန့်တွင် စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာ၏ (၂)မိုင်ခွဲ၊ (၃)မိုင်ဝန်းကျင်တွင် သစ်ပင်၊ သစ်တောများရှိ၍ ကျေးရွာမှ အလွယ်တကူ ခုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့်အနေအထားတွင်ရှိပါသည်။ ယခုအခါတွင် စိန်ကန့်လန့်ကျေးရွာနှင့် သစ်တော အကွာအဝေးမှာ (၃၅)မိုင်ခန့် ကွာဝေးသွားပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ သစ်အမျိုးအစား ကောင်းများလည်း မရှိတော့ချေ။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်တွင် ဆင်သေသစ်တောကြီးပိုင်းတစ်ခုရှိပြီး ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ သစ်ရာ၊ ဖက်ဝန်းပင်၊ ဝါး၊ မကျည်း၊ ပျဉ်းမ၊ ကြောင်လျှာများ စိုက်ပျိုးထားပါသည်။ ကြီးပိုင်းဧက အတိအကျမသိရှိချေ။ သစ်တောထိန်းသိမ်းရန် လုပ်ဆောင်နေသည့် စီမံကိန်းများ ရှိ/မရှိကိုလည်း ဒေသခံများ အနေဖြင့် မသိရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် အင်ကြင်း၊ ထင်းရှူး၊ အင်၊ ညောင်၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ကျွန်း စသည့် သစ်ပင်များပေါက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာပိုင်သစ်တောများရှိပြီး၊ ဂနိုင်သစ်တော၊ ရေထွက်သစ်တော စသည့်သစ်တော တစ်တောင်လုံးကို ကျေးရွာမှ ထိန်းသိမ်းထားရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ အသိအမှတ်ပြုသည့် (Community Forest)သစ်တောများရှိသကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိကပိုင် သစ်တော(ကျွန်း၊ ထောပတ်၊ သရက်၊ သစ်မွေး၊ အင်၊ ဒညင်း၊ ခါတော်မှီ၊ ဩရေးရှား၊ ထင်းစိုက်ခင်း)များလည်း ယင်းဒေသတွင် ရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ထိန်းသိမ်းစိုက်ပျိုးထားသော သစ်တောကြီးပိုင်းများလည်း စိုက်ပျိုးထားပါ

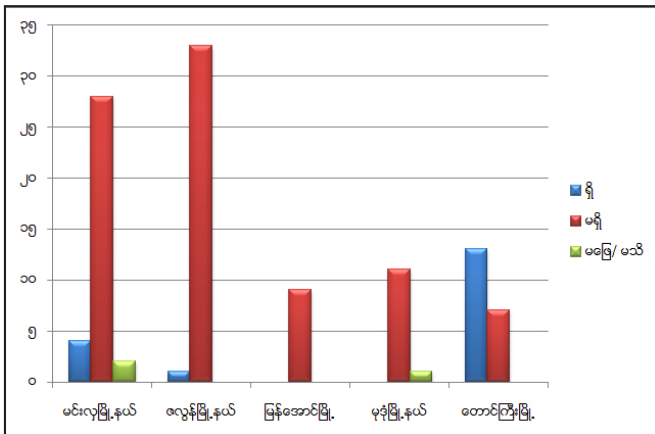
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

သည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ နောင်ပစ်ကျေးရွာအုပ်စုတွင် ထိုသစ်တောများရှိသကဲ့သို့ သာသနာပိုင် သစ်တော၊ စာသင်ကျောင်းပိုင်သစ်တော စသည်များကိုလည်း စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းထားပါသည်။

(ပုံ-၂) တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကျောက်တလုံးမြို့နယ်ခွဲ၊ နောင်ပစ်ကျေးရွာအုပ်စု နောင်ပစ်ကျေးရွာ ဒေသစံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော

ဇယား (၂) ဒေသပိုင်သစ်တောများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုသိရှိမှုအခြေအနေ

(၂.၂) သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေများ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပိတောက်၊ မယ်ဇလီ၊ စိန်ပန်း၊ ကုက္ကို၊ ကျွန်းပင်များ များပြားစွာ ပေါက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး မြန် အောင်မြို့နယ်နှင့် ဇလွန်မြို့နယ်တွင် ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ကုက္ကို၊ သရက်၊ စစ်ပင်၊ မကျည်း၊ နပဲပင်၊ ရွှေပင်၊ တမာပင်၊ ဝါးပင်၊ သပွတ်ကျည်းပင်၊ နီတဆေး၊ လက်ပံပင်၊ ပိတောက်၊ ထိန်ပင်၊ ပျဉ်းမပင်၊ အင်ပင်၊ သစ်ရာပင်၊ ဖက်ဝန်းပင်၊ ဖြောက်ဆိတ်ပင်နှင့် မနိဩကပင်၊ ကြောင်လျှာပင်၊ စိန်းပန်းပင်၊ ငှက်ပင်၊ သပြေပင်၊ မာလာကာ၊ ထန်းပင်၊ အုန်းပင်များ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပြီး ပျဉ်းကတိုး၊ အင်၊ ရာဘာ၊ ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ငန်း(ကြက်မောက်၊ ကွဲကော၊ မင်းဝွတ်၊ ခူးရင်း) စသည့် အပင်ကြီးများသည်လည်း မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံမြို့နယ်တွင် စိုက်ပျိုး ပေါက် ရောက်ကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် ကျွန်း၊ ပျဉ်းက တိုး၊ ပေါက်ပန်း၊ ထင်းရှူး၊ စွယ်တော်၊ ချယ်ရီ၊ အင်၊ ပင်စိမ်း၊ ကဒွတ်၊ညောင်ပင်များ ပေါက် ရောက်လျက်ရှိပါသည်။

(ပုံ-၃) ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း) မင်းလှမြို့နယ်၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲတော် မှတ်တမ်း

(၂.၃) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများရှိ သစ်တောပြောင်းလဲမှုအခြေအနေများ

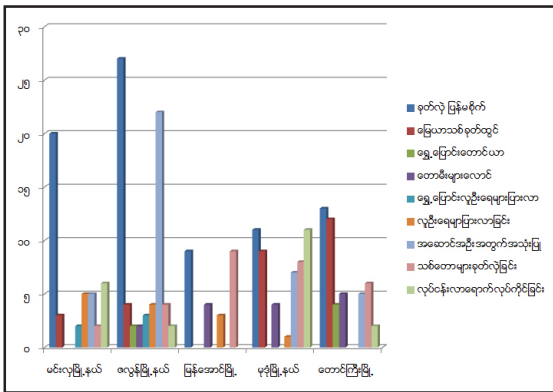
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများတွင် သစ်တောပြောင်းလဲမှု အခြေအနေများလည်း ရှိပါသည်။ သစ်ပင်များအား အစိုးရသစ်လုပ်ငန်းနှင့် ကုမ္ပဏီများမှာ တရားဝင်နှင့် တရားမဝင် ခုတ်လှဲမှုများပြားခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာများကြောင့်လည်း သစ်တောပြုန်းတီးလာခြင်းများကို သုတေသနပြုလုပ်သည့် ဒေသများ တွင်တွေ့ရှိရသည်။ ထမင်း၊ ဟင်း ချက်ပြုတ်ရာတွင် ထင်းအဓိကသုံးစွဲခြင်း၊ ခုတ်ယူထားသော သစ်ပင်များ နေရာတွင် အစားထိုးသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးမှုမရှိခြင်း၊ သစ်များတရားမဝင်ခိုးထုတ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးအရ မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ ဒေသသုံးအိမ်ဆောက်လုပ်ရာတွင် သစ်အသုံးပြုခြင်း၊ သစ်တော၊ သစ်ပင်များကို ခုတ်ယူ၍ အစားထိုးသီးပင်၊စားပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများလုပ်ခြင်း၊ တောမီးများ ရှို့ခြင်း/ လောင်ကျွမ်းခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့ခြင်း၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ၊ ကျောင်းသုံး ပရိဘောဂများ ပြုလုပ်ရောင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ချခြင်းများကြောင့် သစ်တောများ ပြုန်းတီးလာကြောင်းကို သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများတွင် တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ သစ်တောများအတွင်းတွင်လည်း လူနေအိမ်ထဲများ ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် လူများ နေထိုင်ကြခြင်းကြောင့်လည်း သစ်တောများအား ပြုန်းတီးစေခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို တွေ့ရပါသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်တွင် လိုင်စင်မဲ့ ပုဂ္ဂလိကရေနံချက်ဖိုများပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေနံချက်ဖိုမှ ထင်းအသုံးပြုမှုများကြောင့်လည်းလေ့လာတွေ့ရှိရပြီး သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်ရှိ ဒေသများတွင် သစ်ပင်ကြီးများ(ဥပမာ - သရက်၊ မန်းကျည်း၊ ကုက္ကို၊ စသည့်) ယခင်ထက် ပိုမိုလျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဇယား (၃) သစ်ပင်များလျော့နည်းသွားရခြင်းအကြောင်းရင်း

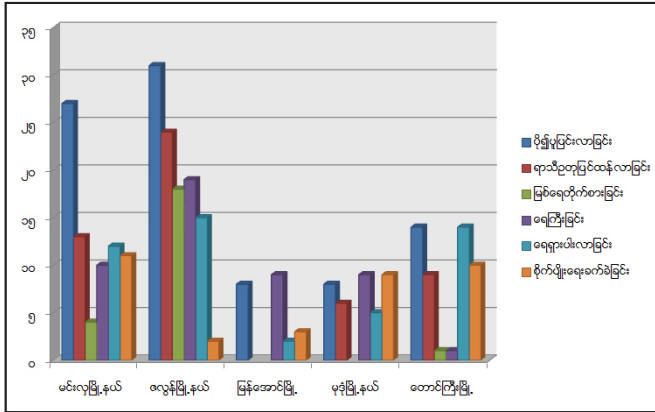
(၂.၄) သစ်တောများပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပြောင်းလဲလာမှု

သစ်တောများပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် တစ်ချို့ဒေသများရှိ တောတောင်များတွင် သစ်တောများအစား တောင်ကတုံးများအဖြစ်လည်း တွေ့ရသည်။ ယခုအခါတွင် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများတွင် သစ်ပင်ကြီးများအား ဂန်းစက်များဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှုများကြောင့်လည်း သစ်တောများ ပြုန်းတီးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်တွင် သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာသည့်အတွက် ရေကြီး၊ ရေလျှံမှု၊ လေပြင်းများတိုက်ခတ်မှု၊ အပူချိန်လွန်ကဲမှု ခံစားရမှုများ ကြုံတွေ့လာရပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများတွင် သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာခြင်းနှင့် ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာခြင်းများအား သတိထားမိလာသည်မှာ ၂နှစ်/၃နှစ်ခန့်ရှိပါပြီ။ တစ်ချို့သည် (၄-၅)နှစ်ကြာမှ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာမှုများကို သတိထားမိလာသည်များလည်း ရှိပါသည်။ တောင်ပေါ်ဒေသတွင် မြေပြိုခြင်း၊ မိုးရွာသောအခါတွင် သစ်ပင်များမရှိသောကြောင့် ရေနှင့် မြေဆီလွှာကို မထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း၊ ချောင်းများ၊ မြစ်များ ကောလာခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံမှုများ ကြုံတွေ့ရပါသည်။ သောက်သုံးရေရှားပါးလာခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် နည်းပါးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးများထိခိုက်ခြင်းများလည်း ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း) မင်းလှမြို့နယ် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် ယခင်က ပေ ၁၂၀ ဆို စက်ရေတွင်းမှ ရေထွက်ပြီး ယခုအခါတွင် ပေ ၁၇၀

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

တူးမှ ရေထွက်သည့်ပြဿနာများ ကြုံတွေ့လာရပါသည်။

ဇယား (၄) သစ်တောများနည်းပါးသွားခြင်းကြောင့်ဒေသခံအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု

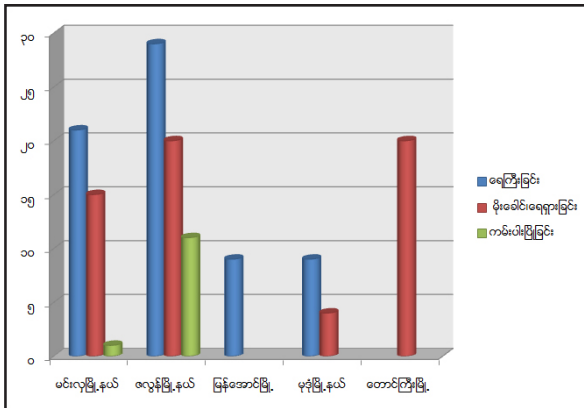
ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာခြင်း၊ မိုးဦးကျမမှန်တော့ခြင်း၊ အချိန်အခါမဟုတ် လေထန်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းများကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု နှောင့်နှေးခြင်းများနှင့် လူများ အလုပ်အကိုင်များ မဲ့လာသည့်အတွက် စီးပွားရေး ထိခိုက်မှုများလည်း ရှိသည်။ အိုးအိမ်ပျက်စီးခြင်းများလည်း ခံစားကြုံတွေ့ ကြရပါသည်။ အပူချိန်မြင့်မားလာမှု၊ လေကောင်းလေသန့်မရရှိခြင်းများ ကြောင့်လူကြီး၊ လူငယ်ကျန်းမာရေး ချို့တဲ့မှု များလည်း ခံစားကြရပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများတွင် သစ်ပင်များ နည်းပါးသွားခြင်း ကြောင့် ရေကြီးနစ်မြုပ်မှုဖြစ်ပွားပြီး သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုတွင် ထွက်နှုန်းများမှာတော့ တိုက်ရိုက်ဆိုင်သည်ဟု မသတ်မှတ်သော်လည်း သစ်ပင်များနည်းပါးလာမှုကြောင့် ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာကာ သီးနှံအထွက်နှုန်း လျော့နည်းလာကာ ယခုနှစ်တွင်ပိုမို လျော့နည်းလာ ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရပါသည်။

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှု များကြောင့် ကျေးငှက်များသည်လည်း အပင်များမရှိသည့်အတွက် အပင်များရှိရာ တောနက်ထဲသို့ ရွှေ့ပြောင်း ရခြင်းကြောင့် လူများနှင့် ပိုမိုဝေးကွာသွားကြပါသည်။ ဂေဟစနစ် ပျက်သုန်းသောကြောင့် ကျေးငှက်များ၏ အသံများ ပျက်သုန်းပျောက်ကွယ်သွားပါသည်။

(ပုံ-၄) တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကတ္တုကျေးရွာအုပ်စု၊ ငွေတော် ကတ္တုဘုရားစေတီ၌ လေပြင်းတိုက်ခတ်၍ သစ်ပင်ကြီးများ ပြိုလဲနေမှု မှတ်တမ်း။

ဇယား (၅) သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် လွန်ခဲ့သော(၃)နှစ်တာကာလအတွင်း တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် သဘောဝဘေးအန္တရာယ်

(၂.၅) သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု

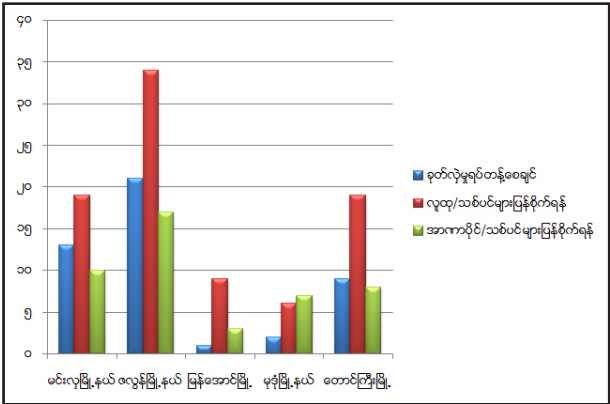
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး(အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မင်းလှမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနပိုင် ဝျိုးဥယျာဉ်မှ ပြည်သူများအတွက် ဝျိုးပင်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများနှင့် လက်ရှိအခြေအနေတွင် မီးလောင် ပျက်စီးသွားသည့် ကျွန်းစိုက်ခင်းများအား ပြန်လည်အစားထိုး စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် အသစ်ထပ်မံ စိုက်ပျိုးခြင်းများ၊ မြို့တွင်းနှင့် ကျေးရွာများ၊ ကျောင်းများတွင် မိုးရာသီတွင် ပြည်သူနှင့်အတူ သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဧရာဝတီဒေသကြီး၊ လွန်မြို့နယ်တွင် လမ်းဘေးဝဲ/ယာတွင် ကျွန်းတစ်ထောင် စီမံချက် ဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စိုက်ပျိုးမှုများရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ကျေးရွာတစ်ရွာချင်းစီတွင် ကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းအဖြစ် ယူကလစ်အပင် (၁၂၀၀)ကို စီမံချက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးနေပါသည်။ ကျေးလက်အိမ်ယာ ထူထောင်ခြင်း စီမံချက်အနေဖြင့် ကျွန်းပင်(၃)ပင်၊ သစ်မာ(၂၀) အိမ်ထောင်စု တစ်စုလျှင် အလှည့်ကျ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး လူထုဖြန့်စိမံချက်အနေဖြင့် စာသင်ကျောင်း/ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ဌာနပေါင်းစုံတို့တွင် မိုးရာသီစုပေါင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲ ကျင်းပပါသည်။ သစ်တောထိန်းသိမ်းရန် အဓိက လုပ်ဆောင်နေသည့်အဖွဲ့များ မရှိချေ။

ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း)၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများတွင် နွေရာသီမရောက်ခင် မီးမလောင်စေရန် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ သစ်ပင်များမခုတ်ရန် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သစ်တောနှင့်ပတ် သက်သည့် ပရဆေးပင်များထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သစ်တောအတွင်း ကျေးငှက်သတ္တဝါများအား အမဲလိုက်ခြင်း မပြုလုပ်ရန် တားမြစ်ခြင်း၊ သစ်ပင်များပေါက်ရောက်မှုနည်းပါးသည့်နေရာတွင် သစ်ပင် များ ထပ်မံစိုက်ပျိုးခြင်းများကို ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်း၍ သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းထားရှိပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့များဖြင့်လည်း သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းမှုများလည်း ရှိပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူ လူထုများအနေဖြင့် ပအိုဝ်းဒေသ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီ (မြို့နယ်အဆင့်၊ ဒုတိယအဆင့်)များတွင် သစ်ပင်၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းစိုက်ပျိုးမှုများတွင် ပါဝင်တာဝန်ယူခြင်း၊ ပအိုဝ်းဒေသ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးနေ့တွင် သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းများလည်း လုပ် ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ဇယား (၆) ကျေးရွာများစိမ်းလန်းစိုပြေစေရန် လုပ်ဆောင်သင့်သည့်အရာများ

အခန်း (၃)

မေးမြန်းခဲ့သူများ၏သုံးသပ်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များ

“ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး(အနောက်ခြမ်း)၊ မင်းလှမြို့နယ်တွင် မလေးရှားပိတောက်ပင်များ စိုက်ပျိုးမှုများရှိလာ ပါတယ်။ မလေးရှားပိတောက်ပင်က အမြစ်မခိုင်၊ အကိုင်းဆက်သည့်အတွက် ဆိုးကျိုးများရှိပါတယ်။ မလေးရှားပိတောက်မှာ အောက်ဆီဂျင်အား စုပ်ယူပြီး ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ပြန်ထုတ်သည့်အတွက် လူအများအတွက် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေပါတယ်” ဟု မင်းလှမြို့နယ် လူငယ်ကွန်ရက် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ သုံးသပ်ထားပါသည်။

ထို့အပြင် သစ်ပင်များအား ယခင်ရှိသည့် ဧရိယာအတိုင်း ပြန်လည်စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ ပြည်သူ့ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း၊ အစိုးရဌာနများပေါင်းစည်း၍ သစ်တောများစုပေါင်း ထိန်းသိမ်းသင့်၊ စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ရာသီဥတုများပြန်မှန်လာပြီး ကျန်းမာရေးရှေ့ထောင့် အရဖြင့်လည်း ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်များ လျော့နည်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောများ ထိန်း သိမ်းရန်အတွက် ခိုးထုတ်မှုများအား တားဆီးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သစ်ပင်များလည်း ပြန်လည် စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးသည့် အပင်များအားလည်း ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိပါ သည်။ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် တပိုင်တနိုင် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထင်း၊ မီးသွေး သုံးစွဲခြင်းအား လျော့ချပြီး၊ အခြားအစားထိုးလောင်စာသုံးစွဲသင့်ပါသည်။ တောမီးရှို့ခြင်းအား အတတ်နိုင်ဆုံး လျော့ချသင့်ပါသည်။

“သစ်တောများထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ဝန်ထမ်းအင်အား နည်းပါးသောကြောင့် ပြည်သူများပါ ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်သင့်ပါတယ်။” ဟုလည်းသိရှိရပါသည်။

(၁၀)စုနှစ် (၁)ခုကြာလျှင် သစ်တောများသည် လူနေသည့် မြို့ရွာများနှင့် (၁၀)မိုင်ခန့် ပိုမိုဝေးကွာသွားလေ့ ရှိပါတယ်။ “ဝေးကွားသွားရသည့် အဓိကအကြောင်းအရင်းများမှာ သစ်ပင်များအား တရားဝင်/တရားမဝင် နည်းဖြင့် ခုတ်လှဲကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်” ဟု မင်းလှမြို့နယ် ရှေ့နေတစ်ဦးမှလည်း သုံးသပ်ထားပါတယ်။ “ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြန်အောင်မြို့နယ်မှ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် တစ်ဦးသည် လည်း ပြည်သူများအနေဖြင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ (၁) ပင်ခုတ်လျှင် (၁၀) ပင်လောက် အစားထိုးပြန်စိုက်သင့်ကြောင်းနှင့် လက်ရှိအခြေအနေမှာ ပြည်သူများ လုပ်ဆောင်မှု နည်းပါးနေသည်”ကို လည်း ပြောကြားထားပါသည်။ “သစ်ပင်များကို စနစ်တကျခုတ်ခြင်း၊ တောမီးမလောင်အောင် ကာကွယ်ခြင်း၊ တောင်ယာများ စိုက်ပျိုးရာတွင် ကြားညပ်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ နှစ်ရှည်ပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ အိမ်ပိုင်းအတွင်း သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ခြံ/အိမ်ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း။ ရွာအလိုက်ကျေးရွာပိုင် သစ်ပင်စိုက်ကွင်းများဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မီးဘေးကာကွယ်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးထားသည့်အပင်များကို ရှင်သန်မှုရှိအောင် စနစ်တကျပြုစုခြင်း၊ ပျိုးခင်းစခန်း တည်ထောင်ခြင်း၊ လက်ရှိကျေးရွာပိုင်/ ဘုန်းကြီးကျောင်းပိုင် သစ်တောများကို (CF)မှတ်ပုံတင်

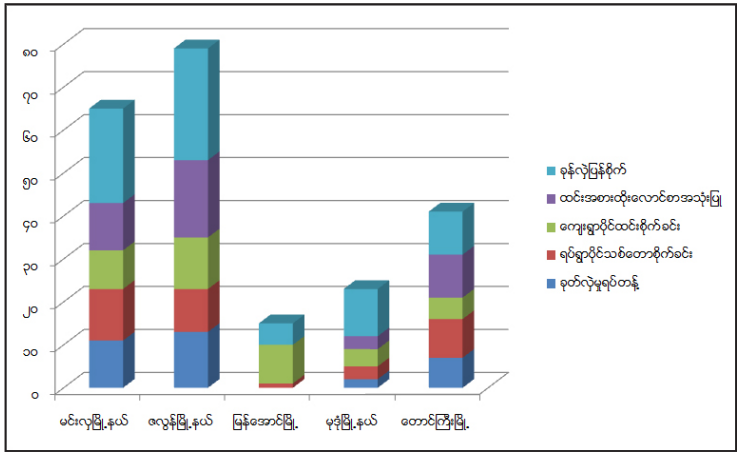
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း၊ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ ရှိပြီးသည့်သစ်တောများကိုလည်း သေချာစွာ ထိန်းသိမ်းခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်းကို” ရှမ်းပြည်နယ်၊ တောင်ပိုင်း၊ တောင်ကြီးမြို့မှ လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးကလည်း သုံးသပ်ပါသည်။ ထို့ အပြင်”အစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသားရေး တာဝန်တစ်ရပ်အနေဖြင့် မှတ်ယူပြီး ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း၊ ဒေသခံ အာဏာပိုင်များ (အဖွဲ့အစည်း) နှင့်ပေါင်းစပ်ပြီး သစ်ပင်များရှင်သန်အောင် စီမံချက်များရေးဆွဲပြီး အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း၊ သစ်တောဥပဒေနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လျှပ်စစ်မီးရရှိရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးအဖြစ် အဓိကစိုက်ပျိုးသည့်ဒေသများအတွက် ထင်းစိုက်ခင်းအတွက် လိုအပ်သည့် ကူညီပံ့ပိုးမှု ပေး ခြင်း။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုအတွက် တာဝန်ယူခံခြင်း၊ သစ်တော ဦးစီးဌာနနှင့် ဒေသခံများအကြား လက်တွေ့ ကျကျပေါင်းစပ်ပြီး သစ်တောများပြန်လည် စိမ်းလန်းရန် ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်မှုပေးခြင်း (ဒေသနှင့် ကိုက်ညီ သည့်ပျိုးပင်၊ စိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ်များ စသဖြင့်) သစ်တောဥပဒေများနှင့်အညီ သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်များကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့်လည်းကောင်း ပြည်နယ်အနေဖြင့်လည်းကောင်း တိကျသေချာစွာဖြင့် ကြပ်မတ်ရန်/စိစစ် ရန်လိုအပ်ခြင်း။ (ဥပမာ-ပါမစ်တစ်စောင် တစ်တောလုံး ပြောင်)၊ သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်ပေးထားသည့်နေရာများ တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်၍ သစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန်၊ သစ်တောဥပဒေများ သိရှိ နားလည် အောင် ပြည်သူလူထုများအား ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ကွင်းဆင်း ဆောင်ရွက်ပေးရန်”ကိုလည်း အကြံပြု ထားပါသည်။

“တောမီးရှို့ခြင်းကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ခြင်း၊ နှစ်ရှည်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အိမ်ဘေးတွင် နှစ်ရှည် သီးနှံပင်များ(ထောပတ်၊ သရက်၊ ပိန္နဲ) စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ခြံပတ်လည်ကို ထင်းပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပအိုဝ်းဒေသ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့မှ သတ်မှတ်ထားသည့် တစ်နှစ်တွင် အနည်းဆုံး တစ်အိမ်လျှင်(၅) ပင်နှုန်းဖြင့် ရှင်အောင်စိုက်ပျိုးခြင်း။ ကျေးရွာပိုင်သစ်တော(ဂနိုင်း၊ ရေထွက်၊ တောင်)များကို သေသေချာချာ ထိန်းသိမ်းရန်၊ Community Forest (CF)များ မှတ်ပုံတင်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရန်၊ ကျေးရွာ ထင်းစိုက်ခင်း များကို စနစ်တကျထိန်းသိမ်းရန်။ အစိုးရမှ ကျေးလက်ဒေသများတွင် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ပံ့ပိုးမှု ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လျှပ်စစ်မီးရရှိအောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။ Community Forest (CF) များ မှတ်ပုံ တင်လျှောက်ရာတွင် အချိန်ကုန်သက်သာစွာဖြင့် ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ ပျိုးပင်များထုတ်ပေးရန်နှင့် Community Forest (CF) မှတ်ပုံတင်ရရှိအောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း”များ ပြုလုပ်ပေးရန်လည်း တောင်ကြီးမြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးကလည်း အကြံပြုထားပါသည်။ “နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းတစ်အိမ်လျှင် သစ် ပင်(၅)ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သစ်မခုတ်ရ ဧရိယာသတ်မှတ်ခြင်း၊ ပညာပေးဟောပြောသည့်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင် ခြင်း၊ နူးဆော်စာ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ပျိုးပင်ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ CF မှတ်ပုံတင်ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ နှစ်ရှည် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးအတွက် ဈေးကွက်ရှာဖွေပေးခြင်း၊ ပျိုးခင်များ ထူထောင်ပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနည်း ပညာ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ထင်းအစားထိုးလောင်စာအဖြစ် လျှပ်စစ်မီးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင် ပေးသင့်ကြောင်းလည်း သိရှိရပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဇယား (၇) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အရေးပါသည့်ဒေသပြန်လည်
စိမ်းလန်းစိုပြေရေးအတွက် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင် မည့်လုပ်ငန်းများ

အခန်း (၄)
နိဂုံး

သုတေသနစာတမ်းအဖွဲ့မှ သုံးသပ်အကြံပြုချက်

မိမိတို့သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် သက်ရှိသတ္တဝါများအပေါ် သစ်ပင်၏အကျိုးပြုပုံများကို ဒေသခံ ပြည်သူများ သိရှိနားလည်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်ပင်များလျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို တိုက်ရိုက်ခံစားကြရမှာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်မိမိတို့ ဒေသခံပြည်သူများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပူးပေါင်းကာ သစ်တော၊ သစ်ပင်များ အစားထိုးပြန်လည်စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူလူထုအနေဖြင့် သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုကို သိရှိနားလည်ကြပြီး ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာခြင်းများ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လာမှုများအား သိရှိနေသော်လည်း သစ်ပင်များ ထပ်မံစိုက်ပျိုးမှု မရှိခြင်းနှင့် အလေ့ကျပေါက်သောကြောင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် မလိုအပ်ဟူသောအသိများ စွန့်လွှန်၍ သစ်ပင်များအား ပြည်သူများမှ ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းသင့်ကြောင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရာတွင်လည်း ပြည်သူများ ပါဝင်လာပြီး သစ်ပင်များအား ခုတ်ယူရာတွင်လည်း စနစ်တကျ ခုတ်ယူသင့်ပါသည်။ သက်ရှိ သတ္တဝါများအပေါ် သစ်ပင်များ၏ အကျိုးပြုပုံများကို ဒေသခံပြည်သူများ သိရှိနားလည်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သင့်ပါသည်။ သစ်ပင်များလျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဘေးထွက် ဆိုးကျိုးများအား ပြည်သူများသည် တိုက်ရိုက်ခံစားရသည့်သူများဖြစ်သောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများသည် ဒေသအတွင်း၌ သစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန်နှင့် ခုတ်ယူရာတွင်လည်း စနစ်တကျ ခုတ်ယူမှုများပြုလုပ်၍ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပူးပေါင်းကာ ဒေသတွင်း စိမ်းလန်းစိုပြေစေရန် စိုက်ပျိုးသင့်ပါသည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်လည်း သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုကြောင့် ကျရောက်လာ သည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မှုများတွင် အကူအညီပေးခြင်း၊ ကယ်ဆယ်ပေးခြင်းသာမကပဲ ဒေသခံပြည်သူများအားလည်း အသိပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို လုပ်ပေးသင့်သည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဒေသအတွင်းရှိ သစ်ပင်နှင့် သစ်တောများလျော့နည်းလာမှုနှင့် စနစ်တကျ ခုတ်ယူမှုမရှိခြင်း၊ တရားမဝင်ခုတ်ယူမှုများအပေါ် ပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်းများနှင့် လွှတ်တော်တွင်တင်ပြ၍ ချမှတ်ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေ အားကောင်းလာစေရန် တွန်းအားပေးသင့်ကြောင်း ဒေသတွင်း၌လည်း အရိပ်ရသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန်အတွက် ပူးပေါင်းပါဝင်သင့်ပါသည်။ ဒေသအတွင်း မလိုအပ်ပဲ သစ်ပင်ခုတ်ယူနေမှုများအား တားဆီး၍ အရိပ်ရသစ်ပင်များအား ဒေသခံများအား စိုက်ပျိုးစေရန်နှင့် သစ်တောများအတွင်း သစ်ပင်များ စနစ်တကျ ခုတ်ယူမှုများပြုလုပ်စေရန်အတွက် ပြည်သူများအား ဆွေးနွေးခြင်း၊ အသိပညာပေးခြင်းနှင့် တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်နေမှုများအား ထိရောက်သော စစ်ဆေးရေးယူမှုများအား ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း၊ သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးရာတွင်လည်း အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ကျောင်းသား/ကျောင်းသူများအားလည်း ပါဝင်နိုင်စေရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သင့်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဒေသအတွင်း သစ်ပင်လျော့နည်းလာမှုနှင့်အတူ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နေမှုများအား ပြည်သူများ သတိပြုလာစေပြီး သစ်တောဆုံးရှုံး လျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဘေးအန္တရာယ်များ ကျ ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်ကို ပြည်သူများ သိရှိစေရန် အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ ပညာပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် သစ်တောများလျော့နည်းလာမှုနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုအား ကာကွယ်ရန်အတွက် ပြည်သူများအား စနစ်တကျ သစ်ပင်ခုတ်ယူရန်နှင့် ခုတ်ယူသည့် သစ်ပင်နေရာများတွင် အစားထိုးသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် ပညာပေးဆွေးနွေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ပေးရန်၊ အစိုးရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူအားလုံး ပူးပေါင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများ ၊ ကာကွယ်ခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

သစ်ပင်လျော့နည်းလာမှုကြောင့် ဂေဟစနစ်ပျက်သုန်း၍ ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်များသည်လည်း မြို့ရွာအနီးတွင် နေထိုင်နိုင်ခြင်းမရှိတော့သည်ကိုလည်း သတိပြုသင့်ပါသည်။ အစိုးရမှလည်း ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများအား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သင့်ပြီး သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သစ်တောဌာနအား နှစ်အလိုက် ဘတ်ဂျက်များအားလည်း ပိုမိုရေးဆွဲ၍ ချပေးသင့်ပါသည်။ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သစ်တောကြိုးဝိုင်းသတ်မှတ်ခြင်းများနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှု ကိစ္စရပ်များကို နည်းဗျူဟာချမှတ်၍ လုပ်ဆောင်ကျင့်သုံးရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် လိုအပ်သောဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ ရံပုံငွေတစ်ရပ် ထားရှိရန်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာပေး ဗဟုသုတများကို အခြေခံပညာကျောင်းများအပါအဝင် ပညာရေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းရန်လည်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

ဤသုတေသနစာတမ်းသည် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်းမှ သင်တန်းသူ/သင်တန်းသားများက မိမိတို့နေထိုင်ရာဒေသများ၏ လက်ရှိ အမှိုက်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများကို လူမှုသုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရေးသားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အမှိုက် နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

ကျေးဇူးတင်လွှာ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ်(၃)ကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးပါသော သန္နိအုပ်ချုပ် စီမံမှု သင်တန်းကျောင်း (Sandhi Governance Institute) မှ ဆရာ ဦးခိုင်ဝင်း၊ ဘာသာရပ်သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားပို့ချပေးပါသော ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ဤသုတေသနစာတမ်း ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ညွှန်ကြား ပို့ချပေးသော ဆရာမ ဒေါ်နီလာမြိုင်၊ သင်တန်းတာဝန်ခံ ဆရာမျိုးဇင်ဦးနှင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ လာရောက် သင်တန်းတက်ကြသော သူငယ်ချင်းများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဌာနဆိုင်ရာများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ဖြေကြားပေးသူများ အဖက်ဖက်မှ ကူညီပံ့ပိုးပေးသူများနှင့် ကျေးဇူး တင်ထိုက်သူအားလုံးကို အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

အသိပေးချက်

ယခုပြုလုပ်ရသော သုတေသနသည် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ မည်သည့်ဌာနဆိုင်ရာကိုမျှ အပြစ် တင်လိုခြင်း၊ ပုတ်ခတ်လိုခြင်းကြောင့် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ပဲ အမှိုက်သည် မိမိတို့အတွက် အဓိက ပြဿနာ ဖြစ်နေကြောင်း၊ အမှိုက်၏ အရေးပါပုံ၊ အမှိုက်ကြောင့် မိမိတို့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးနေသည့် ဆိုးကျိုးများ ဒေသတစ်ခုချင်းစီရှိ အမှိုက်အမျိုးအစားများနှင့် ယင်းအမှိုက်များကို မည်သို့စွန့်ပစ်နေပုံ အစရှိ သည်များကို သိရှိစေရန် ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနစာတမ်း ရေးသားပြုစုသူများ

- ဦးဇော်ရှင်း - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ဦးစိုင်းလိန်မောင် - ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
- ဒေါ်ခင်ချိုချိုထက် - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ဒေါ်နန္ဒာအောင် - ၈၈ မျိုးဆက်(ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပွင့်လင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း)
- ဒေါ်မွန်မွန်ဦး - သံဖြူဇရပ်မြို့နယ် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း
- ဒေါ်အိအိထွေး - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ ၁

အမှိုက်ကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် ၄

    သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အမှိုက်ဆက်စပ်ပုံ ၄

    သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက် ၄

    သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများ ၄

    အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ ၅

    သုံးသပ်ချက်များ ၅

    အကြံပြုချက်များ ၅

အခန်း (၁) သုတေသနမိတ်ဆက် ၇

    (၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက် ၇

    (၁.၂) သုတေသနစာတမ်း မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၊ မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့်
        မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ။ ၇

    (၁.၃) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ..... ၇

    (၁.၄) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများရှိအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်နေကြသည့်လုပ်ငန်းများ..... ၉

အခန်း (၂) အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုအခြေအနေများ ၁၁

    (၂.၁) အမှိုက်အမျိုးအစားများ..... ၁၁

    (၂.၂) မေးမြန်းခဲ့သည်ဒေသများတွင်အမှိုက်များစွန့်ပစ် သိမ်းဆည်းပုံ ၁၂

**အခန်း (၃) အမှိုက်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့နှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ်သူများ၏
    ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များ** ၁၈

    (၃.၁) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏သုံးသပ်ချက်များ..... ၁၈

    (၃.၂) မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အမြင်များ..... ၁၈

    (၃.၃) စည်ပင်သာယာရေးဌာန၏ အမြင်များ..... ၁၉

    (၃.၄) ပြည်သူလူထုတစ်ဦးချင်း၏ အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုနှင့် အမှိုက်ပေါ်အမြင်..... ၂၀

အခန်း (၄) သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် မေးမြန်းခဲ့သူများမှ ပေးသောအကြံပြုချက်များ ၂၂

အခန်း (၅) နိဂုံး ၂၄

    သုတေသနပြုလုပ်သူများ၏အကြံပြုချက်များ ၂၄

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)
“အမှိုက်ကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် သန့်ရှင်းသာယာလှပသော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်လာစေရေး”

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အမှိုက်ဆက်စပ်ပုံ

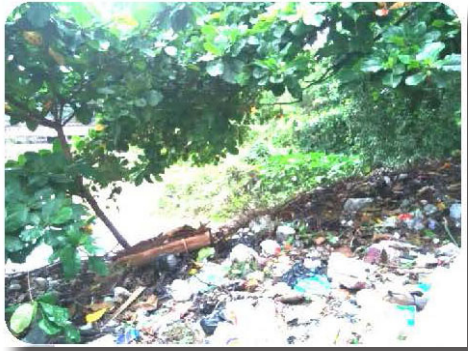
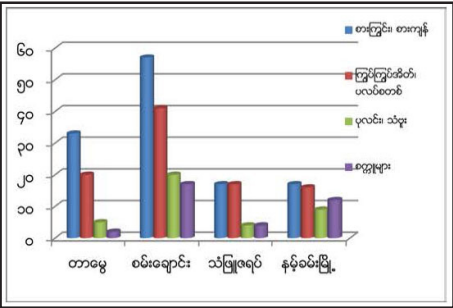
အမှိုက်များကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်မှု မရှိခြင်းများ များပြား လာသည်နှင့်အမျှ ရေမြောင်းများ ပိတ်ဆို့ပြီး မိုးရာသီတွင် ရေကြီး ရေလျှံခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတု ပူနွေးလာခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမြေများ ပျက်စီးခြင်း တို့ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် အမှိုက်ကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် သန့်ရှင်းသာယာ လှပသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖြစ်လာစေပါသည်။

သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်
 ဒေသတစ်ခုချင်းစီမှ ထွက်ရှိသော အမှိုက်အမျိုးအစားများနှင့် ယင်းတို့ကို စွန့်ပစ်နေပုံ၊ အမှိုက်ကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မည်သို့ ပျက်စီးစေသည် အစရှိသည်တို့ကို သိရှိပြီး သက်ဆိုင်ရာ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော် အကြံပြုနိုင်ရန် ဤသုတေသနကို ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများ

သုတေသန ပြုလုပ်ခဲ့သည့်နေရာများ မှာ ရန်ကုန် တိုင်းဒေသကြီးတွင် စမ်းချောင်း မြို့နယ်နှင့် တာမွေမြို့နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင် မြဝတီမြို့ပေါ်နှင့် မဲပလဲ့ ကျေးရွာအုပ်စု၊ မွန်ပြည်နယ်တွင် သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း နမ့်ခမ်းမြို့တို့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၁) နေ့စဉ်စွန့်ပစ်သည့်အမှိုက်အမျိုးအစားများ

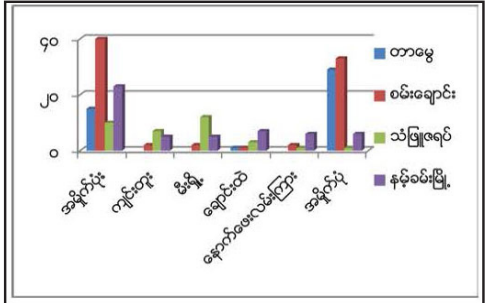
ရန်ကုန်မြို့၊တာမွေမြို့နယ်တစ်နေရာမှ ရောင်းဘေးတွင် အမှိုက်စွန့်ပစ်ထားပုံ

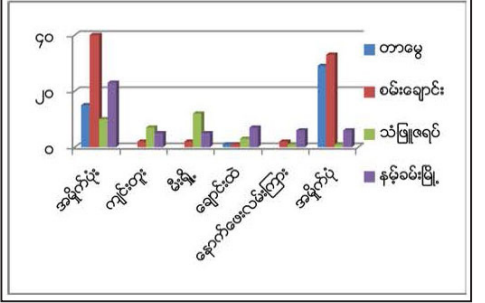
အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် တွေ့ရှိချက်များ

ယင်းမြို့နယ်များတွင် အမှိုက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အဓိက မေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများမှာ အမှိုက်အမျိုးအစားများနှင့် စွန့်ပစ်နေပုံ၊ အမှိုက်များကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်း ရှိ/မရှိ၊ အမှိုက်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆက်စပ်မှုရှိ/မရှိ၊ အမှိုက်သိမ်းစနစ်၊ အမှိုက်ကြောင့် ခံစားနေရသော ဆိုးကျိုးများ၊ အမှိုက်များ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် ရရှိခံစားနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူးများနှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်သည်။

ဇယား (၂) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏ အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုပုံစံများ

ဇယား (၃) အမှိုက်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ခံစားနေရသည့် ဆိုးကျိုးများ

သုံးသပ်ချက်များ

သုတေသနပြုလုပ်ရာ နေရာများရှိ ပြည်သူများ အနေဖြင့် အမှိုက်ကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းသည် အရေးကြီးသည့် ကိစ္စဖြစ်သည်ဟု မထင်မြင်ကြပါ။ ရန်ကုန်မြို့ တွင်မေးမြန်းသူ အချို့ သည်မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ချောင်းမြောင်းများ၊ နောက်ဖေးလမ်းကြားနှင့် လမ်းဘေးများတွင် ကြိုသလို အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်နေသဖြင့် သုတေသနအတွက် မေးမြန်းခြင်းများအပေါ် မဝံ့မရဲဖြစ်နေခြင်း၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုများ ရှိနေခြင်း၊ အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားရန်အတွက် အခက်အခဲများ ရှိနေခြင်းများကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်၍ စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ပညာပေးမှုများ ပြုလုပ်သည့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများလည်း အလွန်နည်းပါးလျက်ရှိပါသည်။ စည်ပင်သာယာဌာနအနေဖြင့် ပြဌာန်းပြီးသား ဥပဒေကို အကောင် အထည်ဖော်ရာ၌ အားနည်းချက်များရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအနေဖြင့်လည်း သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်း သာယာလှပစေရန် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု အားနည်းနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ရာ ဒေသမှ အချို့လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များ အနေဖြင့်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်း သာယာလှပလာစေရေးအတွက် အဓိကအာရုံစိုက်၍ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ စောင့်ကြည့် လေ့လာမှုများတွင် အားနည်းလျက် ရှိကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မိပါသည်။

အကြံပြုချက်များ

အမှိုက်များကိုရောနှောစွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အနံ့အသက်ရောဂါပိုးများနှင့် စက်ဆုပ်ရွံရှာစရာဖြစ်နေပါသည်။ ယင်းအခြေအနေများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း မရှိပါက သဘာဝ ပတ်ဝန်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ကျင်အတွက် ဂေဟစနစ် ပျက်သုန်းပြီး သတ္တဝါများလည်း မျိုးသုန်းပျက်စီးတော့မည်မှာ အသေ အချာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမှိုက်များကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ရန် အလွန်အရေးကြီးလှပါသည်။ လူတစ်ဦးချင်း အနေဖြင့် မိမိအိမ်ထွက် အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းမပြုဘဲ ခွဲခြားကာ စနစ်တကျစွန့်ပစ်ရန် လိုအပ် ပါသည်။ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် အမှိုက်များကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်တတ်ရန် အမှိုက်များကို ပြန်လည် အသုံးပြုနိုင်သော နည်းလမ်းများကို ပညာပေးခြင်း စည်းရုံးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဌာန ဆိုင်ရာများမှလည်း စည်းကမ်းမဲ့ အမှိုက် စွန့်ပစ်ခြင်းရှိပါက ထိရောက်စွာ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် အသိ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှလည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ရေးဆွဲရာတွင် ထိရောက်သည့် မူဝါဒများချမှတ်ပြီး လိုအပ်သည့် နည်းပညာ ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရှာဖွေစဉ်းစားလာစေရန်အတွက် အဆိုပြု တိုက်တွန်းပေးရန် လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်ပါ သည်။ ထို့အပြင် ပြန်ကြားရေးဌာန အနေဖြင့် လည်း အမှိုက်၏ ဆိုးကျိုးများနှင့် ၎င်း၏ ပြန်လည်အသုံးချ နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ၊ အမှိုက်သည် မိမိတို့အတွက် အဓိက ပြဿနာဖြစ်နေပုံ၊ အမှိုက်ကို မည်သို့ စွန့်ပစ် ရမည် အစရှိသည့် အကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်းကာ ပညာပေး ဇာတ်လမ်း များကို နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာများမှ တစ်ဆင့် ထုတ်လွှင့် ပေးစေလိုပါသည်။ အမှိုက်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်မှုမရှိခြင်းများ များပြားလာသည်နှင့်အမျှ အရေးတယူ ရှင်းလင်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါလျှင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဂေဟစနစ်၊ သက်ရှိ သက်မဲ့များအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အတွက် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် လူတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိပါသည်။

ကားလမ်းမဘေးရှိ အမှိုက်ပုံးနှင့် အမှိုက် စွန့်ပစ်ထားကြပုံ

အခန်း (၁)
သုတေသနမိတ်ဆက်

(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

- ဒေသတစ်ခုချင်းစီတွင် ထွက်ရှိသည့်အမှိုက်အမျိုးအစားများနှင့် ယင်းတို့အား စွန့်ပစ်နေပုံများကို သေချာစွာသိရှိနားလည်နိုင်စေရန်။
- အမှိုက်ကြောင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မည်သို့ပျက်စီးစေသည်ကို သေချာစွာသိရှိနိုင်ရန်။
- ရရှိလာသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အခြေခံပြီး သုတေသနပြုလုပ်သည့်ဒေသများနှင့် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် အမှိုက်ကင်းစင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပေါ်လာနိုင်စေရန် ဒေသခံပြည်သူလူထု၊ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား စည်းရုံးလှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုများ လုပ်ကိုင်သွားရန်။

(၁.၂) သုတေသနပြုလုပ်မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၊ မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ စမ်းချောင်းမြို့နယ်နှင့် တာမွေမြို့နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့နှင့် မဲပလဲကျေးရွာအုပ်စု၊ မွန်ပြည်နယ် သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်ပိုင်း) နမ့်ခမ်းမြို့တို့၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေများကို သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အမှိုက်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု၊ အမှိုက်နှင့် ကျန်းမာရေးအခြေအနေ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် လက်ရှိလုပ်ကိုင်နေသော အမှိုက်နှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒလုပ်ငန်းများကို လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေမှုအခြေအနေကိုသိရှိစေရန် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒေသများမှ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာန၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများ၊ ကျန်းမာရေးဌာန၊ အစိုးရစာသင်ကျောင်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများအား အဓိက မေးမြန်းခဲ့သည့် အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ဤစာတမ်းကိုရေးသားပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁.၃) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စမ်းချောင်းမြို့နယ်နှင့် တာမွေမြို့နယ်

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး (၁) တွင် လူဦးရေ (၄၀၀၀၀) ကျော်ခန့်ရှိပြီး ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းများ၊ စားသောက်ဆိုင်များ၊ လမ်းဘေးဈေးဆိုင်များ၊ Mini Mart များ အိမ်တွင်မူလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ကျန်းမာရေးဆေးကုသမှုခံယူရန် အစိုးရဒေသန္တရ ဆေးပေးခန်း(၁)ခုနှင့် ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ (၃) ခု(အာရှတော်ဝင်၊ ဆာကူရာ၊ မဟာမြိုင်) တို့သာမက ပုဂ္ဂလိကဆေးခန်းငယ်များလည်း အများအပြားရှိပါ သည်။ ဈေးများမှာ ဦးရွှေမှန်ဈေး၊ ကျွန်းတောဈေး၊ မြေနီကုန်းဈေး၊ ရှမ်းလမ်းဈေးတို့ ရှိကြသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

မူလတန်းကျောင်း (၁၈)ကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း(၄) ကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်း(၄) ကျောင်းတို့ရှိ ပါသည်။

စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ဝေဠုဝန်မြောက်ရပ်ကွက်၌ လူဦးရေ (၉၀၀၀)ခန့်ရှိကာ အိမ်တွင်းမှုလုပ်ငန်း၊ ဈေးရောင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ မုန့်လက်ဆောင်းကုန်း၊ တောင်ရပ်ကွက်တွင်မူ လူဦးရေ (၉၀၀၀) ကျော်ရှိပြီး စားသောက်ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင်၊ လမ်းဘေးဆိုင်၊ ဝန်ထမ်းများ နေထိုင် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ၎င်းမြို့နယ်တွင် အစိုးရဒေသန္တရ ဆေးပေးခန်း (၁)ခုရှိကာ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ (၃) ရုံရှိပါ သည်။ ဆေးခန်းငယ်များလည်း အများအပြားရှိကာ အမှိုက်ကြောင့် ဖြစ်ပွားသော သွေးလွန်တုတ်ကွေး၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ရောဂါ၊ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါများ အနည်းငယ်ဖြစ်ပွားကြောင်းသိရှိရပါသ န်။ စမ်းချောင်းမြို့နယ်တွင် စာသင်ကျောင်းပေါင်း (၂၆) ကျောင်းနှင့် ဈေး (၄) ဈေးရှိပါသည်။

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် အိမ်ခြေ (၂၂၈၅၄) ရှိပြီး လူဦးရေ (၁၃၂၈၃၉)ဦး ရှိပါသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှာ - စိုက်ပျိုးရေး၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ ကျပန်းနေ့စားလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများလည်းရှိပါသည်။ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါများ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသင် ပညာသင်ကျောင်း (၅) ကျောင်းလည်း ရှိပါသည်။ မြို့ပေါ်တွင် ဈေး (၆) ဈေးရှိပြီး မဲပလဲ ဝှေးရွာတွင်မူ ဈေးမရှိပါ။

မွန်ပြည်နယ်၊ သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်တွင် လူဦးရေ (၁၅၉၄၁) ဦး ရှိကာ ရာဘာခြံလုပ်ငန်း၊ စတိုးဆိုင် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်၊ နမ့်ခမ်းမြို့နယ်တွင် လူဦးရေ (၁၀၉၁၄၆) ဦးရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းများကိုလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အစိုးရဆေးရုံ (၄) ရုံ၊ စာသင် ကျောင်း (၁၂၈)ကျောင်း၊ ဈေး (၂)ဈေး ရှိပါသည်။ ကျန်းမာရေးအနေဖြင့် သွေးလွန်တုတ်ကွေး၊ ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျှော့၊ ငှက်ဖျားရောဂါများ ဖြစ်ပွားနေပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်၊ နမ့်ခမ်းမြို့နယ်တွင် အစိုးရဆေးရုံ(၁) ရုံ၊ မြို့မ ဈေးနှင့် စာသင်ကျောင်းများ ရှိသည်။

စားသောက်ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင်၊ အစိုးရဝန်ထမ်း၊ အိမ်တွင်းမှု၊ ဈေးရောင်း၊ စက်မှုလက်မှု၊ အရောင်းအဝယ်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ကျဘမ်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ တောင်ယာ၊ ရော်ဘာခြံနှင့် စတိုးဆိုင် အစရှိသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျန်းမာရေးအနေဖြင့် သွေးလွန်တုတ်ကွေးရောဂါ၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ရောဂါနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုများ အနည်းငယ်ရှိပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများတွင် အစိုးရဆေးရုံ၊ ဆေးခန်း၊ ပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများ ရှိကြသည့်အနက် အထူးအဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ပိုမိုများပြားပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် နမ့်ခမ်းမြို့နယ်တွင်မူ အစိုးရဆေးရုံ (၁)ရုံသာရှိပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ			လူဦးရေ	အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ
	ပြည်နယ်/တိုင်း	မြို့ / မြို့နယ်	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ		
၁။	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	တာမွေ		၁၆၅၈၀၀ ဦး	ပုံမှန်
၂။	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	စမ်းချောင်း		၈၆၀၀၀ ကျော်	စားသောက်ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင်ဝန်ထမ်း
			ဝေဠုဝန်(မြောက်)	၉၀၀၀ ခန့်	အိမ်တွင်းမှု၊ ဈေးရောင်း
			မုန့်လက်ဆောင်းကုန်း (တောင်)	၉၀၀၀ ကျော်	ဈေးဆိုင်၊ စားသောက်ဆိုင်၊ လမ်းဘေးဆိုင်၊ ဝန်ထမ်း
၃။	ကရင်ပြည်နယ်	မြဝတီမြို့		၁၃၂၈၃၉ ဦး အိမ်ခြေ - ၂၂၈၅၄	ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ ကျဘမ်း၊ နေ့စား၊ စိုက်ပျိုးရေး
၄။	မွန်ပြည်နယ်	သံဖြူဇရပ်		၁၅၉၄၁ ဦး	ရော်ဘာခြံ၊ စတိုးဆိုင်
၅။	ရှမ်းပြည်နယ်	နမ့်ခမ်း		၁၀၉၁၄၆ ဦး	စိုက်ပျိုးရေး၊ ရောင်းဝယ်လုပ်ငန်း

(၁.၄) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများရှိအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်နေကြသည့်လုပ်ငန်းများ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်တွင် ဇေယျသုခလမ်းသာယာရေးကော်မတီ၊ သဒ္ဓါဖြူပရဟိတလူငယ်အသင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် Child Care Foundation (CCF)၊ မွန်ပြည်နယ်၊ သံဖြူဇရပ်မြို့တွင် The Rainbow၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊နမ့်ခမ်းမြို့တွင် မွန်လှိုင်း ပရဟိတအသင်းတို့ကို ဆက်သွယ်ကာ မေးမြန်းသုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

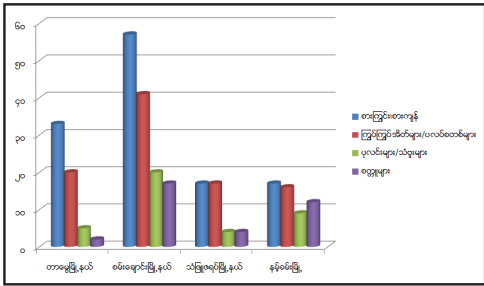
စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ			အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်း	မည်သည့်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်သလဲ။
	ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး	မြို့ / မြို့နယ်	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ		
၁။	ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး	စမ်းချောင်း		ဇေယျသုခလမ်း သာယာရေးကော်မတီ၊ သဒ္ဓါဖြူပရဟိတအသင်း။	နာရေး၊သာရေး၊လျှပ်စစ်မီး ပျက် ပြင်သည်။ မြောင်းရှင်းတာလုပ်သည်။ လိုအပ်သော နေရာများသို့ အဓိက လှူဒါန်းမှုများ ပြုလုပ်ပါ သည်။
၂။	ကရင်ပြည်နယ်	မြဝတီမြို့		CCF (Child Care Foundation)	လေလွင့်ကလေးများ ပြုစုပျိုးထောင်ပေး၊ မူးယစ်စွဲကလေးများ ဆေးဖြတ်ပေးခြင်း၊ ကလေးအခွင့်အရေး သင်တန်းပေးခြင်း၊ အကြမ်းဖက်လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တတ်ရန် စကားပိုင်းဖန်တီးပေး ခြင်း၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ လုပ်ကိုင်ခြင်း။
၃။	မွန်ပြည်နယ်	သံဖြူဇရပ်		The Rainbow	ပညာပေး၊ အမှိုက်ကောက်၊ အမှိုက်ခြင်းများကို မီးတိုင်တွင်ချိတ် ပေးသည်။ မိသားစုလိုက် စံပြုလုပ်ပြသည်။
၄။	ရှမ်းပြည်နယ်	နမ့်ခမ်း		မွန်းလှိုင်း ပရဟိတအသင်း	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေး

အခန်း (၂) အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုအခြေအနေများ

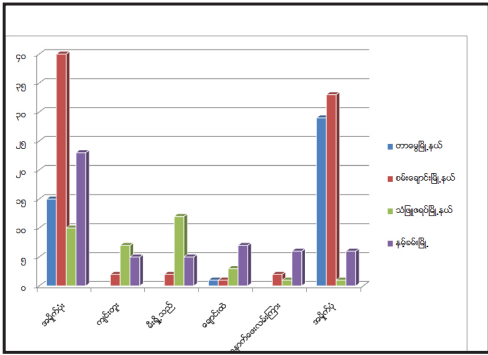
(၂.၁) အမှိုက်အမျိုးအစားများ

သုသေတနပြုလုပ်ရာ ဒေသများတွင် အဓိကစွန့်ပစ်ကြသည့် အမှိုက်အမျိုးအစားများမှ စားကြွင်းစားကျန်၊ မီးဖိုချောင်ထွက်အမှိုက်၊ ပလတ်စတစ်အိတ်၊ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်၊ ကတ်ထူစက္ကူ၊ ဖော့ဗူး၊ ပုလင်းခွံ၊ ဗူးခွံ၊ သစ်ရွက်ခြောက်များ၊ မီးချောင်း၊ ရောင်း၍မရသော ပစ္စည်းများ၊ အိမ်သုံးစွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ ဆိုဖာအစုတ်များ၊ TV အစုတ်များ၊ ပရိဘောဂအပျက်များ၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းအဟောင်းများ၊ တာယာစုတ်များ၊ လုပ်ငန်းမှ စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၊ သစ်ကိုင်းများ အစရှိသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဆေးရုံ/ဆေးခန်း/ ဈေး/ ကျောင်း/ရုပ်ရှင်ရုံ/ဘုရား စသည့်နေရာများတွင် အညှီအဟောက်များ၊ မကောင်းတော့သည့်ဟင်းသီး ဟင်းရွက်များ၊ အသီးအနှံခွံများ၊ ဆေးရုံသုံးပစ္စည်းများ၊ ဆေးထိုးအိတ်၊ ဆေးထိုးပြွန်၊ သွေးနှင့် သွေးထွက်ပစ္စည်း များ၊ ပလတ်စတစ်အိတ်များ၊ မုန့်အိတ်ခွံများ၊ ဖော့ဗူး၊ အအေးဗူးများ၊ ပန်းများ အစရှိသည်တို့ကို စွန့်ပစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် စိုက်ပျိုးရေးထွက်အမှိုက်များ၊ တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေးမှထွက်သော အမှိုက်များကိုလည်းတွေ့ရှိရပါသည်။ စပါးစိုက်ပျိုးသည့် ဒေသတစ်ခုဖြစ်သည့် ရှမ်းပြည်နယ်၊ နမ့်ခမ်းမြို့တွင် စိုက်ပျိုးရေးထွက်အမှိုက်များစွာလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား (၁) နေ့စဉ်စွန့်ပစ်သည့်အမှိုက်အမျိုးအစားများ

ဇယား (၂) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏ အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုပုံစံများ

(ပုံ -၁) စမ်းချောင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ လမ်းသွယ်တစ်ခုတွင် အမှိုက်များ စွန့်ပစ်ထားမှုအခြေအနေ

(၂.၂) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများတွင်အမှိုက်များ စွန့်ပစ်သိမ်းဆည်းပုံ

မေးမြန်းခဲ့သောဒေသများတွင် မြို့ပေါ်၌ စည်ပင်သာယာမှု အမှိုက်များ လာရောက် သိမ်းဆည်း ပေးသော်လည်း ကျေးရွာများတွင်မူ ရွာအပြင်တွင် ပစ်သူများ၊ မီးရှို့သူများဖြင့် အမျိုးမျိုး စွန့်ပစ်လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ရာ ဒေသအများစုမှာမူ အမှိုက်ပုံတွင်သာ စွန့်ပစ်ကြပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့တွင် အမှိုက်ကျင်းတူး၍လည်းကောင်း၊ မီးရှို့၍လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကအစီအစဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း စွန့်ပစ်ရကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ရံဖန်ရံခါတွင် မီးချောင်းကွဲများ၊ မရောင်းရသောပစ္စည်းများ၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းများ၊ ပရိဘောဂပစ္စည်းအပျက်များ၊ လျှပ်စစ် ပစ္စည်းအဟောင်းများ၊ လုပ်ငန်းမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်ပစ်ထားတတ်ကြပြီး ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့ မဲပလဲကျေးရွာတွင် တိရစ္ဆာန် ထွက်အမှိုက်များ တောင်ယာထွက် အမှိုက်များထွက်ရှိပြီး ယင်းအမှိုက်များမှ အများစုကို မီးရှို့ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ပြန်လည်အသုံးချခြင်းများ ပြုလုပ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဈေး၊ ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဘုရား စသည့် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောနေရာများတွင် ထွက်ရှိသော အမှိုက်များကို စည်ပင်သာယာမှု သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ကရင်ပြည်နယ်မြဝတီမြို့တွင် ဌာနပိုင်ယာဉ်များဖြင့် သိမ်းဆည်းသယ်ဆောင်ပြီး သတ်မှတ်နေရာ များတွင် စွန့်ပစ်ကြပါသည်။ စမ်းချောင်းမြို့နယ်နှင့် တာမွေမြို့နယ်တွင် ခရိုင်မှစီစဉ်ပေးသော သီးသန့် အမှိုက်ကားဖြင့် ဆေးရုံ ဆေးခန်းထွက် အမှိုက်များကို စွန့်ပစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင်းရှိ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းအချို့တွင် ဆေးရုံထွက်ပစ္စည်းများကို မြေကြီးထဲသို့ ကျင်းတူးပြီး မြေမြုပ်ပါသည်။

သာဘဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

စဉ်	မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသ	မြို့နယ်	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ	စာသင်ကျောင်း			ဈေး	ဆေးရုံ	
				ထက်	လယ်	မူ		အစိုးရ	ပုဂ္ဂလိက
	ပြည်နယ်/တိုင်း	မြို့နယ်	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ	ထက်	လယ်	မူ			
၁။	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	တာမွေ		၆	၄	၂၉	၆	၄	
၂။	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	စမ်းချောင်း		၄	၄	၁၈	၄	-	၃
၃။	ကရင်ပြည်နယ်	မြဝတီမြို့		အစိုးရ - ၉၀ ကျော် ဘ/က - ၅ ကျောင်း			၆	ရှိ	ရှိ
	ကရင်ပြည်နယ်	မြဝတီမြို့	မဲ့ပလွဲကျေးရွာ				မရှိ	-	-
၄။	မွန်ပြည်နယ်	သံဖြူဇရပ်မြို့		၁၂၈ ကျောင်း			၂	၄	-
၅။	ရှမ်းပြည်နယ်	နမ့်ခမ်း		၄	၃	၇	၁	၁	-

အထက်ပါဇယားပါနေရာဒေသများရှိ စာသင်ကျောင်းနှင့် ဈေးများမှ အမှိုက်များကို စည်ပင်သာယာမှု သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး တာမွေမြို့နယ်နှင့် စမ်းချောင်းမြို့နယ်ရှိ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများမှ အမှိုက်များကို ခရိုင်စည်ပင်မှ သီးသန့်စီစဉ်ပေးသော အမှိုက်ကားဖြင့် ပစ်ပယ်ပါသည်။ သို့သော် ပုဂ္ဂလိက ဆေးခန်းများမှ အမှိုက်များကို စည်ပင်နှင့် ချိတ်ဆက်ထားမှသာလျှင် သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ အမှိုက်ပစ်ရန် အတွက် အမှိုက်ပုံများ၊ အမှိုက်ပုံးများကို သီးသန့်ထားရှိပေးထားသော်လည်း သုတေသနပြုလုပ်ရာ ကျန်ဒေသ များတွင် အမှိုက်ပစ်ရန် နေရာများကို သီးသန့်ထားပေးခြင်းမျိုး မရှိကြောင်းလည်း လေ့လာ တွေ့ရှိရပါသည်။ အိမ်ထောင်စုတစ်စုချင်းစီမှ ထွက်ရှိနေသည့်အမှိုက်များကို အမှိုက်ပုံတွင် စွန့်ပစ်ကြပါသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တာမွေမြို့နယ်တွင် ရပ်ကွက်အလိုက်အမှိုက်ပစ်ပုံမတူညီကြချေ။ အချို့မှာ အမှိုက်ပုံးတွင် ပစ်ကြပြီး အချို့မှာ အမှိုက်ကားလာချိန်တွင်ပစ်ကြပါသည်။ ချောင်းထဲတွင် ပစ်သူများလည်းရှိပြီး ဘောက်လှည်းသမားနှင့်လည်းပစ်ကြသည်။ အမှိုက်ပုံးနေရာများ သီးသန့်ထားရှိထားကာ စည်ပင်သာယာ ရေးအဖွဲ့မှ အမှိုက်ပုံးများအမှိုက်ပုံများရှိ အမှိုက်များကို ကား၊လှည်းများဖြင့် သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ စမ်းချောင်းမြို့နယ်တွင် အမှိုက်ပုံးများ၊ အမှိုက်ကန်များထားရှိထားကာ အမှိုက်ကို အမှိုက်ပုံးသို့ပစ်သူ၊ အမှိုက် ကားဖြင့်ပစ်သူ၊ ဘောက်လှည်းသမားဖြင့်ပစ်သူ၊ မြောင်းထဲသို့ပစ်သူ များရှိကာ နောက်ဖေးလမ်းကြား များထဲသို့လဲ ပစ်နေကြပါသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှနေ၍ ခေါင်းလောင်းတီးအမှိုက်သိမ်းစနစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အထုတ်ကောက်စနစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမှိုက်ပုံးများမှ ပစ်သောအမှိုက်များကို သိမ်းဆည်း ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း သိမ်းဆည်းပေးလျက်ရှိနေပါသည်။

စမ်းချောင်းမြို့နယ်မှ ထွက်ရှိသော ဈေးသုံးအမှိုက်များကို စည်ပင်မှ ပုံမှန်သိမ်းပြီး ဆေးရုံ/ဆေးခန်း များမှ အမှိုက်များ၊ လုပ်ငန်းမှထွက်သော အမှိုက်များကို On Call စနစ်ဖြင့် စည်ပင်မှ သိမ်းဆည်းပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ယင်းအမှိုက်များကိုစွန့်ပစ်ရာတွင် အချို့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အမှိုက်ခွန် (၄၀၀၀) ကျပ် သတ်မှတ် ကောက်ခံသော်လည်း အမှိုက်လာမသိမ်း၍ ခိုးပစ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှိုက်ကိုစည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ် ခြင်းများလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကြောင့် မြောင်းပိတ်ခြင်း၊ ရေလျှံခြင်း နှင့် အနံ့အသက်မကောင်းခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် နှင့် ခွေးလေခွေးလွင့်များ ပေါများလာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

စမ်းချောင်းမြို့နယ်နှင့် တာမွေမြို့နယ်တို့တွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှထွက်ရှိသောအမှိုက်များကို အမှိုက်ပုံးများသို့လည်းကောင်း၊ တွန်းလှည်းများကို အခကြေးငွေပေး၍လည်းကောင်း၊ စည်ပင်သာယာမှု အမှိုက်ကားဖြင့်လည်းကောင်း နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ပစ်ကြပါသည်။ အချို့လုပ်ငန်းများမှာစည်းကမ်းမဲ့စွာဖြင့် စွန့်ပစ်နေမှုများလည်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး တာမွေမြို့နယ် စည်ပင်သာယာဌာနမှ သစ်ပင်သစ်ကိုင်းများကိုတော့ ပစ်ခွင့်မပြုပါ။ အကယ်၍ ပစ်မည်ဆိုလျှင် အရွက်များကို သေချာစွာခွေစုပြီး အိတ်နှင့် သေချာထည့်ကာ ကားတစ်ခေါက်စာ လှည်းတစ်ခေါက်စာမဟုတ်ဘဲ တစ်နေ့နည်းနည်းပစ်လျှင် လက်ခံပေးပါသည်။ ထိုသို့မဟုတ် လျှင် သစ်ကိုင်းဆို သစ်ကိုင်း သတ်မှတ်ဈေး ရှိပါသည်။ ဥပမာ လှည်းတစ်စီး အတွက် အမှိုက်ပစ်ခ(၂၅၀၀)ကျပ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ စည်ပင်သာယာဌာနမှ သိမ်းဆည်းပေးလျက် ရှိကြောင်း သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများမှ သိရှိရပါသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး တာမွေ မြို့နယ်တွင် "အမှိုက်သိမ်းဆည်းနည်း (၃) မျိုးရှိပါသည်။ (၁) ပိုင်းက အမှိုက်ပုံးသိမ်းခေါင်းလောင်းတီးနှင့် အမှိုက်ထုတ်ကောက်စနစ်ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က အမှိုက်ပုံးသိမ်းစနစ် ရှိပါသည်။ ယခုအခါ အမှိုက်ပုံးများအလွန်နံ့သည့်ရပ်ကွက်များတွင် အမှိုက်ထုတ်ကောက် စနစ်ကို ပြောင်းသုံး နေပါသည်။ ယခု တာတာယာဉ်လေးများရပြီးချိန်တွင် လှည်းအစာ (၁) တန်ယာဉ်ကို ထည့်သုံးသည့်အတွက် လှည်း(၄)စီးစာအတွက် ကားတစ်စီးရပါသည်။ ဝန်ထမ်း (၄) ယောက်သုံးရမည့်နေရာမှာ ဝန်ထမ်း (၂) ယောက်နှင့် အဆင်ပြေစေပါရန် တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲနေသည်ဟု မွန်ပြည်နယ်၊ သံဖြူဇရပ်မြို့တွင် မြို့တွင်းလမ်းကို မနက်ကိုးနာရီတွင် သိမ်းပါသည်ဟု သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သိရှိရပါသည်။

ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့တွင်မူ ပုဂ္ဂလိကအစီအစဉ်ဖြင့် အမှိုက်များကို သိမ်းဆည်းကြောင်း သိရှိရပါသည်။ စည်ပင်မှုသိမ်းဆည်းပြီးသော အမှိုက်များကို သစ်တောဧရိယာထဲတွင် စွန့်ပစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ မဲပလဲ့ ကျေးရွာအုပ်စုတွင်မူ အမှိုက်များကို ရွာပြင်တွင်စုပုံမီးရှို့ကြပါသည်။ သုတေသန ပြုလုပ်ရာ နေရာဒေသအများစုတွင် အမှိုက်ပစ်ရန် အမှိုက်ပုံနေရာ သီးခြားထားရှိ ပေးထားသော်လည်း ကရင် ပြည်နယ် မြဝတီမြို့ပေါ်တွင်မူ သီးသန့် အမှိုက်ပစ်ရန် နေရာအပိုင် ထားရှိ ပေးထား ခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။ အမှိုက်ပုံးတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ စည်ပင်အမှိုက်ကားဖြင့် စွန့်ပစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန်အတွက် အခက်အခဲများ မရှိကြောင်း၊ အမှိုက်များကို အချိန်မရွေးပစ်သည့်အတွက် အမှိုက်များပုံနေသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

(ပုံ - ၂) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တာမွေမြို့နယ်အတွင်းရှိ ချောင်းကူးတံတားအောက်တွင် အမှိုက်များဖြင့် ပိတ်ဆို့နေမှု

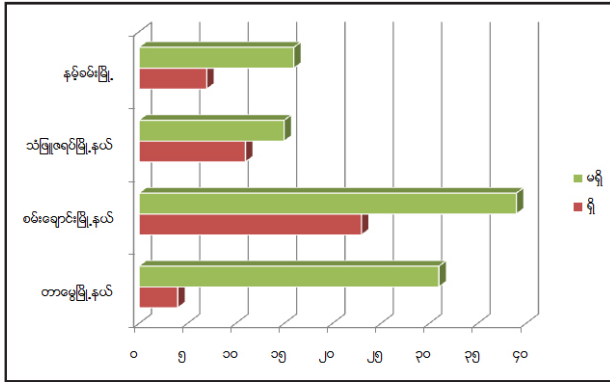
သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများရှိ အိမ်ထောင်စုများမှ ထွက်ရှိသော အမှိုက်များကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်မှု မရှိကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ စားသောက်ဆိုင်၊ တာယာဆိုင်၊ အိမ်တွင်းမှု၊ ဈေးရောင်း၊ ကားရေဆေး၊ ကားပစ္စည်းရောင်း၊ လမ်းဘေးဈေးသည်၊ ကုန်ဈေးဆိုင်များ၊ ဖိနပ်လုပ်ငန်း၊ အရောင်း အဝယ်လုပ်ငန်း၊ လယ်၊ ပဲ၊ ပြောင်း စိုက်ပျိုးရေး၊ ရော်ဘာစိုက်ပျိုးခြင်းများစသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသည့်အမှိုက်များကို စည်ပင်သာယာမှ သိမ်းဆည်းပေးပါသည်။ ကျန်ရှိသောစိုက်ပျိုးရေး အမှိုက်များကို အမှိုက်ကျင်းထဲတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း၊ ချောင်းထဲတွင် စွန့်ပစ်ခြင်း၊ သစ်ရွက်ခြောက်များကို မြေဆီလွှာအဖြစ် ပြန်လည်အသုံးချခြင်းတို့လည်းရှိပါသည်။ ရော်ဘာလုပ်ငန်းမှ စွန့်ပစ်ရည်များကို မြောင်းထဲသို့ စွန့်ပစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်လျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စမ်းချောင်းမြို့နယ်တွင် အမှိုက်များ များပြားသည့်အတွက် အမှိုက်ပုံတွင် အမှိုက်များ စုပုံလျက်ရှိနေပြီး စည်ပင်ကားမှ သိမ်းဆည်းပေးသော်လည်း အလျင်မရှိသည့်အတွက် အမှိုက်စွန့်ပစ်ရာတွင် အခက်အခဲအနည်းငယ်ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဝေဠုဝန် မြောက်ရပ်ကွက်တွင် အမှိုက်ကန်ဖျက်ဆီးလိုက်သည့်အတွက် အမှိုက်ပုံးများ မလုံလောက်သဖြင့် အမှိုက်များ လျှံကျခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ရာ ကျန်ဒေသများတွင်မူ အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန်အတွက် အခက်အခဲမရှိလှပါ။

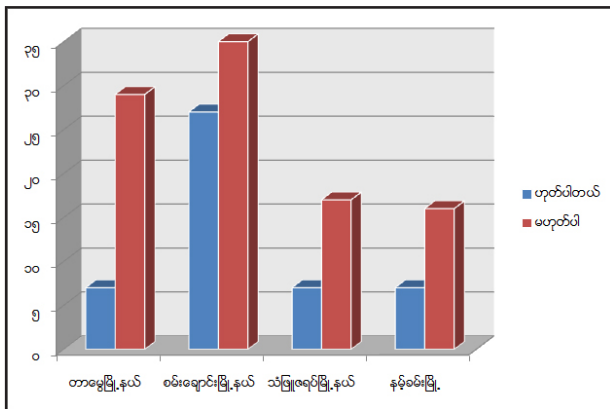
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

အမှိုက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့ရာတွင် ဖြေဆိုချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၃) အမှိုက်များကိုအမျိုးအစားခွဲခြား၍စွန့်ပစ်ခြင်းရှိပါသလား။

ဇယား (၄) အမှိုက်များကိုအချိန်သတ်မှတ်၍စွန့်ပစ်ပါသလား။

ကြွပ်ကြွပ်အိတ်ကဲ့သို့ မြေဆွေးအလွယ်တကူ မဖြစ်နိုင်သည့် အမှိုက်မျိုးများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများရှိကြောင်း သုတေသနပြုလုပ်ရာ ဒေသများတွင် လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းအပြင် အမှိုက်ကြောင့် အနံ့အသက်မကောင်းခြင်း ကြွက်၊ ခြင်း၊ ယင် ပေါများခြင်း စသည့်ပြဿနာများကိုလည်း အနည်းငယ် ကြုံတွေ့နေရကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ အမှိုက်ပုံးနေရာများတွင် အမှိုက်များ ထိုအမှိုက်ပုံးဘေးတွင်ပုံနေခြင်း၊ လမ်းတွင် စည်းကမ်းမဲ့ပစ်သည့်အတွက် ညစ်ပတ်နေခြင်း၊ ရေစီးရေလာ မကောင်းခြင်း အစရှိသဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုမျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးအတွက် အမှိုက်များ ရှင်းလင်းစေရန် တစ်ဦးချင်း/ အိမ်ထောင်စုများအနေဖြင့်

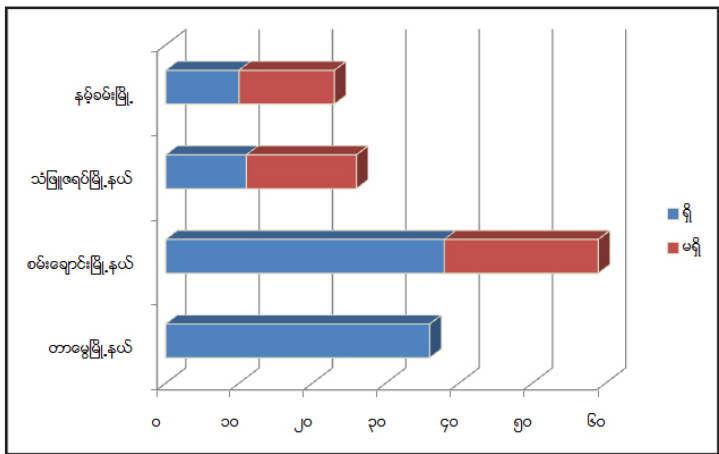
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း အမှိုက်ထုပ်ကောက်စနစ် ကျင့်သုံးချိန်တွင် ပြည်သူမှ ပူးပေါင်းပါဝင်စေလိုကြောင်း အမှိုက်များကို ခွဲခြားဖြစ်စေလိုကြောင်း သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြေကြားချက်များမှ သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့တွင် အမှိုက်ပစ်မည့်နေရာ သတ်မှတ်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း တစ်ဦးချင်းထွက်ရှိသည့် အမှိုက်များကို ထုတ်ပိုးထားပြီး အမှိုက်ကားလာချိန်တွင် စွန့်ပစ်ရန် လိုကြောင်း ယခုအခါတွင် ရပ်ရွာ ရပ်ကွက် (၅)ရပ်ကွက်အလိုက် အစီအစဉ်ဆွဲပြီး လိုက်လံသိမ်းဆည်းနေကြောင်း၊ မဲပလွဲကျေးရွာတွင် အမှိုက်များ စနစ် တကျ စွန့်ပစ်မှုမရှိပါက ဒဏ်ငွေရိုက်မှုများရှိနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရ ပါသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအနေဖြင့် နောက်ဖေးလမ်းကြားစီမံချက်အား စတင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ မွန်ပြည်နယ် သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်တွင် အမှိုက်ပစ်ရန်အတွက် သုသာန်အနီးတွင် (၂)ဧကသတ်မှတ်ကာ ကျင်းတူးပြီး ပစ်လျက်ရှိကြောင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် နမ့်ခမ်းမြို့နယ်တွင် ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသည့် စနစ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ ပြည်သူလူထုက အမှိုက်စွန့်ပစ်သည့် အသိပညာအားနည်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အားနည်းခြင်းများရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် အိမ်တွင် အမှိုက်ကျင်းများထဲထည့်ခြင်း၊ ကမ်းနှင့်နီးလျှင်ကမ်းနားပစ် ခြင်း၊ အိမ်ရှေ့တွင် အမှိုက်ထုတ်များထုတ်ထားခြင်းမီးရှို့ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ စည်ပင်သာယာဌာနသည် သိမ်းဆည်းရရှိသောအမှိုက်များကို သစ်တောဧရိယာအတွင်းသို့ စွန့်ပစ်ပါသည်။ မွန်ပြည်နယ်၊ သံဖြူ ဇရပ် မြို့တွင် အမှိုက်များကို မီးရှို့ခြင်း၊ အမှိုက်ကားတွင်ပစ်ခြင်း၊ ချောင်းတွင်ပစ်ကြပါသည်။ စည်ပင်သာယာမှု အမှိုက်များကို လာရောက်သိမ်းဆည်းပေးကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မြို့နယ်ရှိ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းမှလည်း အချို့နေရာများတွင် လမ်းမီးတိုင်များတွင် အမှိုက်ခြင်းများချိတ်ဆွဲပေးထားပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်၊ နမ့်ခမ်း မြို့နယ်တွင် အိမ်ရှေ့တွင်အမှိုက်များကို အိတ်ဖြင့်ထည့်ထားကာ ၎င်းအမှိုက်များကို စည်ပင်သာယာဌာနမှ သိမ်းဆည်းပါသည်။

ဇယား (၅) မိမိတို့ဒေသတွင်အမှိုက်များစနစ်တကျလာရောက်သိမ်းဆည်းမှု ရှိပါသလား။

အခန်း (၃)

အမှိုက်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့နှင့်ပတ်သက်၍
မေးမြန်းခဲ့သူများ၏ ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များ

(၃.၁) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏သုံးသပ်ချက်များ

စမ်းချောင်းမြို့နယ် တိုင်းဒေသကြီး (၁)မှလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူအား မေးမြန်းရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၏ အကြံပြုချက်များမှာ စည်းကမ်းမဲ့ပစ်သူအား ဒဏ်ကြေး (၁၀၀၀၀) ကျပ် သတ်မှတ်ပြီး သတင်းပေးသူအား (၅၀၀၀)ကျပ် ဆုပေးစနစ် ကျင့်သုံးသင့်ကြောင်း နှင့် ထိုသတင်းပေးသူ၏ လုံခြုံရေးကိုပါ အလေးထားသင့်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စည်ပင်သာယာရေး ဦးစီးဌာန၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်များ၊ ပြည်သူလူထုများ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှသာလျှင် သန့်ရှင်းလှပသော မြို့နယ်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း နှင့် စည်ပင်ဥပဒေ၏ အားနည်းချက်များကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲနေကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် စည်ပင်သာယာဌာနမှ လမ်းကျောင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာမှ ထွက်ရှိသော အမှိုက်များကိုသိမ်းဆည်းပေးပြီး ရပ်ကွက်များမှလည်း (၂၅) သိန်းနဲ့တင်ဒါပေးပြီး သိမ်းခိုင်းသည်မျိုးလည်း ရှိပါသည်။ ဈေးတွင်မူ ဈေးကောက်မှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းပေးပါသည်။ ဒေသတွင်းမူဝါဒများအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ရရှိငွေ၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ဝန်ထမ်းများအတွက်အသုံးပြုပြီး ကျန် (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းကို တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်ဟု မေးမြန်းမှုများမှ သိရှိခဲ့ရပါသည်။

(၃.၂) မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ အမြင်များ

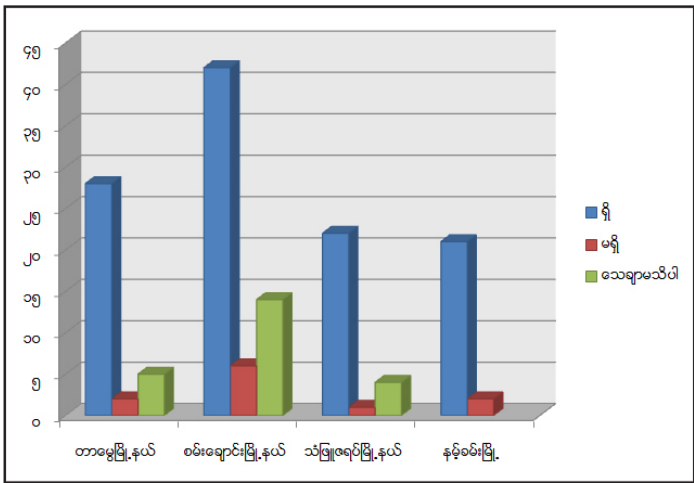
သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများတွင် အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း သိရှိရပြီး ယင်းသို့ စွန့်ပစ်သည့်အတွက် ရေမြောင်းများပိတ်ခြင်း၊ လမ်းများညစ်ပတ်ခြင်း၊ အမြင်မကောင်းခြင်း၊ အနံ့မကောင်းခြင်း၊ ပိုးမွှားပေါက်ဖွားခြင်း၊ ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် ပေါ်ခြင်းနှင့် ရေကြီးရေလျှံဖြစ်ခြင်း၊ ချောင်းပိတ်ခြင်းများ အစရှိသည့် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စမ်းချောင်းမြို့နယ်တွင်၊ အိမ်နောက်ဖေးလမ်းကြားတွင် အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းများတွေ့ရှိရပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ် မြဝတီမြို့တွင် အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူများအနေဖြင့် ပလတ်စတစ်အိတ်များကြောင့် မြေဆီလွှာများ ထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုများ ရှိကြောင်း၊ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်များ လယ်ထဲရောက်နေသည့်အတွက် မဲပလွဲကျေးရွာတွင် လယ်စိုက်ပျိုးချိန် တွင် စပါးပျက်မှုများရှိကြောင်း ပြောပြချက်အရ သိရှိရပါသည်။

အထက်ပါအကြောင်းအရာများကို ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် စနစ်တကျ အမှိုက်ကို ပစ်ပေးရန်၊ အိမ်ထောင်စု တစ်စုအနေဖြင့်လည်း အမှိုက်များကို စနစ်တကျခွဲခြား၍ အမှိုက်ပုံများတွင်သာ ပစ်သင့်ကြောင်း ရပ်ရွာတွင် နေထိုင်သူအားလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း၊ နေ့စဉ်သိမ်းဆည်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရန် အလွယ်တကူစွန့်ပစ်ရန် အမှိုက်ပုံးများ၊ အမှိုက်ကန်များထားရှိခြင်း၊ ရပ်ရွာများ အနေ ဖြင့်လည်း လမ်းအလိုက်၊ ရပ်ကွက်အလိုက်၊ ကျေးရွာအလိုက်၊ တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် စုပေါင်းဆောင်ရွက် ပြုလုပ်ခြင်း၊ အမှိုက်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်မှုမရှိပါက ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးသင့်ကြောင်း ပြောကြားမှုကို ကြားရှိခဲ့ရပါသည်။ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့်လည်း အုပ်စုဖွဲ့ အမှိုက် ကောက်ခြင်း ဆော်ဩပေးခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ဒေသအစိုးရအနေဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး တွင် နောက်ဖေးလမ်းကြား စီမံချက်များ စတင်နေပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့တွင် ဒေသအစိုးရမှနေ၍ စစ်တမ်းကောက်မှု များလည်းရှိပါသည်။

ဇယား (၆) အမှိုက်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆက်စပ်မှုရှိပါသလား။

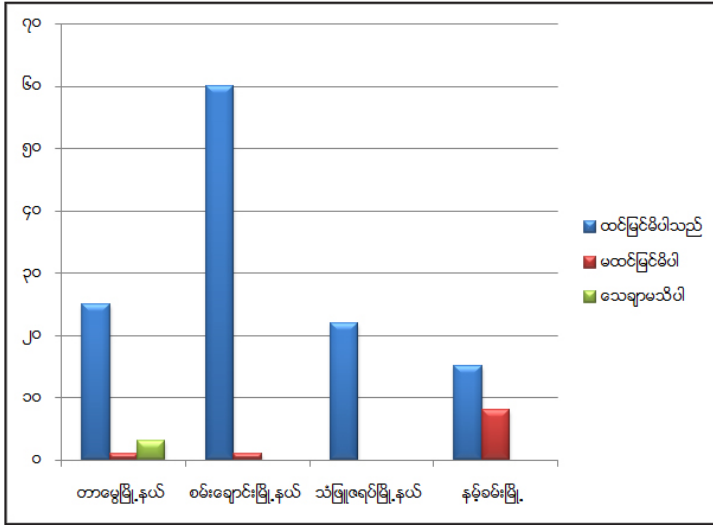

(၃.၃) စည်ပင်သာယာရေးဌာန၏ အမြင်များ

သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများတွင်အမှိုက်များပိတ်ဆို့ကာရေစီးရေလာမကောင်းသဖြင့် ခြင်များပေါက်ဖွားကာသွေးလွန်တုတ်ကွေးရောဂါများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၎င်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ယေဘုယျ သုံးသပ်ချက်များမှာ - ပြည်သူများသည် အမှိုက်ကိုစနစ်တကျ ခွဲခြားမပစ်ကြခြင်း၊ အမှိုက်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း၊ အများစုမှာ စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ချောင်းမြောင်းများအနီးတွင် နေထိုင်သူများမှာ ချောင်းမြောင်းများထဲတွင် အလွယ်တကူ စွန့်ပစ်ကြခြင်းများဟု ဆိုပါသည်။

ဇယား (၇) အမှိုက်စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အရေးပါသည်ဟု ထင်မြင်မိပါသလား။

(၃.၄) ပြည်သူလူထုတစ်ဦးချင်း၏ အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုနှင့် အမှိုက်ပေါ်အမြင်

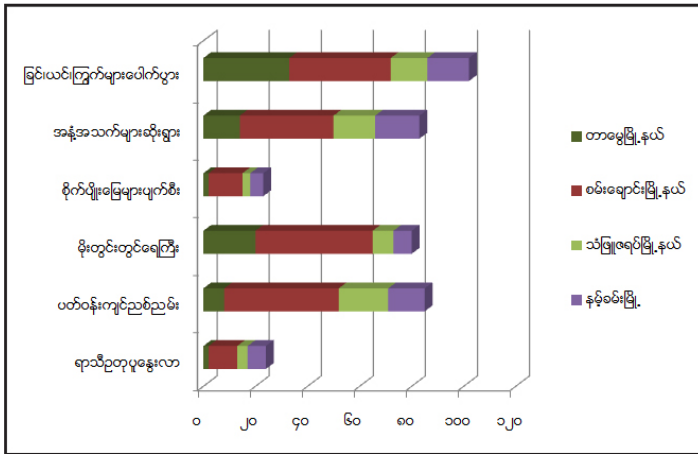
သုတေသနပြုလုပ်ရာဒေသများတွင် အမှိုက်များကို ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်းမျိုး ရှိ/မရှိ လေ့လာရာတွင် အနည်းစုသာ ခွဲခြားစွန့်ပစ်ခြင်းမျိုးရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အမှိုက်များကို အချိန်သတ်မှတ်စွန့်ပစ်ခြင်းမျိုးလည်း နည်းကြောင်းသိရှိရပါသည်။ အမှိုက်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆက်စပ်မှု ရှိ/မရှိ မေးမြန်းခဲ့ရာတွင်မူ ရှိသည်ဟု ဖြေသူက ပိုမိုများပြားကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရသည်။ အမှိုက်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရာသီဥတု ပူနွေးလာခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းလာခြင်း၊ ရေမြောင်းများ ပိတ်ဆို့ပြီး မိုးတွင်းတွင် ရေကြီးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေများ ပျက်စီးခြင်း၊ အနံ့အသက်များ ဆိုးရွားပြီး ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း၊ ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်များ ပေါက်ဖွားခြင်းနှင့် အခြားဆိုးကျိုးများ၊ ခံစားနေရမှုများရှိသော်လည်း ရေမြောင်းများပိတ်ဆို့ပြီး မိုးတွင်းတွင် ရေကြီးခြင်းနှင့် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် ပေါက်ဖွားခြင်းများသည် သုတေသနပြုလုပ်ရာ ဒေသများတွင် ပိုမိုဖြစ်ပွားကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းဒေသများရှိ အမှိုက်များကို စနစ်တကျလာရောက် သိမ်းဆည်းပေးသော စည်ပင်သာယာအဖွဲ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှိုက်ကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အရေးပါသည်ဟု ထင်မြင်သူ အများအပြားရှိကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှိုက်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ပါက ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းပြီး အနံ့အသက်များ ကောင်းလာပြီး ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည့် ရောဂါများ နည်းပါးလာမည်။ မြစ်ချောင်းများ တိမ်ကောမှု၊ မြစ်ရေကြီးတိုက်စားမှုတို့ နည်းပါးသွားမည် အစရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ခံစားရနိုင်ကြောင်းကို သိရှိသူများလည်း များပြား ကြောင်းကို လေ့လာတွေ့ရှိ ရပါသည်။ အကယ်၍ အမှိုက်များ ကင်းစင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ပြည်သူလူထု တစ်ယောက်အနေဖြင့် အမှိုက်များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ပေးခြင်းဖြင့် ပါဝင်ကူညီပေးမည့်သူများ အများအပြား ရှိကြောင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ စွန့်ပစ်မှုများကြောင့် ရေမြောင်းများပိတ်ဆို့ခြင်း၊ အနံ့အသက်များ ဆိုးရွားခြင်း၊ ချောင်းများတိမ်ကောခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်ဆီးခြင်း၊ အပင်စိုက်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ ဂေဟစနစ်များ ပျက်ဆီးခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်နေမှု များရှိကြောင်းလည်း ပြောဆိုကြပါသည်။

ဇယား (၈) အမှိုက်ကြောင့်သင့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ခံစားနေရသည့်ဆိုးကျိုးများ

အခန်း(၄)

သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် မေးမြန်းခဲ့သူများမှ ပေးသောအကြံပြုချက်များ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊စမ်းချောင်းမြို့နယ်သူနာပြုတစ်ဦး၏ အကြံပြုချက်မှာ အမှိုက်များကို လူနေအိမ်အနီး လမ်းထိပ်များတွင် အမှိုက်ပုံးများကို ချထားခြင်းမှာ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိပါ။ အမှိုက်ပုံးအနီးနားရှိ နေထိုင်သူများအနေဖြင့် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ရောဂါများ၊ ကူးစက်ရောဂါများ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။ ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်ပေါက်ဖွားမှုလည်း များပြားနိုင်ပြီး စားကြွင်းစားကျန်များကြောင့် ခွေးလေ ခွေးလွင့်များ ပေါများလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် လမ်းသွားလမ်းလာများအတွက် လုံခြုံမှုမရှိခြင်း၊ ခွေးကိုက်ခံရလျှင် ခွေးရူးရောဂါများ ဖြစ်ပွားလာနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် စည်ပင်သန့်ရှင်းရေးဝန်ထမ်းများ၏ ကျန်းမာရေးအတွက် သေချာသော အစီအစဉ်များ၊ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့ ပစ္စည်းများကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။ အမှိုက်ပုံးချသော စနစ်များပပျောက်လျှင် ပို၍ ကောင်းမွန်မည်ဟု ကြံပြုပါသည်။ ပြည်သူတစ်ဦးမှ အမှိုက်များကို စနစ်တကျသိမ်းပေးခြင်း၊ အချိန်မှန် သိမ်းဆည်းပေးခြင်း၊ သန့်ရှင်းမှုများကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ပေးမည်ဆိုပါက ယခုပေးဆောင်နေရသော ငွေကြေးပမာဏထက် ပိုမိုပေးဆောင်ရမည်ဆိုပါကလည်း ပေးဆောင်နိုင်ကြောင်း ပြောကြားပါသည်။ စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်း ကလေးများကို အမှိုက်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်တတ်အောင် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးမည်ဆိုပါက ပိုမိုကောင်းမွန်ကြောင်း ပြောကြားမှုများရှိခဲ့ပါသည်။ ဌာနဆိုင်ရာများမှလည်း ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ပေးမှသာလျှင် သန့်ရှင်းသာယာသောမြို့တော် ဖြစ်လာမည်ဟု ပြောကြားမှုများ ရှိပါသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ စည်းကမ်းမဲ့အမှိုက်ပစ်သူအား ငွေ (၁၀၀၀၀)ကျပ် ဒဏ်ငွေရိုက်၍ သတင်းပေးသူအား ငွေ(၅၀၀၀)ကျပ် ဆုပေးသင့်ကြောင်းနှင့် ၎င်းသတင်းပေး၏လုံခြုံရေးအတွက်ဌာနမှလျှို့ဝှက်ထားသင့်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည်။

အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန်အတွက် အမှိုက်ပုံး (၃၀၀) ကျော်ရှိသည့်အတွက် အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန် လုံလောက်သော်လည်း ယင်းအမှိုက်ပုံးများကို ဆေးကြောရန်အတွက် သယ်ဆောင်ရန်လွယ်ကူမှု မရှိသည့်အတွက် အမှိုက်ပုံး သယ်ယူ၍ ဆေးကြောရန် အခက်အခဲများ ရှိပါသည်။ ယင်းအမှိုက်ပုံးများကို ရပ်ကွက်များတွင် အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန်အတွက် ထားရှိရာတွင်လည်း မိမိတို့ဌာနမှ စိတ်ကြိုက်နေရာများတွင် ထားရှိခြင်းမဟုတ်ပဲ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ခွင့်ပြုချက်ရသောနေရာများတွင်သာ ထားရှိရသည့်အတွက် အမှိုက်ပုံးများကို နေရာတိုင်းတွင် မရှိခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ အမှိုက်စွန့်ပစ်သူများအနေဖြင့်လည်း ယခင်က အမှိုက်ကန်များတွင် အချိန်ဖြင့်စွန့်ပစ်ရသော်လည်း ယခုအခါတွင်အမှိုက်ပုံးများ ထားရှိထားသည့် အတွက် အမှိုက်များကို (၂၄)နာရီ စွန့်ပစ်နေကြသဖြင့်အမှိုက်များပိုမိုများပြားပြီး အမှိုက်ပုံတွင် အမှိုက်များ အချိန်မရွေးစုပုံနေသဖြင့် အမှိုက်များကိုအချိန်ဖြင့် ပြန်လည်စွန့်ပစ်ပေးစေလိုပါသည်။ အမှိုက်စွန့်ပစ်သူ များမှလည်း အမှိုက်များကို အမှိုက်ပုံးထဲသို့ စွန့်မပစ်ပဲ အမှိုက်ပုံးဘေးတွင် ပုံထားခြင်းများ မပြုလုပ်စေချင်လိုပါ။

အမှိုက်သိမ်း ဝန်ထမ်းများမှာလဲ ပုံမှန်ဝန်ထမ်းများမဟုတ်ပဲ နေ့စားဝန်ထမ်းများဖြစ်ပြီး နယ်မှ

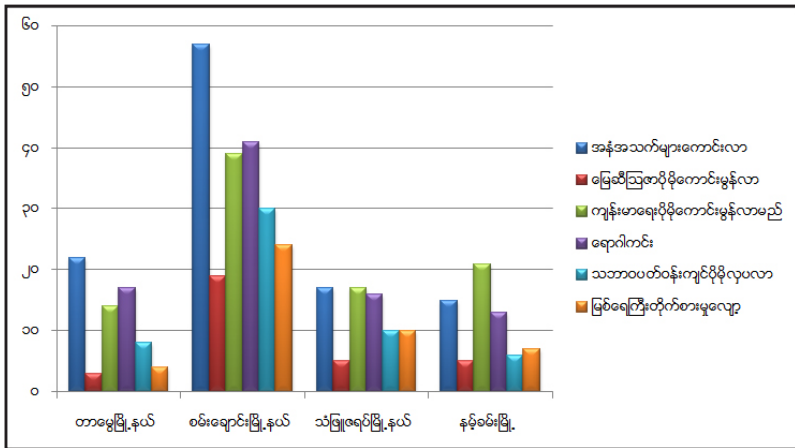
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

လာရောက်လုပ်ကိုင်သူများ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဝန်ထမ်းများကို အတည်တကျ သတ်မှတ်ပြီး လုပ်ခလစာများကို သင့်တင့်စွာသတ်မှတ်ပေးစေ လိုပါသည်ဟု တာမွေမြို့နယ် စည်ပင်ဌာနမှ အကြံပြုထားပါသည်။

မွန်ပြည်နယ်၊ သံဖြူဇရပ်မြို့နယ် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ဖွဲ့မှ ကျောင်းမုန့်ဈေးတန်းထဲတွင် အသင့်စားပြုလုပ်ထားသော တရုတ်မုန့်များကြောင့် အမှိုက်ပိုမိုများစေပြီး ကလေးများ၏ကျန်းမာရေးကိုလည်း ထိခိုက်စေပါသည်ဟု ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

အမှိုက်သိမ်းကားများ ပုံမှန်မလာသဖြင့် နေ့စဉ်လာရောက်သိမ်းဆည်းပေးနိုင်လျှင် ပို၍ ကောင်းပါသည်ဟု မြဝတီမြို့နေပြည်သူများမှ ပြောကြားလာပါသည်။ စည်းကမ်းမလိုက်နာသူများကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူနိုင်ရန် နည်းဥပဒေရှိလျှင် ပို၍ ကောင်းနိုင်သည်ဟု မြဝတီမြို့ စည်ပင်ဌာနမှလည်း အကြံပြုထားပါသည်။

ဇယား (၉) အမှိုက်များစနစ်တကျစွန့်ပစ်ကြပါက ရရှိမိစားနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

အခန်း(၅)
နိဂုံး

အကြံပြုချက်များ

တစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏အမှိုက်များ၊ အိမ်ထောင်စုတစ်စုချင်း၊ လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်း၊ ရပ်ရွာဒေသ တစ်ခုချင်းစီ၏ အမှိုက်များအားလုံးနှင့် အမှိုက်များစွာဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်းအမှိုက်များကို စနစ်တကျ ခွဲခြား စွန့်ပစ်ခြင်း မပြုလုပ်သည့်အတွက် မြေဆီဩဇာမဖြစ်နိုင်သည့် ပလပ်စတစ်များ၊ ကြွပ်ကြွပ်အိမ်များနှင့် မြေဆွေး လွယ်ကူစွာ ဖြစ်နိုင်သည့် အမှိုက်များ ရောနှောကာ အမှိုက်များသည် ဂေဟစနစ်အရ မြေဆီလွှာ၊ မြေဆွေးဖြစ်ရမည့်အစား ပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အနံ့အသက်၊ ရောဂါပိုးများနှင့် စက်ဆုပ်ရွံရှာစရာအတိဖြစ် နေခဲ့သည်။ ယင်းအခြေအနေကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းမရှိခဲ့လျှင် ကမ္ဘာမြေကြီး သည် နေချင်စရာ မကောင်းတော့သည့် ခြင်၊ ယင်၊ ကြွက်ပိုးဟပ်များနှင့် ပြည့်နှက်နေသည့် အမှိုက်ပုံကမ္ဘာ ကြီးဖြစ်ရပေတော့မည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အလွန်အရေးပါလှ သည့် ဂေဟစနစ်ပျက်သုဉ်းပြီး လေ၊ ရေ၊ မြေပေါ်၊ မြေအောက် နေထိုင်သည့် သတ္တဝါများလည်း မျိုးတုံးပျက်ဆီးကြရပေတော့မည်။ ထို့အတွက် သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်မပျက်စီးစေရန်အတွက် အမှိုက်များကို ခွဲခြား စွန့်ပစ် ရှင်းလင်းရန် အလွန်ပင် အရေးကြီးလှပါသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီအနေဖြင့် အမှိုက်စွန့်ပစ်ရာတွင် မိမိအိမ်မှထွက်ရှိသော အမှိုက်များကို မိမိကိုယ်တိုင် ခွဲခြား ခြင်း၊ အမှိုက်များကို အိတ်ဖြင့်စုထည့်ခြင်း၊ အမှိုက်သိမ်းခြင်း (သို့မဟုတ်) အမှိုက်ပုံများသို့ စွန့်ပစ်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်၊ နောက်ဖေး လမ်းကြားများသို့ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ရေမြောင်းများ၊ ချောင်းများထဲသို့ စွန့်ပစ်ခြင်းများ မပြု လုပ်ရန်နှင့် အမှိုက်ပုံများထဲသို့ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်တတ်လာစေရန်အတွက် တစ်ဦး ချင်းစီ တွင် အသိ၊ သတိရှိရန် လိုအပ်လှပါသည်။ တစ်ဦးချင်းတာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုအားကောင်းလာမှ သာလျှင် အိမ်ထောင်စု တစ်ခု၊ ရပ်ရွာတစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံးကောင်းလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်း မိမိတို့ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသာယာလှပမှုမရှိလျှင် ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သော ဆိုးကျိုးများကို အသိပညာပေးပြောပြကာ သန့်ရှင်းရေးအတွက် မည်သို့လုပ်ဆောင် သင့်ကြောင်း၊ အမှိုက်များကို စနစ်တကျ ခွဲခြားစွန့်ပစ်တတ်စေရန် ပညာပေးသည့် လုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ဦးဆောင် လုပ်ကိုင်ပေးသင့်သည်။ ယင်းသို့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုခြင်းသာမက လေ့လာစောင့်ကြည့်မှုများ ပြုလုပ်ကာ လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများကို အစိုးရဌာနများ၊ အလှူရှင်များအကူအညီဖြင့် ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ အမှိုက်ကင်းမဲ့ရေးများ ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးပြီး အမှိုက်ကင်းသည့် ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာများအား ဆုပေးခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း များပြုလုပ်ခြင်းနှင့် လိုအပ်ချက်များရှိပါက သက်ဆိုင်ရာဌာန (သို့) သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအစိုး ရများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆွေးနွေးပံ့ပိုး ပေးမှုများ လုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအနေဖြင့်လည်း အမှိုက်နှင့် မိမိတို့ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆက်စပ်ပုံကို ကောင်းစွာသိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ယခုပြုလုပ်သော သုတေသနအတွက် မေးမြန်းမှု များပြုလုပ်ရာတွင် အချို့ မြို့နယ်ရှိ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများမှာ အမှိုက်သည် ၎င်းတို့နှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း သန့်ရှင်းရေးဌာနသို့သာ မေးမြန်းသင့်ကြောင်း ပြောကာ မေးမြန်းမှုများကို မဖြေဆိုပဲ ငြင်းဆန်မှုများလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ အမှိုက်ကိစ္စသည် မိမိတို့ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မည်မျှအရေးပါသည်ကို သိရှိမှသာလျှင် သက်ဆိုင်ရာဌာန (သို့) သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရသို့ တင်ပြနိုင်ပြီး မိမိတို့ဒေသ လိုအပ်ချက်များကို တောင်းဆို လာကြလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင်အစိုးရဌာန အများစုသည် မိမိတို့နှင့်တိုက်ရိုက်သက် ဆိုင်သည့်ကိစ္စများအပေါ်တွင်သာ စိတ်ဝင်စားမှုရှိပြီး အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုစိတ်များ အားနည်းနေပါ သေးသည်။

စည်ပင်သာယာဦးစီးဌာနအနေဖြင့်လည်း မြို့တော်စည်ပင်မှ ချမှတ်ထားသော ဥပဒေနှင့် လမ်းညွှန် ချက် များကို သေချာစွာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်သူများ၊ အမှိုက်မပစ်ရနေရာများတွင် စွန့်ပစ်သူများကို အရေးယူရာတွင်လည်း ဥပဒေနှင့်အညီ အဂတိလိုက်စားမှု ကင်းစွာဖြင့် အမှန်တကယ် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မိမိပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းသာယာလှပစေရေးအတွ က် ဆောင်ရွက်စေလိုပါသည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့၏လုပ်ငန်းများအောင်မြင်မှု သည် ဒေသနေပြည်သူလူထုအပေါ် များစွာတည်မှီနေသည့်အတွက် မိမိလုပ်ငန်းတစ်ခုတည်းတွင် အာရုံစိုက်နေ မည့်အစား အများအနေဖြင့် မိမိတို့လုပ်ငန်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်လာစေရန် အခြားစိတ်ဝင်စားသည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ပညာပေးခြင်း၊ အားလုံးပါဝင်လာအောင်လှုံ့ဆော်နိုင်မည့်နည်းလမ်းများကို လည်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် တစ်ဦးကောင်းတစ်ယောက်ကောင်း လုပ်ဆောင်ကြမည့်အစား သက်ဆိုင် ရာအဖွဲ့များ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများမှ စုပေါင်းကာ အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် လုပ်ဆောင်စေလိုပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာဌာနမှနေ၍ အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန် အတွက် အမှိုက်ကားများ လာရောက်သိမ်းယူချိန်၊ အမှိုက်ကိုမည်သို့စွန့်ပစ်ရမည် အစရှိသည့် အကြောင်း အရာများကို အများပြည်သူ သိရှိရန်အတွက် ဗွီဒီယိုများကပ်ခြင်း၊ ရပ်ကွက်မှတစ်ဆင့် ကြော်ငြာပေးခြင်း၊ ပညာပေး အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးရန် လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အသိပညာပေးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ် ရာတွင်လည်း အမှိုက်ကိုစနစ်တကျစွန့်ပစ်ပုံသာမက ယင်းအမှိုက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ဆိုးကျိုးများ၊ အမှိုက်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆက်စပ်မှုရှိပုံများကို ထည့်သွင်းပြောပြစေချင်ပါသည်။ ဒေသအတွင်း သန့်ရှင်းရေးကို ဂရုတစိုက်ပြုလုပ်လာခြင်း၊ တာဝန်ယူ/တာဝန်ခံစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် အမှိုက်၏ ဆိုးကျိုး၊ ကောင်းကျိုး များကို သိရှိကာ တာဝန်သိစွာဖြင့် ဦးဆောင်လာနိုင်ခြင်း၊ မြို့နယ်အတွင်းတွင် ကိုယ်စားလှယ်၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူများနှင့် အတူတကွ ပူးပေါင်း ပါဝင်နိုင်စေရေး အစီ အစဉ်များကို စီမံချက် အနေဖြင့် အကောင်အထည်များ ဖော်လာစေရေးများ ပြုလုပ်စေလိုပါသည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အမှိုက်သည် အဓိက ပြဿနာ ဖြစ်နေသည်ကို သိရှိပြီး ဒေသအတွင်း အမှိုက်သိမ်းစနစ်များ၊ အမှိုက်ပစ်သူများမှ စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း မရှိ သည့်အတွက် အမှိုက်ပြဿနာမှာ ပိုမိုကြီးထွားလာပြီး သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြည်သူများ၏ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မှုနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိနေကြောင်းကိုလွှတ်တော်တွင် သေချာစွာ ဆွေးနွေးပြီး အစိုးရ အနေဖြင့် လက်ရှိ အမှိုက်များကို မည်သို့မည်ပုံရှင်းလင်းကြမည်ကို ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်း ကျင်အတွက် အရေးကြီး လှသည့် အမှိုက်ပြဿနာကို အစိုးရမှထိရောက်သည့်မူဝါဒများချမှတ်ပြီး လိုအပ်သည့် နည်းပညာ ပံ့ပိုးကူညီမှု များရှာ ဖွဲ့စဉ်းစားလာစေရန်အတွက် အဆိုပြုတိုက်တွန်းပေးရန် လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် ပြန်ကြားရေးဌာနအနေဖြင့်လည်း အမှိုက်၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုး၊ အမှိုက်သည် မိမိတို့ အတွက် အဓိကပြဿနာဖြစ်နေပုံ၊ အမှိုက်ကို မည်သို့စွန့်ပစ်ရမည် အစရှိသည့်အကြောင်းအရာများကို ထည့် သွင်းကာ ပညာပေးဇာတ်လမ်းများကို နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာများမှတစ်ဆင့် ထုတ်လွှင့်ပေးစေလိုပါသည်။

စက္ကန့်၊မိနစ်မလပ်၊ အချိန်နှင့်အမျှ များပြားလာနေသည့်အမှိုက်များကို ယနေ့ယခုချက်ချင်း အရေးယူ ရှင်းလင်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါလျှင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ဂေဟစနစ်၊ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့သတ္တဝါများ အတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရန်နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု အားလုံး နားလည်သဘော ပေါက်ကြပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်စေရန်အတွက် ဤသုတေသန စာတမ်းကို ရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။ ။

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

ဒေသတွင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု

ကျေးဇူးတင်လွှာ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)ကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးပါသော သန္နိဗီမံ အုပ်ချုပ်မှု သင်တန်းကျောင်း (Sandhi Governance Institute) မှ ဆရာဦးခိုင်ဝင်း၊ ဘာသာရပ်သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားပို့ချပေးပါသောဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ဤသုတေသနစာတမ်း ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ညွှန်ကြားပို့ချပေးသော ဆရာမဒေါ်နီလာမြိုင်၊ သင်တန်းတာဝန်ခံ ဆရာ မျိုးဇင်ဦးနှင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ လာရောက်သင်တန်းတက်ကြသော သူငယ်ချင်းများနှင့် ဤသုတေသနစာတမ်းပြုလုပ်ရာတွင် စိတ်ရည်စွာ ပိုင်းဝန်းကူညီဖြေကြားပေးကြသော ရန်ကုန် တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်ရှိသစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများ၊ ပစ်တိုင်းထောင် ပရဟိတအဖွဲ့၊ ကျုံတူးကျေးရွာမှ ကျေးရွာသူ/ ကျေးရွာသားများ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်ရှိ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ ဇေယျာစိမ်းလန်းမြေသစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၊ ကြောင်လည်ကျေးရွာနှင့် ပါထွန် ကျေးရွာရှိ ရွာသူ/ ရွာသားများ အားအထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

သုတေသနစာတမ်း ရေးသားပြုစုသူများ

- ရဲလင်းအောင် - စာ မျိုးဆက်(ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပွင့်လင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း)
- နန်းစိမ်းမိုးမိုးသူ - ရှမ်းနီလူငယ်ကွန်ရက်

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ	၂
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေလှပဖို့	၄
အကြံပြုချက်များ	၅
အခန်း (၁) သုတေသနမိတ်ဆက်	၇
(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းရည်ရွယ်ချက်.....	၇
(၁.၂) ယခုသုတေသနစာတမ်းမေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းများ	၇
(၁.၃) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ.....	၇
အခန်း (၂) သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ	၉
(၂.၁) လက်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေမှုအခြေအနေ.....	၉
(၂.၂) အရိပ်လည်းရစီးပွားလည်းဖြစ်သည့်သီးပင်၊စားပင်များစိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ	၁၁
(၂.၃) သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုအခြေအနေ	၁၁
(၂.၄) မြေဆီလွှာပြုန်းတီးမှုအခြေအနေ	၁၃
(၂.၅) သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုနှင့်သောက်သုံးရေခန်းခြောက်မှုအကြား ဆက်စပ်မှုအခြေအနေ	၁၃
အခန်း (၃) သုံးသပ်ချက်နှင့်အကြံပြုချက်များ	၁၄
(၃.၁) သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင်မေးမြန်းခဲ့သူများမှပေးသောအကြံပြုချက်များ	၁၄
(၃.၂) သုတေသနပြုလုပ်သူများ၏အကြံပြုချက်များ	၁၅၄

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

“သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေလှပဖို့ သစ်ပင်မျိုးစုံ စိုက်ကြစို့”

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေမည့် သစ်ပင်များခုတ်လှဲမှု မြေဆီလွှာပျက်စီးစေမှု တို့ကို မပြုလုပ်ရန် ဆင်ခြင်သင့်ပါသည်။

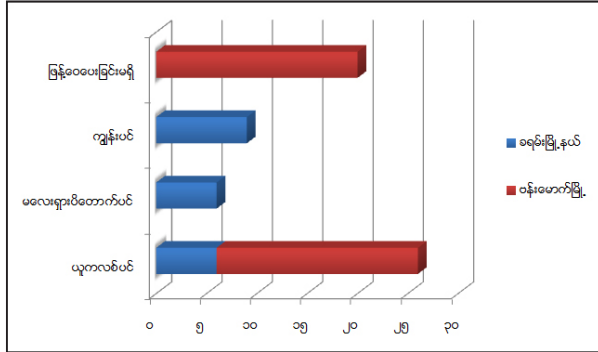
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြေစေရန်အတွက် သစ်ပင်မျိုးစုံစိုက်ပျိုးရေးသည် အလွန်အရေးပါလှပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးသည်ဆိုရာတွင် ဒေသစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကို အထောက်အကူပြုသည့် သီးပင်စားပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အရိပ်ရသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းတို့သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုသာမက လူမှုစီးပွားရေးကိုလည်း အကျိုးပြုရာရောက်ပါသည်။

ဒေသတွင်း လက်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု အခြေအနေ၊ အရိပ်ရသစ်ပင်များနှင့် စီးပွားလည်းဖြစ်သည့် သီးပင်စားပင်များ စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ၊ သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှု အခြေအနေ၊ မြေဆီလွှာ ပြုန်းတီးမှု အခြေအနေ၊ သစ်ပင်များ လျော့နည်းလာမှုနှင့် သောက်သုံးရေခန်းခြောက်မှုများအ ကြား ဆက်စပ်မှုအခြေအနေများကို သေချာစွာနားလည်သဘောပေါက်ပြီး အစိုးရ၏မူဝါဒများနှင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများကို အကြံပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်တို့တွင် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

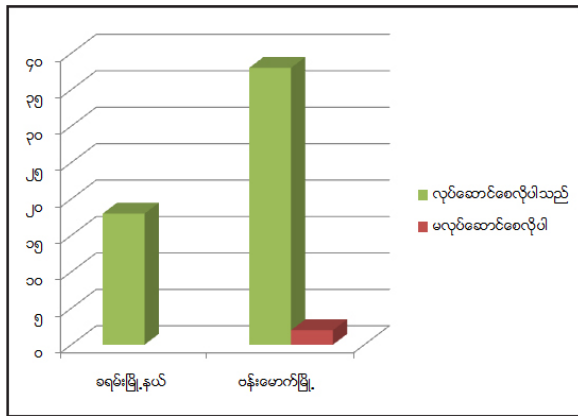
သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် တွေ့ရှိရသည်များမှာ ယခင် မိရိုးဖလာစိုက်ပျိုးသည့် အပင်များအစား ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ မလေးရှားပိတောက်စသည့်တို့ကို စိုက်ပျိုးလာကြခြင်း၊ အစိုးရ စီမံကိန်းအနေဖြင့် (၂) လ တစ်ကြိမ် ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်အလိုက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် တရားမဝင်သစ်ထုတ် လုပ်မှု လျော့နည်းပပျောက်ရေးတို့ကို အသိပညာများပေးခြင်း၊ အထူးစီမံချက်အရ တစ်မြို့နယ်လျှင် တစ်ရွာနှုန်းဖြင့် တစ်အိမ် ထောင်လျှင် ကျွန်း (၃) ပင်စိုက်ပျိုးရန် နှစ်စဉ်ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများပူးပေါင်း၍ စုပေါင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲများကျင်းပခြင်း၊ မြို့ပြနှင့်နီးသောရပ်ကွက်အချို့တွင် ခြံဝန်းအပြည့် အိမ်များဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ဓာတ်ကြိုးများနှင့် မလွတ်ကင်းခြင်းကြောင့် သစ်ပင်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် ကျေးရွာများတွင် မိမိခြံဝန်းအတွင်းရှိ သစ်ခွဲတန်းဝင်အပင်များကို ခုတ်လှဲပြီး အိမ်ဆောက်ရာတွင် အသုံးပြုခြင်း၊ ၎င်းအပင်နေရာများတွင် ပြန်လည်အစားထိုး စိုက်ပျိုးမှုမရှိခြင်း၊ သစ်ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီများကလည်း သစ်ထုတ်လုပ်ရာတွင် စနစ်တကျတွက်ချက် ခုတ်လှဲမှုမရှိခြင်း၊ ရွှေတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကို အလွန်အကျွံလုပ်ကိုင်လာခြင်း၊ ရွှေတူးဖော်ရာတွင် မြေဆီလွှာများကို တစ်လွှာချင်းစီ တူးဖော်ပြီး စစ်ထုတ်တိုက်စားယူခြင်းများကြောင့် သစ်ပင်များနှင့် မြေဆီလွှာများ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

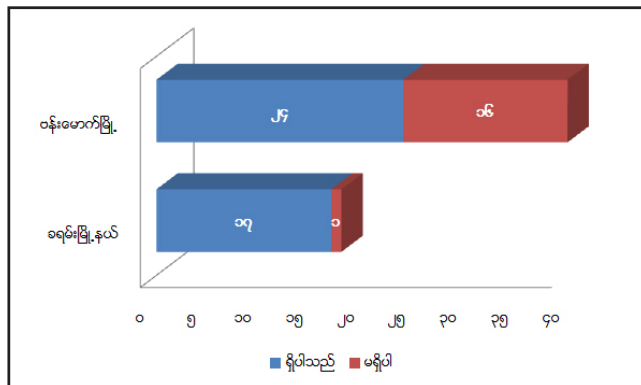
ဇယား (၁) သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စီမံချက်ချ၍ ဖြန့်ဝေပေးနေသည့် အပင်များ

ဇယား (၂) အစိုးရစီမံချက်ဖြင့် စီးပွားဖြစ်အပင်စိုက်ပျိုးခြင်းကို လုပ်ဆောင်စေလိုပါသလား။

ဇယား (၃) သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးနေမှုများ

အကြံပြုချက်များ

- ပြည်သူများအနေဖြင့် ရုတ်လှဲသည့် သစ်ပင်များကိုလည်း စနစ်တကျ ပြန်လည်အစားထိုး စိုက်ပျိုးရန်
- အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များမှလည်း ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာများ နားလည်လာစေရန် သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်း များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
- ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး များ(မြို့နယ်စိုက်ပျိုးမှုကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့)မှ လည်းသဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးစေသည့် လုပ်ရပ်များ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ အရေးယူ ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်။
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဒေသတွင်း ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးကြည့်ရှု၍ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သောမူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ ဆွေးနွေးရေးဆွဲချမှတ်ပေးရန်။
- တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့မှ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ် စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီအား ဦးဆောင်စေပြီး သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရေရှည်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်။
- သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနမှလည်း

ချမှတ်ထားသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်း သိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများကို အသက်ဝင် စေရန်အတွက် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

ရွှေတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးနေပုံ

မြေဆီလွှာပျက်စီးမှုများကြောင့် သစ်ပင်များခြောက်သွေ့နေပုံ

အခန်း (၁)
သုတေသနမိတ်ဆက်

(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းရည်ရွယ်ချက်

ဤသုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာအရိပ်လည်းရ၊ စီးပွားလည်းဖြစ်သည့် သီးပင်၊ စားပင်များစိုက်ပျိုးမှု အခြေအနေကိုသေချာစွာသိရှိနားလည်စေခြင်းဖြင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အစိုးရ၏ မူဝါဒများနှင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများကို အကြံပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ရေးသားပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁.၂) ယခုသုတေသနစာတမ်းမေးမြန်းခဲ့သူများနှင့်မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းများ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်၊ မံလူအုပ်စု၊ ကြောင်လည်စံပြကျေးရွာနှင့် ပါထွန်ကျေးရွာများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ ကိုလေ့လာသိရှိစေပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေရေးအတွက် လက်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးထားမှုအခြေအနေများ၊ အရိပ်လည်းရ စီးပွားလည်းဖြစ်သည့် သီးပင်၊ စားပင်များစိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ၊ သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှု၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေမှုနှင့် မြေဆီလွှာပြုန်းတီးမှုအခြေအနေများ၊ သောက်သုံးရေခမ်းခြောက်မှု အခြေအနေများကို သုံးသပ်လေ့လာသိရှိစေရန် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများတွင် မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေးမန်နေဂျာ၊ မြို့နယ်ဦးစီးမှူး (စိုက်ပျိုးရေးဌာန)၊ သစ်တောအုပ်/သစ်တောခေါင်း၊ မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရပ်ကျေးဥက္ကဋ္ဌ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများအား သုတေသနမေးမြန်းပြီးရရှိလာသည့် အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁.၃) မေးမြန်းခဲ့သည့်ဒေသများ၏လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်၊ ကျုံတူးကျေးရွာ၏ နေအိမ်များတွင် ကုန်စုံဆိုင်များဖွင့်လှစ်စေရောင်းချလျက်ရှိပါသည်။ ထိုဒေသတွင် အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်း (၁)ကျောင်းလည်းရှိပါသည်။ အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် လယ်ယာမြေ (စပါး၊ ပဲတီစိမ်း)လုပ်ငန်းများကိုအဓိကစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ သစ်တောနှင့်ပတ်သက်၍အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းဟူ၍ သီးသန့်မရှိပါ။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ် ပါထွန်ကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၁၅၄)ရှိပြီး လူဦးရေ (၁၀၁၇)ရှိပြီး၊ ကြောင်လည်ကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၂၂၃)နှင့် လူဦးရေ (၈၀၀)ကျော် နေထိုင် လျက်ရှိပါသည်။ ထိုဒေသများရှိနေအိမ်များတွင် ကုန်စုံဆိုင်များဖွင့်လှစ်ပြီးအိမ်တွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းလေးများလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ထိုကျေးရွာများရှိလူငယ်အများစုမှာအခြားဒေသများ၌ရွှေ့လုပ်ငန်းကိုသွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ထိုဒေသတွင် အထက်တန်းကျောင်းခွဲ (၁)ကျောင်းရှိပြီးကြောင်လည်ကျေးရွာတွင် အထက်တန်းကျောင်း (၁)ကျောင်းရှိပါသည်။ ထိုဒေသများတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဆန်စပါးကိုအဓိကထားစိုက်ပျိုးပြီးအခြားစီးပွားလုပ်

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ငန်းများအဖြစ် နာနတ်၊ ငှက်ပျော၊ ဒညင်း၊ သရက်စသည့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ပါထွန်ကျေးရွာတွင် သစ်မွှေးပင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်းစီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီးကြောင်လည် ကျေးရွာတွင် ကြယ်ပဲပင်များတပိုင်တနိုင်စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပါသည်။

(ပုံ-၁) စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်ရှိကျေးရွာဖြတ်လမ်းများတွင် သစ်ပင်ကြီးများပေါက်ရောက်နေမှု အခြေအနေ

(ပုံ-၂) စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်ရှိကျေးရွာဖြတ်လမ်းများတွင် သစ်ပင်ကြီးများပေါက်ရောက်နေမှု အခြေအနေ

အခန်း(၂)
သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ

(၂.၁) လက်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ

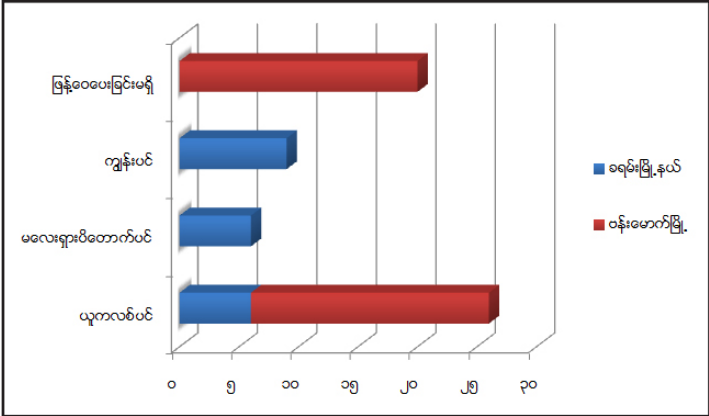
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ခရမ်းမြို့နယ်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေများသည် ယခင်နှင့် ယခုသိသိ သာသာကွဲပြားခြားနားလျှက်ရှိပါသည်။ယခင်မိရိုးဖလာစိုက်ပျိုးသည့် အပင်များအစား၊ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ မလေးရှားပိတောက်စသည့်အပင်များစိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေရေးအတွက် လက်ရှိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးထားရှိမှုအခြေအနေဖြင့် ဤဒေသတွင်း၌ ကျွန်း၊ ယူကလစ်၊ကုတ္တီ၊ သရက်၊ ရေတမာ၊ အညာတမာ၊ ပိတောက်၊ ပိန္နဲ၊ မန်းကျည်းစသည့်အပင်များအဓိကစိုက်ပျိုးထားပါသည်။၎င်းအပင်များသည် မိမိတို့၏ နေအိမ်အဆောက်အအုံ ပရိဘောဂပစ္စည်းများ အသုံးပြုနိုင်သည့်အတွက် စိတ်ပါဝင်စား စိုက်ပျိုးကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ဤဒေသတွင် သရက်၊ ဝါးနက်ဝါး၊ ထီးရိုးဝါး၊ ထန်းပင်၊ မန်ကျည်းပင်၊ ပိန္နဲပင်၊ ကတ္တီပါပင်၊ ကုတ္တီ၊ စသည့်အပင်များသည်လည်း ဖြစ်ထွန်းပေါက်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ သစ်ပင်များထိန်းသိမ်းရန် လုပ်ဆောင်နေသည့် စီမံကိန်းများအနေဖြင့် (၂)လတစ်ကြိမ်ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်အလိုက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာအသိပညာပေးခြင်း၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှု လျော့နည်းပပျောက်ရေးအသိပညာပေးခြင်းများဆောင်ရွက်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် နယ်အလိုက် (၁)နှစ်လျှင် ပျိုးပင်ပေါင်း (၂) သောင်းဖြန့် ဝေခြင်း စီမံချက်အရ (၁)လပိုင်းမှ စတင်ပြီးပျိုးပင်များ ပြုစုပျိုးထောင်၍ နှစ်စဉ်(၆)လပိုင်း၌အမှန်တကယ် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးလိုသောဒေသအတွင်းရှိရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာများသို့ စနစ်တစ်ကျဖြန့် ဝေပေးလျက်ရှိပါသည်။ အထူးစီမံချက်အရ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် တစ်ရွာနုန်းတစ်အိမ်ထောင်ကျွန်း (၃)ပင် စီမံချက်ဖြင့် ကျေးရွာတစ်ရွာနှစ်စဉ်သတ်မှတ်ဖြန့် ဝေပေးပါသည်။၂၀၁၇/၂၀၁၈ခုနှစ် (၆)လပိုင်းအတွက် ကျုံတူးကျေးရွာသို့ အိမ်ထောင်စု(၁၅၀)အား ကျွန်းအပင်အရေအတွက် (၄၅၀)ဖြန့် ဝေပါသည်။ အခြားသောအပင်များဖြစ်သည့် ယူကလစ်၊ အော်ရေးရှား၊ မန်ဂျန်ရှား၊ ကံ့ကော်၊ ခရေ၊ စိန်ပန်း၊ ကုတ္တီ၊ ပိတောက်၊ မဟော်ဂနီ၊ ဗန်ဒါ၊ ပျဉ်းမ၊ မယ်ဇင်း(မဇူသကနတ်ပန်း) စသည့်ပျိုးပင်များအားလူထုသို့ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသို့ စာနှင့်ဖြန့်ဝေခြင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပေးနေသောလူမှုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သောပစ်တိုင်းထောင်အဖွဲ့မှ တဆင့်လည်း လမ်းဘေးဝဲယာ၊ စာသင်ကျောင်းများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၊ ဘုရားစေတီပုရဝဏ်များအတွင်း၌ လိုက်လံစိုက်ပျိုးပေးပါသည်။ ၎င်းအပြင်သစ်တောဦးစီးဌာနမှလည်းဌာနဆိုင်ရာများ၏ ရုံးများ၌လည်းကောင်း၊ စာသင်ကျောင်းများ၌လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စာလှယ်များ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများပူးပေါင်း၍ (၆)လပိုင်းမိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲတော်တစ်ခုအဖြစ် စိုက်ပျိုးကြပါသည်။သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်လည်းချိတ်ဆက်ပြီး မိမိနေအိမ်ဝင်းအတွင်းတပိုင်တနိုင် စိုက်ပျိုးမှုများလည်းရှိပါသည်။

မြို့ပေါ်ရပ်ကွက်များရှိ လမ်းဘေးဝဲယာများတွင် ရှိသောကြောင့် သစ်ပင်များခုတ်လှဲမှုများရှိခဲ့ပါသည်။

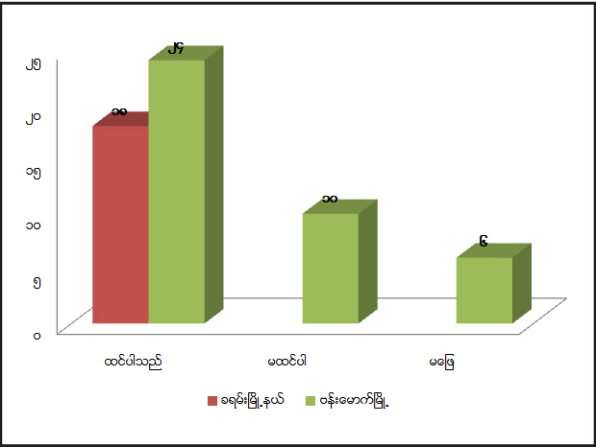
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်ရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားသည် ရွှေလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ကြခြင်းကြောင့် ပျက်စီးနေသည်ကိုလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ယခင်သစ်ပင်များထက် ယခုသစ်ပင်များအခြေအနေပိုမိုနည်းပါးသွားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်သည် စိုက်ပျိုးသည့်အပင်တိုင်းလိုလိုဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ တမလန်း၊ ပိတောက်၊ အင်ကြင်း၊ ထောက်ကြန့်၊ မျောက်ငို၊ ပျဉ်းမ၊ ကညင်၊ အင်၊ ကြို့၊ နဘဲ၊ စကားဝါ၊ ယမနေ၊ ဖန်းခါး၊ သစ်အယ်၊ သစ်ကပ်၊ သစ်စိမ့်၊ သစ်ဖြူ၊ စွယ်တော်၊ ဗန်ဒါ၊ လျော်အမျိုးမျိုး၊ သကြားပင်၊ နှင်းသီးပင်၊ ခွန်ချော၊ ကြိမ်အမျိုးအမျိုးနှင့် ဘယဆေးပင် စသည့် အပင်များပေါက်ရောက်နေသည့်ဒေသဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါတွင် ငှက်ငှက်၊ မဟော်ဂနီ၊ မယ်ဇလီ၊ အော်ရေးရှား၊ ပိတောက်အမျိုးမျိုးသည်လည်း ဖြစ်ထွန်းလွယ်သောဒေသဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေရေးအတွက် ထိုဒေသများတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု အစိုးရစီမံကိန်းများ မတွေ့ရချေ။

ဇယား (၁) သစ်တောဦးစီးဌာနအနေမှစီမံချက်ချ၍ ဖြန့်ဝေပေးနေသည့်အပင်များ

ဇယား (၂) သစ်တောဌာနမှ ဖြန့်ဝေပေးသည့် အပင်များသည် ဒေသအတွက် စိုက်ပျိုးရန်သင့်တော်သည့် အပင်များဟု ထင်ပါသလား။

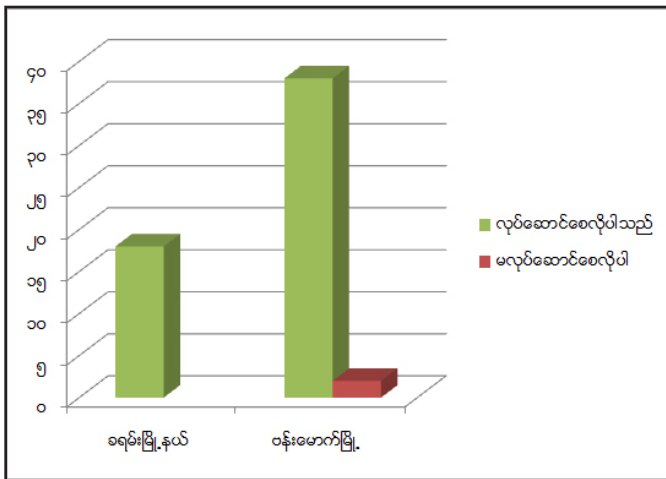

(၂.၂) အရိပ်လည်းရမ်းပွားလည်းဖြစ်သည့် သီးပင်၊ စားပင်များစိုက်ပျိုးမှုအခြေအနေ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်၊ ကျုံတူးကျေးရွာတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကိုအဓိကလုပ်ကိုင်ကြပြီးထန်းပင်၊ မန်ကျည်းပင်၊ ကုက္ကိုပင်၊ ဝါးပင်၊ ပျဉ်းမပင်၊ ကတ္တီပပင်၊ သရက်ပင် နှင့် ငှက်ပျောပင်များအိမ်တွင်းစီးပွားဖြစ်အနေဖြင့် တနိုင်တပိုင်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်၊ မုံလူအုပ်စု၊ ကြောင်လည်ကျေးရွာနှင့် ပါထွန်းရွာများတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကိုအဓိကထားပြီးလုပ်ကိုင်ကြသော်လည်းပိန္နဲပင်၊ သရက်ပင် နှင့် ဒညင်းပင်တို့ကိုသက်ဆိုင်ရာကိုယ်ပိုင်တောင်ယာခင်းများတွင် အိမ်တွင်းစီးပွားရေးအဖြစ် စိုက်ပျိုးရောင်းချကြသည်။

ဇယား (၃) စီးပွားအဖြစ်အပင်စိုက်ပျိုးခြင်းကို အစိုးရမိမ့်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်စေလိုပါသလား။

(၂.၃) သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုအခြေအနေ

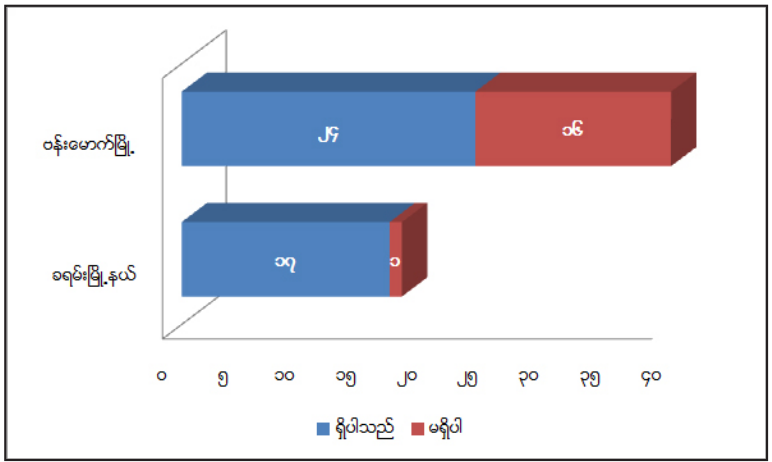
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရမ်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ မြို့ပြနှင့် နီးသောရပ်ကွက်အချို့တွင် ခြံဝန်းအပြည့်အိမ်များဆောက်လုပ်ခြင်းဓာတ်ကြိုးများနှင့် မလွတ်ကင်းခြင်းကြောင့် သစ်ပင်များကိုခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပစ်ကြခြင်းနှင့် ကျေးရွာများ၌မိမိခြံဝန်းအတွင်းရှိ သစ်ခွဲတန်းဝင် အပင်များခုတ်လှဲပြီးအိမ်ဆောက်ရာတွင် အသုံးပြုခြင်းစသည်တို့ကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ၎င်းအပင်များနေရာတွင် ပြန်လည်အစားထိုးစိုက်ပျိုးမှု မရှိခြင်းတို့ကြောင့် အချို့နေရာများတွင် သစ်ပင်များလျော့နည်းသွားရခြင်း၏ အကြောင်းတရားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗန်းမောက်မြို့နယ်အနီးတဝိုက်များတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းကို နှစ်ပေါင်းဆယ်ချီလုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သစ်ပင်များလျော့နည်းလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအဆက်ဆက်သည် နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေရရှိရေးအတွက် ကျွန်းသစ်နှင့် သစ်မျိုးစုံကို ဝန်ကြီးဌာနအစီအစဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ပဏီအဖွဲ့အစည်းမျိုးစုံမှလည်းကောင်း၊ နှစ်စဉ် သစ်တန်ချိန် သိန်းချီထုတ်ယူခဲ့ခြင်းကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များ

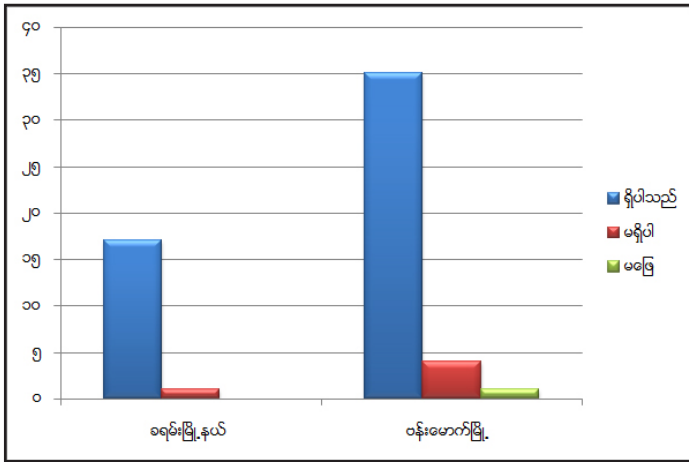
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ပြုန်းတီးခဲ့ရသည်။ ခုတ်လှဲခဲ့သည့် သစ်တောများနေရာတွင် အစားထိုးစိုက်ပျိုးခြင်းအောင်မြင်မှုမှာ ၁ ရာခိုင်နှုန်းပင် မရှိချေ။ ရွှေလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ကိုင်မှုကြောင့် နေရာကျယ်ကျယ်လှိုအပ်သည့်အတွက် သစ်ပင်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းကြကြောင်း ပြောကြားချက်များအရ သိရှိရသည်။ ရွှေလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းမှ ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးသည် နိုင်ငံတော်အတွက် ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးထက် ဒေသတစ်ခု၏ သစ်တော၊ မြစ်ချောင်း၊ မြေဆီလွှာပြည့်ဝသော စိုက်ပျိုးမြေဆုံးရှုံးမှုက အဆမတန် ပိုမိုများပြားနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင်ဒေသခံများ၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် ပုလင်းရင်ကွဲများကို ဖမ်းပြီး ရောင်းချရာတွင် ထိုပုလင်းရင်ကွဲများ နေထိုင်ကျက်စားရာ သစ်ပင်ကြီးများကို ခုတ်လှဲပြီးမှ ဖမ်းယူကြကြောင်း ဖြေကြားချက်များအရ လေ့လာသိရှိရသည်။ သစ်ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီများကလည်း သစ်ထုတ်လုပ်ရာတွင် စနစ်တကျတွက်ချက်ခုတ်လှဲခြင်းမရှိခြင်းသည်လည်း သစ်ပင်လျော့နည်းရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းတရားများဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရင်းများကြောင့် သစ်ပင်များ တစတစ လျော့နည်းလာကြောင်း လေ့လာဆန်းစစ်မိပါသည်။

ဇယား (၄) သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးနေမှု ရှိပါသလား။

ဇယား (၅) သစ်ပင်ခုတ်လှဲမှုအပေါ် အစိုးရအနေဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအပေါ် ချမှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဥပဒေများ ရှိပါသလား။

(၂.၄) မြေဆီလွှာပြုန်းတီးမှု အခြေအနေ

မြေဆီလွှာပြုန်းတီးရခြင်း၏ အခြေခံအကြောင်းအရင်းတစ်ရပ်မှာဒေသလူထုမှ ပေါင်းသတ်ဆေး (မြက်သတ်ဆေး)များအလွန်အကျွံသုံးစွဲလာကြသည်။ ၎င်းပေါင်းသတ်ဆေးများကြောင့် မြက်ပင်များသေဆုံးကြပြီး မိုးရွာသွန်းသည့်အခါ ရေတိုက်စားခံရသည့်အတွက် အပေါ်ယံမြေလွှာများတိုက်စားခံရပြီးမြေဆီလွှာဆုံးရှုံးမှုများဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။ အစားထိုးသစ်ပင်များစိုက်ပျိုးမှုမရှိဘဲပန်းအိုးများနှင့် အလှအဖြစ် ပြောင်းလဲ စိုက်ပျိုးလာကြခြင်းတို့ကိုလုပ်ဆောင်လာကြကြောင်း ခရမ်းမြို့နယ်ရှိ မြို့ခံတချို့၏ဖြေကြားချက်များအရ လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ရွှေလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် နေရာတိုက်တွင် မြေဆီလွှာပြုန်းတီးမှုများဖြစ်ပေါ်ရခြင်းမှာရွှေတူးဖော်ရာတွင် မြေဆီလွှာများကိုတလွှာချင်းစီထူးဖော်ပြီးစစ်ထုတ်တိုက်စားယူရခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်းမောက်မြို့နယ်ရှိ နယ်ခံတချို့၏ ပြောကြားချက်များအရသိရှိရပါသည်။

(၂.၅) သစ်ပင်များလျော့နည်းလာမှုနှင့် သောက်သုံးရေခန်းခြောက်မှု အကြားဆက်စပ်မှုအခြေအနေ

ခရမ်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအချို့နေရာဒေသများ၌အစိစိတွင်းများတူးဖော်မှုများ လာခြင်းနှင့် သစ်ပင်ကြီးများလျော့နည်းလာခြင်းစသည့်အကြောင်းတရားများကြောင့်ရေကန်များခန်းခြောက်မှုပိုမိုများပြားလာခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် သစ်ပင်ကြီးများအလွန်အကျွံခုတ်လှဲခြင်းရလဒ်ကြောင့် သဘာဝအလျောက်ရရှိသောစိမ့်စမ်းရေထွက်ရှိမှုမှာလည်းယခင်ကထက် သိသိသာသာလျော့နည်းလာကြောင်းကိုဝန်းမောက်မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာဒေသများ၏ ပြောကြားချက်အရသိရှိရပါသည်။

အခန်း(၃)
သုံးသပ်ချက်နှင့်အကြံပြုချက်များ

(၃.၁) သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင်မေးမြန်းခဲ့သူများမှပေးသောအကြံပြုချက်များ

အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအနေဖြင့်လည်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီတစ်ရပ်အားရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအဆင့်အထိကျယ်ပြန့်စွာဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်စေချင်ပါသည်။ မိမိဒေသတွင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုများတွင် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုကာ ပြည်သူများပူးပေါင်းလာစေရန်အတွက် မကြာခင် နှီးဆော်အသိပေးခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ညွှန်ကြားချက်များထုတ်ပေးသင့်ပါသည်။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်လည်းဒေသတွင်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု အားကောင်းလာစေရန် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကိုပိုမိုထိရောက်စွာလုပ်ကိုင်သင့်ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့်လည်းမိမိဒေသလိုအပ်ချက်များကိုအမှန်တကယ်သိမြင်၍သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေလာစေရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

(၃.၂) သုတေသနပြုလုပ်သူများ၏အကြံပြုချက်များ

သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် တွေ့ရှိရသည့် အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအားသတင်းအချက်အလက်နှင့် အကြံပြုချက်များပေးရခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းများမှာဒေသတွင်းစိမ်းလန်းစိုပြည်လာစေရေးအတွက် အလေးထားဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းမှုများ၌ ပူးပေါင်းပါဝင်စေလိုပြီးမူဝါဒများကိုရေးဆွဲအတည်ပြုစေလိုပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်၍ဒေသတွင်းကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်းသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးကိုပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်စေခြင်းတို့ကိုလုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကောင်းမွန်ရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲစေရန်အတွက် ထိရောက်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် အရေးယူမှုများကိုလည်းစနစ်တကျလုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါသည်။

တစ်ဦးချင်း/အိမ်ထောင်စုအနေဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဌာနများမှ အသိပညာပေးဟောပြောခြင်းများ၊ မိမိတို့ကျေးရွာသို့ လာရောက်အသိပညာပေးဟောပြောသည့်အခါတွင် အမှန်တကယ်စိတ်ပါဝင်စားမှုရှိပြီးတက်ရောက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် စေချင်ပါသည်။ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအနေဖြင့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ ဒေသခံတစ်ခုလုံးသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နားလည်လာစေရန် သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများနှင့် ထိစပ်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မိမိတို့ဒေသရှိသစ်ကြီး၊ ဝါးကြီးများကို အမြတ်တနိုးတန်ဖိုးထားစေချင်ပါသည်။ မိမိဝမ်းစာအတွက်လည်း မလုံလောက်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လည်း ပျက်စီးသည့် သစ်ပင်များခုတ်လှဲမှု ဒေသခံများအနေဖြင့် ဆင်ခြင်သင့်ပါသည်။

ဒေသအစိုးရအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီမှ ဦးဆောင်ပြီးရပ်ကွက်ကျေးရွာ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရေရှည်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၌ပါဝင်လာစေပြီးသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာဟောပြောပွဲများအားသစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများမှ အခါအားလျော်စွာ ကျင်းပပြုလုပ်ရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရေးအတွက် တွန်းအားပေးလုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

ရေအရင်းအမြစ်အခြေအနေနှင့်
သစ်တောဆက်စပ်မှု

ကျေးဇူးတင်လွှာ

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ်(၃)ကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးသော သန္နိအုပ်ချုပ်စီမံမှု သင်တန်းကောင်း (Sandhi Governance Insitute)မှ ဆရာဦးခိုင်ဝင်း၊ ဘာသာရပ်သင်ခန်းစာများကို သင်ကြား ပို့ချပေးသော ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ဤသုတေသန စာတမ်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပို့ချ ညွှန်ကြား ပေးသော ဆရာမဒေါ်နီလာမြိုင်၊ သင်တန်းတာဝန်ခံဆရာမျိုးဇင်ဦးနှင့်အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှလာရောက်သင်တန်းတက်ကြသော သူငယ်ချင်းများနှင့် ဤသုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် စိတ်ရည်စွာဖြင့် ပိုင်းဝန်းဖြေကြားပေးကြသော ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်မြို့၊ မတူပီမြို့၊ ရေဇာမြို့မှ ပြည်သူများ၊ မွန်ပြည်နယ် ရေးမြို့မှ ပြည်သူများ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ အင်းတော်မြို့မှ ပြည်သူများ၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဆင်ပေါင်ဝဲ မြို့နယ်များမှ ပြည်သူများ၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖြူးမြို့နယ်မှ ပြည်သူများအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

သုတေသနစာတမ်း ရေးသားပြုစုသူများ

- မိမိဆွေ - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- ကျော်လွင်ဦး - အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
- မျိုးသိန်းဦး - နိစ္စဂူဝေညာရေး
- ဆလိုင်းထန်းကီး - Hornbill Organization
- မင်းကောင်းနွန် - ၈၈ မျိုးဆက် (ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပွင့်လင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း)

မာတိကာ

ကျေးဇူးတင်လွှာ..... ၄

ရေအရင်းအမြစ်ဆုံးရှုံးမှုကို ကာကွယ်ဖို့ ၄

    မိတ်ဆက် ၄

    သုတေသနပြုလုပ်ရသည့်ရည်ရွယ်ချက် ၄

    သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများ

    အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ ၄

    တွေ့ရှိချက်များ ၅

    သုံးသပ်ချက်များ ၅

    အကြံပြုချက်များ ၆

အခန်း(၁) သုတေသနမိတ်ဆက် ၇

(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက် ၇

(၁.၂) သုတေသနစာတမ်း မေးမြန်းခဲ့သည့် ဒေသများ၊

    မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့်မေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ ၇

(၁.၃) လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ ၈

အခန်း(၂) ဒေသတွင်းသောက်သုံးရေရရှိနေမှုအခြေအနေကိုသိရှိရန် ၁၁

(၂.၁) သောက်သုံးရေရရှိမှုအခြေအနေ ၁၁

(၂-၂) သောက်သုံးရေကြောင့်ဖြစ်ပွားသည့် ရောဂါများနှင့် ပြဿနာများ ၁၄

အခန်း(၃) ရေအရင်းအမြစ်အားထိန်းသိမ်းထားရှိမှုအခြေအနေ ၁၆

အခန်း(၄) ရေအရင်းအမြစ်နှင့်ပတ်သက်သည့်သစ်ပင်သစ်တောများ၏

    တည်ရှိမှုအခြေအနေ ၁၉

အခန်း(၅) အကြံပြုချက်များ..... ၂၂

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုသင်တန်း အပတ်စဉ် (၃)

“ရေအရင်းအမြစ်ဆုံးရှုံးမှုကို ကာကွယ်ဖို့ သစ်တောသစ်ပင်ထိန်းသိမ်းစို့။”

မိတ်ဆက်

ရေအရင်းအမြစ်ဆုံးရှုံးလာခြင်းသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုများနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်ပြီး ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ မြေအောက်ရေများနှင့် စိမ့်စမ်းရေများဆုံးရှုံးလာနိုင်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာကြီး တဖြည်းဖြည်း ပူနွေးလာပြီး ဂေဟစနစ် ပျက်စီးလာသည်နှင့်အမျှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း ထိခိုက်ယိုယွင်းလာပါသည်။ ရေအရင်းအမြစ်ကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းမှုမရှိပါက နောင်အနာဂါတ်တွင်ကမ္ဘာပေါ်၌ ရေရှားပါးလာခြင်း ကြောင့် ရေအရင်းအမြစ်များကိုလုယက်သည့် စစ်ပွဲများလည်း ဖြစ်ပွားလာနိုင်သည်။

သုတေသနပြုလုပ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်

ရေအရင်းအမြစ်ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရေးအတွက် သစ်ပင် သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှုကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းတတ်လာစေရန်နှင့် အနာဂတ်တွင် ရေအရင်းအမြစ်များ ဘက်စုံစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကာရေကိုအကျိုးရှိထိရောက်စွာသုံးစွဲနိုင်သည့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်လာစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ချက်များကို သိရှိနိုင်စေရန် မျှော်မှန်း၍ ဤသုတေသနစာတမ်းကိုပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများ

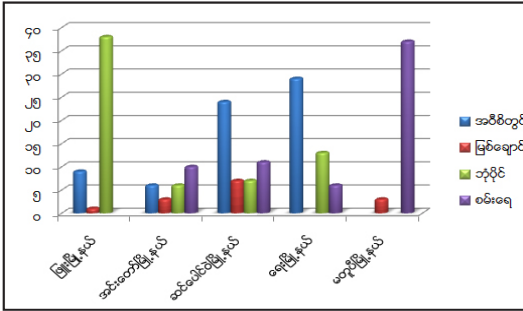
သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများမှာ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မြူးမြို့နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ အင်းတော်မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ် ရေးမြို့နယ်၊ ချင်းပြည်နယ် မင်းတပ်၊ မတူပီ၊ ရေဇာ မြို့နယ်များနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ

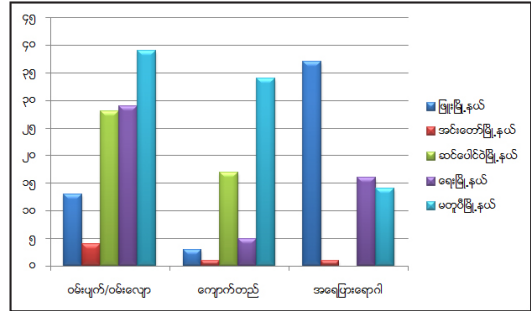
အဓိကမေးမြန်းခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများမှာ ဒေသအတွင်းသောက်သုံးရေ ရရှိမှုအခြေအနေ၊ ရေအရင်းအမြစ်များအား ထိန်းသိမ်းထားရှိမှု၊ ရေအရင်းအမြစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သစ်ပင်၊ သစ်တောများ၏ တည်ရှိမှုအခြေအနေ၊ ရေအရင်းအမြစ်များ၏ အနာဂတ်အခြေအနေနှင့် ရေကြောင့်ဖြစ်ပွားသည့်ရောဂါများ စသည်တို့ကိုမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

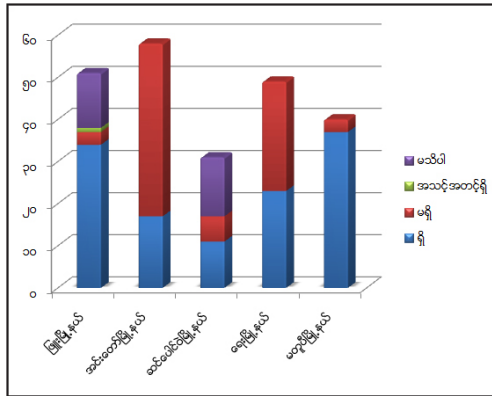
ဇယား (၁) သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများရှိ ပြည်သူလူထုများ၏ နေ့စဉ်အသုံးပြုနေသော ရေအရင်းအမြစ်များ

ဇယား (၂) ရေကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါများ

ဇယား (၃) သောက်သုံးရေအရည်အသွေး ကောင်းမွန်မှုရှိပါသလား။

တွေ့ရှိချက်များ

သစ်တောများပြုန်းတီးမှုကြောင့်ရေအရင်းအမြစ်ရှားပါးလာခြင်း
 သောက်သုံးရေကြောင့် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဝမ်းလျှော၊ ဝမ်းပျက်ရောဂါ၊ ထုံးခါတ်၊ သံခါတ်များ
 သောကြောင့် ကျောက်ကပ်ရောဂါနှင့် အရေပြားရောဂါများဖြစ်ပွားခြင်း
 ရေကောင်းရေသန့်ကို သုံးစွဲနိုင်သည့်လူဦးရေမှာ ပို၍နည်းပါးလာခြင်း
 ရာသီဥတုပူပြင်းလာသည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရေးအခက်အခဲများရှိလာခြင်း

သုံးသပ်ချက်များ

သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့်ဒေသများရှိ ပြည်သူလူထုအများစုမှာ သစ်ပင်သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှု
 ကြောင့် ရာသီဥတုပူပြင်းလာသည် ကို သတိထားမိပြီး ယင်းကြောင့် မြေအောက်ရေခမ်း ခြောက်ခြင်း၊ သဘာဝ

စိမ့်စမ်းရေးများ နှင့် စိုက်ပျိုးရေးများ ရှားပါးလာခြင်းတို့ ကိုလည်းတွေ့ရှိကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ရေရှားပါး မှု ပြဿနာများကို မည်သို့ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ရမည် ဆိုသည့် အသိပညာ အားနည်းကြပါသည်။ ရာသီ ဥတုများ ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် မိုးရွာသွန်းမှုနည်းပါးခြင်းကြောင့် မိုးရေကိုသာ အားထား၍ စိုက်ပျိုးရသော ဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးရေး လုံလောက်မှု မရှိသောကြောင့် စက်ရေတွင်း၊ ဘုံဘိုင်များဖြင့် ရေသွင်း စိုက်ပျိုးရပါသည်။ ရေလှောင်တံခံများရှိပါသော်လည်း ရေပေးဝေသောတူးမြောင်းများ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးမှု မရှိသောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေး အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ နေခြင်းများကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အကြံပြုချက်များ

ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် -

မြေအောက်ရေကို လိုအပ်သည်ထက် ပိုမထုတ်ယူရန်၊ ရေများကို စနစ်တကျ သုံးစွဲတတ်ရန်နှင့် တောင်ကြောလိုက် မီးရှို့ခြင်း၊ သစ်ပင်များ ခုတ်လှဲခြင်းမပြုပဲ စနစ်တကျထိန်းသိမ်းပြီး အစားထိုးသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန်

ရေအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် -

စမ်းရေထွက်သည့် နေရာများတွင် ရေထိန်းဧရိယာ စနစ်တကျသတ်မှတ်ရန် မြေအောက်ရေထုတ်ယူသုံးစွဲ ရသည့် အစီစီတွင်းတူးဖော်ခွင့်ကို ဥပဒေနှင့်အညီသာ ကန့်သတ်ခွင့်ပြုရန်

သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့်

သစ်တောများ ပြုန်းတီးနေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သစ်ခုတ်လုပ်မှုအား ထိထိရောက်ရောက်ပိတ်ပင်ပြီး တိတိကျကျ အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ အစားထိုး သစ်ပင်များကို စနစ်တကျ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် မြို့ပေါ်နှင့် ကျေးရွာများလှပစေရန်အတွက် အရိပ်ရသစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးမှု ပုံစံစနစ်များ ရေးဆွဲ၍ အလှဆင် စိုက်ပျိုးရေးစနစ် သစ်တောကွက်များ ဖော်ဆောင်ရန် လွှတ်တော်အမတ်များအနေဖြင့် ရေအရင်းအမြစ်များဆုံးရှုံးမှုကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သော၊ သစ်တောများ တရားမဝင် ခုတ်ယူသုံးစွဲနေသောသူများအား ထိရောက်စွာအရေးယူပေးနိုင်သော ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပေးရန် အကြံပြုလိုပါသည်။

အခန်း(၁) သုတေသနမိတ်ဆက်

(၁.၁) သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- လူသားများ၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်သော ရေအရင်းအမြစ်များဆက်လက်တည်ရှိစေရေးနှင့် ရေအရည်အသွေး လုံခြုံစိတ်ချမှုရှိလာအောင် ထိရောက်စွာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲထိန်းသိမ်းတတ်လာစေရန်အတွက် လက်ရှိအခြေအနေကို သိရှိရန်။
- ရေအရင်းအမြစ်ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရေးအတွက် သစ်ပင်သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှုကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းတတ်လာစေရန်။
- အနာဂတ်တွင် ရေအရင်းအမြစ်များ ဘက်စုံစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကာ ရေကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာသုံးစွဲနိုင်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်လာစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ချက်များကို သိရှိနိုင်စေရန် မျှော်မှန်း၍ ဤသုတေသနစာတမ်းကို ပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁.၂) သုတေသနပြု မေးမြန်းခဲ့သည့် ဒေသများ၊ မေးမြန်းခဲ့သူများနှင့် မေးမြန်းခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ

ဤသုတေသနစာတမ်းကို ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မြူးမြို့နယ် ကင်မွန်းခြံရွာ၊ ကညင်ဒိုင်ကျေးရွာ၊ ကျော်လှစုကျေးရွာ၊ မြို့မအနောက်ရပ်ကွက်၊ ဘူတာတောင်ရပ်ကွက်၊ ဘူတာမြောက်ရပ်ကွက်၊ တာခြားရပ်၊ ဆေးရုံရပ်ကွက်နှင့် ဇေယျဝတီမြို့၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အင်းတော်မြို့နယ်၊ တာပေါကျေးရွာ၊ နန်းဆင်ကျွန်း တောကျေးရွာ၊ ညောင်ပင်သာကျေးရွာ၊ မော်တီတံကျေးရွာ၊ အုန်းဒုတ်ကျေးရွာ၊ ပဲခူးကျေးရွာ၊ ဥသျှစ်ကုန်း ကျေးရွာ၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်၊ ခန်းမြောင်းကျေးရွာ၊ စပါးရင်းတွင်းကျေးရွာ၊ ကျင်း ကျေးရွာ၊ ကန်လှကျေးရွာ၊ ကိုးပင်ကျေးရွာ၊ ဝန်ကုန်ကျေးရွာ။ မွန်ပြည်နယ်၊ ရေးမြို့နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ် မင်းတပ်မြို့နယ်၊ ရိုကျေးရွာ၊ ကြတ်ကျေးရွာ၊ မတူပီမြို့နယ်၊ ခိုဘွေရပ်ကွက်၊ လောင်ဗန်းရက်ကွက်၊ ခွဲငန်းကျေးရွာ၊ ဇာကမ်းကျေးရွာ၊ ရေဖွာမြို့၊ မြို့မရက်ကွက်၊ ရွာဗားကျေးရွာများရှိ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ဈေးဥက္ကဋ္ဌ၊ မြို့နယ်/ကျေးလက် ကျန်းမာရေးဌာန၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကျေးလက်နေများအား ၎င်းတို့ ဒေသများရှိ လူမှုစီးပွား ရေးအခြေအနေများကို သိရှိစေပြီး ဒေသအတွင်းသောက်သုံးရေ ရရှိမှုအခြေအနေ၊ ရေအရင်းအမြစ်များအား ထိန်းသိမ်းထားရှိမှု၊ ရေအရင်းအမြစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သစ်ပင်၊ သစ်တောများ၏ တည်ရှိမှုအခြေအနေ၊ ရေအရင်းအမြစ်များ၏ အနာဂတ်အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနစာတမ်းပြုလုပ် ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

(၁.၃) လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ သုတေသနစစ်တမ်းပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဒေသများ၏ အိမ်ထောင်စုစာရင်းနှင့် လူဦးရေ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ	အိမ်ထောင်စု	လူဦးရေ
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး	ဖြူးမြို့နယ်	မြို့မအနောက်ရပ်ကွက်၊ ဘူတာတောင်ရပ်ကွက်၊ ဘူတာမြောက်ရပ်ကွက်၊ တာခြားရပ်ကွက် ဆေးရုံရပ်ကွက်		၂ သိန်း ၅ သောင်းခန့်
		ကင်မွန်းခြံကျေးရွာ	၁၅၀	၁၀၀၀ ခန့်
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	အင်းတော်မြို့နယ်	တာပေါကျေးရွာ	၁၅၀	၆၀၀ ကျော်
		မော်တိတ်ကျေးရွာ	၁၃၀	၅၀၀ ကျော်
		ညောင်ပင်သာကျေးရွာ	၂၃၅	၁၁၈၅ ကျော်
		အုံးဒုတ်ကျေးရွာ	၂၀၀	၁၀၀၀ ကျော်
		ပဲခူးကျေးရွာ	၂၃၀	၁၁၄၈ ကျော်
		ရွာသာယာ	၁၈၀	၂၀၀ ကျော်
		နန်ဆင်ကျွန်းတော ကျေးရွာ	၂၃၆	၁၂၁၆ ကျော်
		ဦးသျှစ်ကုန်းကျေးရွာ	၁၁၀	၄၀၀ ကျော်
	ကရင်ရွာ	၁၀၅	၅၀၀ ကျော်	
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	ဆင်ပေါင်ပဲမြို့နယ်	ခန်းမြောင်ကျေးရွာ	၁၈၀	၇၀၀
		စပါးအရင်းတွင်းကျေးရွာ	၁၅၀	၆၀၀
		ကျင်းကျေးရွာ	၁၈၀ ခန့်	၇၀၀ ခန့်
		ကန်လှကျေးရွာ	၁၆၀	၆၀၀
		ဝန်ကုန်းကျေးရွာ	၃၀၀ ခန့်	၁၂၀၀
		ကိုပင်ကျေးရွာ	၃၀၀ ခန့်	
ချင်းပြည်နယ်	မင်းတပ်မြို့နယ်	ရိုကျေးရွာ	၇၃	၄၅၂
		ကြုတ်ကျေးရွာ	၁၀၀	၇၅၀
	မတူပီမြို့နယ်	ခိုဘွေရပ်ကွက်	၅၀၀	၃၀၀၀
		လောက်ပန်းရပ်	၆၀၀	၃၂၀၀
		ခွါငန်းကျေးရွာ	၄၀	၁၂၀
		ဇာကမ်းကျေးရွာ	၂၄	၉၀ ကျော်
		မြို့မရပ်ကွက်	၆၀၀	၄၅၀၀
	ရွာဗားကျေးရွာ	၁၅၀	၁၂၀၀	
မွန်ပြည်နယ်	ရေးမြို့နယ်	ရေးမြို့	၄၉၀၀၀	၃၅၀၀၀

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ၊ ဖြူးမြို့နယ်တွင်လူဦးရေ (၂၅၀၀၀၀) ခန့်ရှိပြီး မြို့လေးမြို့နှင့် ရင်ကွက် ကျေးရွာအုပ်စုပေါင်း (၇၆) အုပ်စုရှိပြီး အဓိက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ အဓိက ထား လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ မြို့ပေါ်ရပ်ကွက်ရှိ ပြည်သူများမှာ ပွဲရုံဖွင့်ခြင်း၊ အရောင်းအဝယ် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ပါသည်။ ဆေးရုံ (၆) ရုံရှိပြီး ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ (၂)ရုံရှိပါသည်။ ဖြူးမြို့၊ ဇေယျဝီမြို့၊ ညောင်ပင်သာ၊ ကညွတ်ကွင်းမြို့များတွင် ဈေးများရှိပါသည်။ တစ်မြို့နယ်လုံးတွင် အထက်တန်းကျောင်း (၁၂)ကျောင်း၊ အထက (ခွဲ) (၁၀)ကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း (၂)ကျောင်း၊ အလက (ခွဲ) (၄၁)ကျောင်း၊ မူလတန်းကျောင်း (၄) ကျောင်းနှင့် မူလတန်း (လွန်) (၁၅၂)ကျောင်း၊ မူလတန်း (ခွဲ) (၈) ကျောင်းရှိပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အင်းတော်မြို့နယ်တွင် (ကျေးရွာပေါင်း (၁၅၃)ရွာရှိပြီး လူဦးရေ (၁၂၀၀၀၀)ကျော် ရှိပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်ပြီး မွေးမြူရေး ကိုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အင်းတော်မြို့နယ်တွင် မြို့နယ်ပြည်သူ့ဆေးရုံ (၃)ရုံရှိပြီး ကျန်းမာရေး ဆေးပေးခန်းများကိုလည်း ဒေသအလိုက် ဖွင့်လှစ်ထားရှိပါသည်။ အခြေခံပညာ မူလတန်း ကျောင်းများကို ကျေးရွာ တိုင်းတွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး အလယ်တန်းအဆင့်၊ အထက်တန်းအဆင့်များကိုလည်း ပညာရေး မူဝါဒအလိုက် ထားရှိပါသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် ကျေးရွာ/ ရပ်ကွက်အုပ်စုပေါင်း (၄၉) စုရှိပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၁၃၅) ရွာရှိကြသည်။ ဒေသခံပြည်သူအများစုမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ မွေးမြူရေး လုပ်ငန်း၊ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်များ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန (၆)ခုရှိသည်။ တိုက်နယ်ဆေးရုံ (၂) ခုရှိသည်။ မြို့ပေါ်နေ ပြည်သူလူထုအများစုမှာ မြို့နယ်ပြည် သူ့ဆေးရုံကိုသာ အဓိကအားထားရပါသည်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာအများစုတွင် မိုးတွင်းကာလ၌ သွေးလွန်တုတ်ကွေး ရောဂါများ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိပါသည်။ အပူရှိန်ပြင်းသောကာလနှင့် ရာသီဥတုအကူးအပြောင်းကာလတွင် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျော့ရောဂါများ တခါတရံ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိပါသည်။ ဆီးချို၊ သွေးချို၊ နှလုံးရောဂါ ၊ ငှက်ဖျား ရောဂါများလည်း လူအနည်း ငယ်ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် မြို့မဈေးတစ်ခုသာရှိပြီးကျေးရွာ အများစုမှာ နီးစပ်ရာ မြို့ရှိဈေးများတွင် ဝယ်ယူလေ့ရှိပါသည်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် အထက်တန်း ကျောင်းပေါင်း (၃)ခု၊ အထက(ခွဲ) (၇)ခု၊ အစိုးရအလယ်တန်းကျောင်း(၃၇)(လခွဲ)ကျောင်း၊ အစိုးရမူလတန်း ကျောင်းပေါင်း (၉၃) ကျောင်းရှိသည်။ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းသားပေါင်း(၁၇၈၁) ယောက်၊ အလယ်တန်း ကျောင်းသားပေါင်း (၄၄၈၇) ယောက်၊အစိုးရမူလတန်းကျောင်းသားပေါင်း (၁၂၃၀၃) ယောက်ရှိသည်။

ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်မြို့မှာ အိမ်ခြေ (၆၀၀၀)ကျော် ရှိပြီး လူဦးရေ (၁၅၀၀၀) ကျော်ရှိပါသည်။ အထက်တန်းကျောင်း (၂) ကျောင်း နှင့် မူလတန်းကျောင်း (၃) ကျောင်း ခရိုင်ပြည်သူ့ဆေးရုံတစ်ခုပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံ (၁)ခု ရှိပါတယ်။ အဓိက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖြစ် ဝဥစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများနှင့်ကုန်စည်ရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ မင်းတပ်မြို့နယ်ရှိကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၇၃) အိမ်ရှိပြီး လူဦးရေ (၄၅၂၀) ယောက် ရှိပါသည်။ အလယ်တန်းကျောင်း၊ ကျေးလက်ဆေးပေးခန်း၊ ဈေးဆိုင်လေးတွေလည်း ရှိပါသည်။ မင်းတပ်မြို့နယ်၊ ကြာတ်ကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၁၀၀) ကျော်ရှိပြီး လူဦးရေ (၇၅၀) မူလတန်းကျောင်း ၊ ကျေးလက်

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဆေးပေးခန်းလည်း ရှိပါသည်။အဓိက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖြစ် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် ဝဥစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ ချင်းပြည်နယ်၊ မတူပီမြို့တွင် အိမ်ခြေ (၅၀၀၀) ကျော် လူဦးရေ (၁၀၀၀၀)ကျော်ရှိပြီး မြို့နယ်တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာပေါင်း (၆၄)အုပ်စု ရှိ၍ လူဦးရေ (၅၀၀၀၀) ကျော်ရှိပါသည်။ အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် ဝဥစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ မတူပီမြို့နယ် ရေစွာမြို့ အိမ်ခြေ(၈၀၀) ကျော်ရှိပြီး အထက်တန်းကျောင်း နှင့် ပြည်သူ့ဆေးရုံလည်းရှိပါသည်။

မွန်ပြည်နယ်သည် တနင်္သာရီတိုင်းနှင့် ကရင်ပြည်နယ်ကြားတွင် တည်ရှိပြီး မွန်ပြည်နယ်ကို (၁၀)မြို့နယ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ မွန်ပြည်နယ်ရှိ ရေးမြို့နယ်တွင် လူဦးရေ (၂၇၀၀၀) ဝန်းကျင်ခန့် နေထိုင်ကြပါသည်။ ရေးမြို့ပေါ်ရပ်ကွက် (၉)ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ်ခွဲ(၂)မြို့နယ်၊ လမိုင်းမြို့နယ်ခွဲ (၃)ရပ်ကွက်နှင့် ခေါဇာမြို့နယ်ခွဲ (၂)ရပ်ကွက် အပါအဝင် ကျေးရွာတိုက်နယ်အုပ်စုပေါင်း(၃၀)ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ယခုသုတေသနစစ်တမ်းကို ရေးမြို့နယ်မြို့ပေါ် (၉)ရပ်ကွက်အားအခြေခံထားပြီးမေးမြန်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြို့ပေါ်(၉)ရပ်ကွက်တွင် အိမ်ခြေ(၄၉၀၀)ကျော်ရှိပြီး လူဦးရေအားဖြင့် (၃၅၀၀၀)ခန့် ရှိပါသည်။ မြို့နယ်၏ အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ ဥယျာဉ်ခြံစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း(ရော်ဘာ၊ ကွမ်းသီး၊သံပရာသီး၊ ခူးရင်းသီး) ဖြစ်ပြီး ဒုတိယ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ ပင်လယ်ရေလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ ရေးမြို့ပေါ်တွင် ဈေးကြီး(မြသီတာဈေးကြီး)၊ ဈေးငယ်(၂)ခုနှင့် ရပ်ကွက်ဈေး(၃)ခု ရှိပါသည်။

အခန်း(၂)

ဒေသတွင်းသောက်သုံးရေရရှိနေမှုအခြေအနေကိုသိရှိရန်

(၂.၁) သောက်သုံးရေရရှိမှုအခြေအနေ

ရေးမြို့ပေါ်ရပ်ကွက်ရှိ နေအိမ်အများစုတွင် မိရိုးဖလာဖြစ်သော တွင်းရေကိုအဓိကထားသုံးစွဲကြပြီး လွန်ခဲ့သောသုံးနှစ်ခန့်မှစပြီး အောင်သုံးအောင်(အောင်သုခ၊ အောင်မင်္ဂလာ၊ အောင်မေတ္တာ) ရပ်ကွက် အိမ်ခြေ(၈၀၀)ခန့်သည် ကလေးချောင်းမှရရှိသောရေဖြင့် ရေးမြို့ပေါ်သို့မေတ္တာမွန်ရေပေးဝေရေး ပုဂ္ဂလိကမှ ပိုက်လိုင်းဖြင့် သွယ်တန်းပြီး၊ သုံးသီရိ(သီရိနန္ဒာ၊ သီရိမာလာ၊သီရိဇေယျာ) ရပ်ကွက်ရှိ အိမ်ခြေ (၂၂၀)အား မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးရုံးမှ ရေပေးဝေလျှက်ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်မတိုင်ခင်လောက်က အောင်သုံးအောင် နှင့် သုံးသီရိရပ်ကွက်ရှိ အိမ်ခြေ (၁၀၀၀) ခန့်သည် ရပ်ကွက်အတွင်းရှိ ပုဂ္ဂလိက ရေပေး ဝေရေး (အဝီစိတွင်းရေ) ရေကားများကိုသာ မှီခိုခဲ့ရသည်။ လက်ရှိအခြေအနေမှာ ရာသီမှန်နေသေးသဖြင့် ရေရှားပါးမှု ပြဿနာမပေါ်ပေါက်သေးပါ။ ရေလုံလောက်မှုရှိနေပါသေးသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်းသာ တစ်ချို့ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာတွင် ရေအနည်းငယ်ရှားပါးမှုပြဿနာသာ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့သော် နောင် ဆယ်နှစ်တာကာလတွင် လူဦးရေတိုးပွားလာနိုင်သဖြင့် သုံးစွဲရေလိုအပ်မှု ပိုများလာနိုင်ပါသည်။

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဖြူးမြို့နယ်တွင် သောက်သုံးရေကို ရေတွင်းများ၊ ဘုံဘိုင်(လက်နှိပ်တုံကင်)၊ အဝီစိတွင်းများမှရရှိပြီး၊ မြို့နယ်လူထုများမှာ သောက်ရေသန့်ငှားကြီးများကို ဝယ်ယူသောက်သုံးကြပါသည်။ တစ်ချို့မှာ ရေစစ်ဗူးလေးများ ဝယ်ယူသုံးစွဲကြပါသည်။ ရေသန့်ဗူးမသုံးသည့်နေရာများတွင် ပိုက်တွင်းများမှ ရေများကို ဖွဲများ၊သဲများဖြင့် စစ်ပြီး သုံးစွဲကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် ဆည်၊မြောင်းများမှရေရရှိနိုင်ပြီး၊ မိုးများသည်အရပ်ဖြစ်သဖြင့် မိုးရေကိုရရှိနေရာ အနည်းငယ်မှလွဲ၍ ရေလုံလောက်မှုရှိပါသည်။ တခါတရံ မိုးခေါင်ပါက ပိုက်ရေတွင်းများတူး၍ စိုက်ပျိုးမြေအတွင်း ရေသွင်းစိုက်ပျိုးပါသည်။ သောက်သုံးရေ၏ အရည် သွေးများမှာ သဲတွင်းများရှိပြီး အချို့တွင်းများသည် သောက်သုံးရန်သင့်တော်ပါသည်။ ဘုံဘိုင်တွင်း အများစုမှာ သံခါတ်နှင့် ထုံးခါတ်များ ပါရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့်(၅) နှစ်/ (၁၀)နှစ်ခန့်နှင့် ယခုလက်ရှိအချိန်တို့ကြား ဖြူးမြို့နယ်တွင် သစ်တောများအား ဆက်လက်ပြုန်းတီးစေခြင်း၊ သစ်တောကြီးပိုင်းများ ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်နိုင်မှုမရှိခဲ့ပါက သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများကြောင့် ရေအရင်းမြစ်များ ဆုံးရှုံး လာနိုင်သကဲ့သို့ ရေရှားပါးလာမှုပြဿနာများ ကြုံတွေ့လာနိုင်ပါသည်။ ရေသန့်စက်ရုံများ အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာပြီး အဝီစိတွင်းများကို အလွယ်တကူ တူးခွင့်ပေးထားခြင်းများကြောင့် မြေအောက်ရေသုံးစွဲမှု များပြားလာပြီး ရေအရင်းအမြစ်များ ဆုံးရှုံးလာသည်ကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အင်းတောင်မြို့နယ်၏ သောက်သုံးရေရရှိမှုအခြေအနေသည် အဓိက အားဖြင့် တွင်းရေ၊ လက်နှိပ်တုံကင်၊ သဘာဝစိမ့်စမ်းရေနှင့် ချောင်းရေများမှ ရရှိပါသည်။ အင်းတော်မြို့ပေါ်တွင် စည်ပင်သာယာမှုရေပေးဝေရေး စနစ်ဖြင့် အသုံးပြုလျက်ရှိပြီး အချို့ကျေးရွာဒေသများတွင် သဘာဝစိမ့်စမ်းရေ ကို ရေပိုက်များဖြင့် သွယ်တန်း၍ရေရရှိပါသည်။ အများအားဖြင့် သောက်သုံးရန်သင့်တော်ပြီး လုံလောက်မှု

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရှိပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် တိရိစ္ဆာန်များအတွက် ရေကို မိုးရေမှအဓိကရရှိပြီး ချောင်းရေ အဝိစိတွင်း ရေများမှလည်း ရရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် (၁၀)နှစ်ခန့် နှင့်ယခုလက်ရှိသောက်သုံးရေရရှိမှုအခြေအနေကွာခြားချက်များရှိပါသည်။ ယခင်က ရေရှားပါးသည့်ကျေးရွာများတွင် လူဦးရေနှင့် တွင်းရေမှာတူမရှိသော ပြဿနာများနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး ယခုအခါတွင် ရေတူးဖော်သည့်ကိရိယာများတွင်ကျယ်လာခြင်းကြောင့် သောက်သုံးရေကိုလုံလောက်စွာ အသုံးပြုနေကြပါသည်။ အချို့ကျေးရွာများတွင်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးလာမှုကြောင့် ယခင်အသုံးပြုခဲ့သော သောက်သုံးရေရရှိမှုအရင်းအမြစ်များ လျော့နည်းလာပြီး အခြားရေအရင်းအမြစ်ရရှိနိုင်သည့် နေရာများတွင် ပြောင်းလဲတူးဖော်အသုံးပြုခြင်းများရှိလာပါသည်။ အင်းတော်မြို့နယ်အတွင်းရှိ ချောင်းများအနက် မဲဇာချောင်းနှင့် လေးတန်ချောင်းတို့မှာ ချောင်းရိုးတစ်လျှောက်နှင့် ချောင်းဖျားဒေသများတွင် ရွှေ့သတ္တုတူးဖော်မှုများကြောင့် ချောင်းရေမှာ ကျွဲနွားများပင် သောက်သုံး၍ မရလောက်အောင် ညစ်နွမ်းနေပါသည်။ ချောင်းဖျားဒေသများတွင် ရေအရင်းအမြစ်ထွက်ရှိရာ သဘာဝတောတောင်များ၏ သစ်တောများပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် ပူပြင်းသည့် နွေရာသီကာလတွင် ရှေးယခင်ကနှင့် မတူပဲ ရေစီးဆင်းမှုမှာ လျော့နည်းလာမှုများ ရှိလာပါသည်။ အချို့ကျေးရွာများရှိ သောက်ရေတွင်းများမှာ ထုံးဝါတ်များပါဝင်နေပြီး သောက်သုံးရန်အဆင်မပြေပါ။

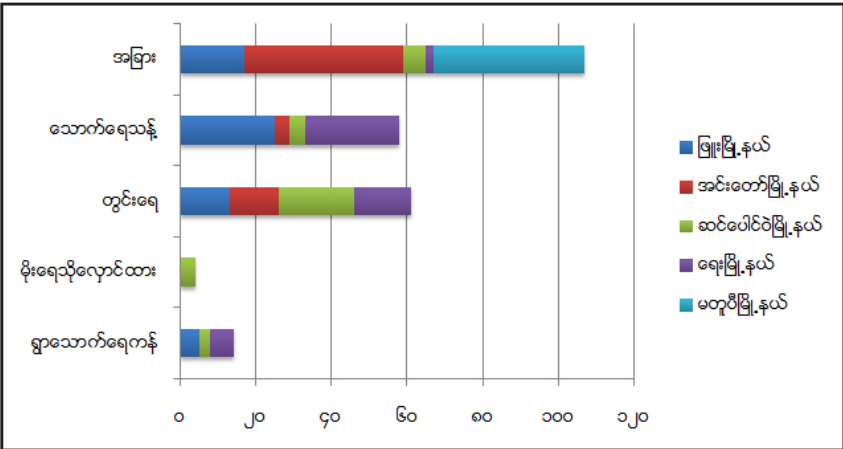
ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်၊ မတူပီနှင့် ရေဖြာမြို့နယ်များနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများတွင် အဓိကအားဖြင့် တောင်ကျစမ်းရေ၊ စိမ့်စမ်းရေနှင့် စမ်းချောင်းများမှ သောက်သုံးရေကို ရရှိသုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။ မြို့ပေါ်ရေဖြန့်ဝေရေးအတွက် ကုန်းမြင့်နေရာများတွင် ရေကန်တည်ဆောက်ကာ မြို့တွင်းရေပိုက်ဖြန့်ဝေရေး စနစ်ဖြင့် စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာန၊ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်း၊ ပုဂ္ဂလိက စသည့်ဖြင့် ဖြန့်ဝေသုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာများမှာ NGO, INGO များ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုနှင့် ပြည်သူ့ရန်ပုံငွေများဖြင့် တောင်ကျစမ်းရေ၊ စိမ့်စမ်းရေနှင့် စမ်းချောင်းများမှ ရေထွက်ရေများကို ရေပိုက်ဖြင့်သွယ်ယူသုံးစွဲနေကြပါသည်။ တောင်ကျစမ်းရေဖြစ်သောကြောင့် ကြည်လင်မှုရှိပြီး ရေစစ်သုံးစွဲမှုမရှိပါ။ ကျေးလက်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များမှ သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးရေထိန်းဧရိယာများသတ်မှတ်ထားပါသည်။ လွန်ခဲ့သော(၁၀)နှစ်ခန့်က ရေပိုက်ဖြင့် သွယ်ယူစနစ်မရှိခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာများနှင့် (၁)မိုင်ခန့်ဝေးသောစမ်းရေထွက်နေရာများတွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများ သောက်သုံးရေကို ခပ်ယူသုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်များမှာလည်း မြို့ပေါ်နှင့် (၁)မိုင်ခန့်ဝေးသော စမ်းရေထွက်နေရာများတွင် သောက်သုံးရေကို ခပ်ယူသုံးစွဲခြင်းမျိုးပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ မြို့ပေါ်စည်ပင်ရေဖြန့်ဝေရေးစနစ်များဖြစ်ပေါ်လာသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ရေသုံးစွဲမှုအခြေအနေကောင်းမွန်မှုရှိလာပါသည်။ အချို့သောမြို့နယ်များနှင့်ကျေးရွာများတွင် နွေကာလရောက်သည့်အချိန်တိုင်း သောက်သုံးရေအခက်အခဲများလည်း ကြုံတွေ့လျက်ရှိနေပါသေးသည်။

ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနများ၏အစီရင်ခံစာအရတစ်နှစ်ပတ်လုံး သောက်သုံးရေ လုံလောက်မှုရှိပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သောရေ သုံးစွဲနေသောအိမ်ခြေပေါင်း (၂၁၃၅၅) ရှိပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောရေသုံးစွဲနေသောအိမ်ခြေပေါင်း (၇၃၉၃) ရှိသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး သောက်သုံးရေ လုံလောက်မှုမရှိသော ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သည့်သောက်သုံးရေ ရယူသုံးစွဲနေသော အိမ်ခြေပေါင်း (၁၆၆)

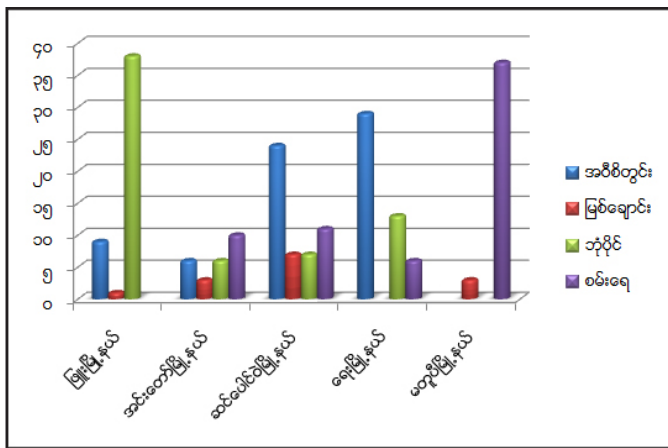
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သော သောက်သုံးရေရယူသုံးစွဲနေသော အိမ်ခြေပေါင်း (၁၇၆) ရှိသည်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်ရှိ ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနများ၏အစီရင်ခံစာအရမြို့နယ်အတွင်းရေရယူသုံးစွဲနေသည့် အခြေအနေများမှာ အဝီစိတွင်းရေသုံးစွဲပြီးကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သော သောက်သုံးရေ ရရှိနေသော အိမ်ခြေမှာ (၂၅၁၈)အိမ်ရှိပါသည်။ အဝီစိတွင်းရေကိုသုံးပြီးကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သော သောက်သုံးရေရရှိနေသောအိမ်ခြေမှာ(၂၀၂) အိမ်ရှိပါသည်။ ရေပိုက်လိုင်းစနစ်ဖြင့်ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောသောက်သုံးရေရရှိနေသောအိမ်ခြေမှာ (၃၀၉) အိမ်ရှိ၍ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောသောက်သုံးရေရရှိနေသောအိမ်ခြေမှာ (၅) အိမ်သာရှိပါသည်။လက်တူးရေတွင်းမှကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောရေရရှိနေသောအိမ်ခြေမှာ(၄၆၄) အိမ်ရှိ၍ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောရေရယူသုံးစွဲနေရသောအိမ်ခြေမှာ (၂၀၃)အိမ်ရှိပါသည်။

ဇယား (၁) သောက်သုံးရေရရှိသောနေရာများ

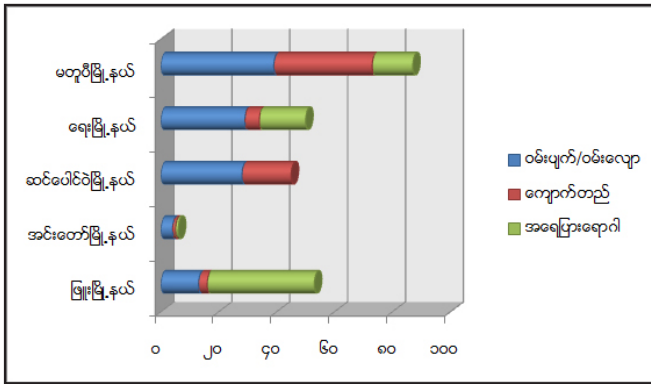
ဇယား (၂) နေ့စဉ်အသုံးပြုနေသော ရေရရှိသောနေရာများ

(၂.၂) သောက်သုံးရေကြောင့် ဖြစ်ပွားသည့်ရောဂါများနှင့် ပြဿနာများ

ရေးမြို့ပေါ်ရပ်ကွက်များတွင် ကျန်းမာရေးအနေဖြင့် မိုးရာသီတွင် သွေးလွန်တုတ်ကွေးနှင့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ရောဂါများဖြစ်ပွားခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့သော် ကပ်ရောဂါအသွင် ဆိုးရွာစွာဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းမျိုးများမရှိခဲ့ပါ။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ဖြူးမြို့နယ်တွင် ရေမသန့်ရှင်းမှုကြောင့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ရောဂါများ တခါတရံဖြစ်ပွားတတ်ပြီး သွေးလွန်တုတ်ကွေးရောဂါလည်း အနည်းငယ်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အင်းတော်မြို့နယ်အတွင်း ရေနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်ပွားသည့် ကူးစက်ရောဂါများ ပြောပလောက်အောင် မရှိသော်လည်း ရာသီချိန်ဖြစ်ပွားတတ်သည့် ငှက်ဖျားနှင့် တုတ်ကွေးရောဂါများ အနည်းငယ်ဖြစ်ပွားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ဇယား (၃) ရေကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါများ

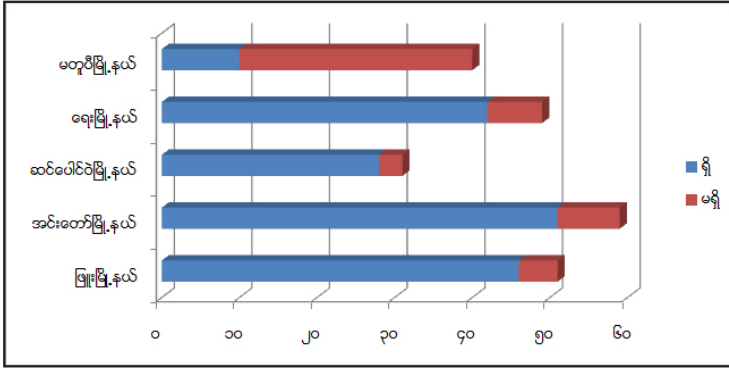
ချင်းပြည်နယ်တွင် နှစ်စဉ် မေလတိုင်း သစ်ရွက်များကြွေကျကာ ထိုသစ်ရွက်ခြောက်များပုပ်သိုးပြီး ပိုးလောက်လန်းများထွက်လာကာ ထိုမှတစ်ဆင့် ရေထဲမျောပါသောကြောင့် သောက်သုံးသူတိုင်း ဝမ်းလျှော့၊ ဝမ်းပျက်ရောဂါဖြစ်ပြီး သေဆုံးသူများလည်း ရှိခဲ့သည်ဟုဆိုပါသည်။ အချို့တောင်ကျစမ်းရေများတွင် ထုံးဓါတ်၊ သံဓါတ်များသောကြောင့် ကျောက်ကပ်ရောဂါနှင့် အရေပြားရောဂါများ ခံစားရရှိသူများလည်း ရှိနေသေးသည်။

ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် မိုးရေလျှောင့်ကန်ကို အသုံးပြုပြီးကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော သောက်သုံးရေရရှိနေသောအိမ်ခြေမှာ (၅၃၂) အိမ်ရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်သော သောက်သုံးရေ ရရှိနေသော အိမ်ခြေမှာ (၅၅) အိမ်ရှိပါသည်။ ရေကန်များမှ ရေကိုရယူသုံး နေကြသောအိမ်များမှ ကျန်းမာရေး နှင့် ညီညွတ်သောသောက်သုံးရေကို ရယူသုံးစွဲနေကြသောအိမ်ခြေမှာ (၁၄) အိမ်ရှိသာရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်သော သောက်သုံးရေ ရရှိနေသော အိမ်ခြေမှာ (၆၄) အိမ်ရှိနေပါသည်။ စမ်းရေတွင်းမှ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သောရေ ရရှိနေသော အိမ်ခြေမှာ (၄) အိမ်သာရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သောရေ ရရှိနေသော အိမ်ခြေမှာ (၉) အိမ်ရှိပါသည်။ အခြားနည်းဖြင့်ရေကိုရယူ သုံးစွဲရာတွင် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော ရေရရှိသုံးစွဲနေသောအိမ်ခြေမှာ (၅) အိမ်ရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်သော ရေရရှိသုံးစွဲနေသော အိမ်ခြေမှာ (၆၅၄)

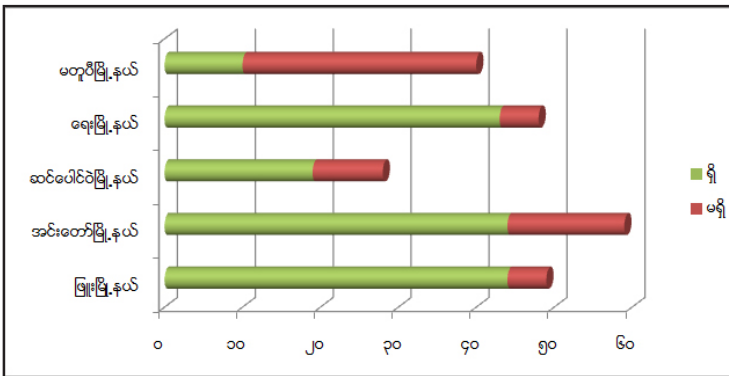
သာဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

အိမ်ရှိပါသည်။ မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး၊ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် ကျန်မာရေးနှင့် ညီညွတ်သောရေ ရရှိသုံးစွဲနိုင်သောလူဦးရေပေါင်း (၉၂၁၈၈) ယောက်ရှိပါသည်။

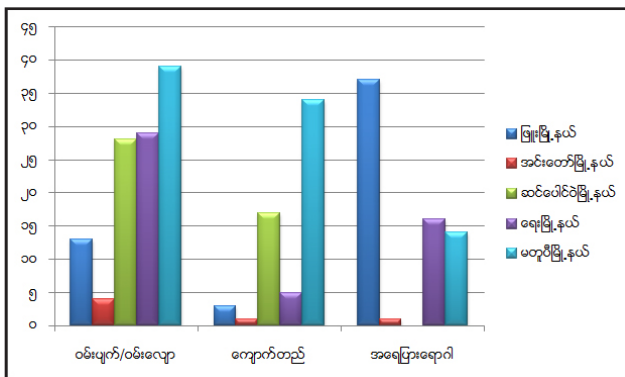
ဇယား (၄) သောက်သုံးရေနှင့် သုံးစွဲရေ လုံလောက်မှုရှိပါသလား။

ဇယား (၅) စိုက်ပျိုးမြေများ/မွေးမြူထားသည့် တိရိစ္ဆာန်များအတွက် သုံးရေ လုံလောက်မှုရှိပါသလား။

ဇယား (၆) ရေကြောင့်ဖြစ်သောရောဂါများ

အခန်း (၃)

ရေအရင်းအမြစ်အားထိန်းသိမ်းထားရှိမှုအခြေအနေ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မြူးမြို့နယ်တွင် မြူးချောင်းရေလှောင်တံခံနှင့် ကွင်းချောင်းရေလှောင်တံခံဟူ၍ ဆည်နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ မြူးချောင်းဆည်သည် မြူးမြို့နယ် ရန်ကုန်၊ မန္တလေး အမြန်လမ်းမကြီး မိုင်တိုင်(၁၁၄)၏ (၅)မိုင်အကွာတွင်ရှိပါသည်။ မြူးချောင်းပေါ်တွင် အလျားပေ(၁၀၂၀) အမြင့်ပေ ၈(၂၄၅)နှင့် ရေလှောင်ပမာဏ (၆၃၂၅၃၀) ဧကပေ သိုလှောင်နိုင်ပါသည်။ ရေအမျိုးအစား ကျောက်ပြည့်တံခံ အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ ဆည်တည်ဆောက်ပြီးစီးပါက အုပ်တွင်းမြို့နယ်နှင့် မြူးမြို့နယ်အတွင်းရှိ လယ်မြေဧက (၉၀၀၀)ခန့်ကို ရေပေးဝေစိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး (၂၀ မဂ္ဂါဝပ်)နှစ်လုံးဖြင့် ရေအားလျှပ်စစ် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ ကီလိုဝပ်နာရီ (၁၂၀)ခန့်ကို ထုတ်လုပ်နိုင်ပါသည်။ ယခုအခါတွင် ဘတ်ဂျပ်ငွေအခက်အခဲကြောင့် (၂၀၁၇)ခုနှစ်၊ မတ်လ အထိ (၆၈.၆၅%) ဆောင်ရွက်ပြီးစီးပါသည်။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနမှဆည်နှင့် တာတံခံများဖောက်လုပ်လျှက်ရှိပြီး လက်ဝဲ လက်ယာတူးမြောင်းများဖြင့် စနစ်တကျဖြန့်ဝေရန် စီမံလျက်ရှိပြီးစီးပါက လက်ယာတူးမြောင်းမှ လယ်ဧက ပေါင်း(၆၆၀၀၀)၊ လက်ဝဲတူးမြောင်းမှ(၂၄၀၀) အားလုံလောက်စွာဖြန့်ဝေပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (၁၂) လရာသီ စိမ်းလန်းစိုပြေပြီး တောင်သူလယ်သမားများအကျိုးများစွာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ရေထိန်းသိမ်းမှု စနစ် သည် သစ်တောထိန်းသိမ်းမှုနှင့်အပြန်အလှန်ဆက်စပ်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းမှု အားနည်းပါက သစ်တောများပျက်စီးခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ရေအရင်းမြစ်များဆုံးရှုံးနိုင်ပါသည်။ ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် အဓိကတာဝန်ရှိသူများမှာ ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၊ အစိုးရနှင့်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူများ ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်ဦးစီးဌာနမှ (၂၀၁၄-၁၅) ခုနှစ်တွင် လက်နိပ်တုံ့ကင်(၅)ခု (၂၀၁၅-၁၆) ခုနှစ်တွင် အုတ်ရေကန် ဂါလံ(၂၀၀၀)ဆန့်. (၇)ခု၊ (၂၀၁၆-၁၇) ခုနှစ်တွင် (၂၄၀၀) ဂါလံဆန့်. ရေစင်(၃)ခု ဆောက်လုပ်ပြီးစီးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာနမှ လက်နိပ်တုံ့ကင် တွင်းတိမ်(၅၂၄)တွင်း၊ (၂)လက်မ စက်ရေတွင်း(၁၂)တွင်း၊ (၄)လက်မစက်ရေတွင်း (၁၄) တွင်း တူးဖော်ပြီးစီးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လူဦးရေထူထပ်လာခြင်းနှင့် မြေအောက်ရေသုံးစွဲမှုများလာသဖြင့် ရေအရင်းအမြစ် နည်းပါးလာပြီး မြစ်ချောင်းများမှာလည်း တိမ်ကောလာသည့်အတွက် ရေရှားပါးလာပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး အင်းတော်မြို့နယ်တွင် ရေအရင်းများကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားမှု မရှိသည့်အတွက် သဘာဝရေအရင်းအမြစ်များရရှိမှုလျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဒေသခံ ပြည်သူများ သစ်တောများခုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကြောင့် ရေအရင်းအမြစ်များ တဖြည်းဖြည်းခမ်းခြောက်လာသည်ကိုလည်း သိရှိရပါသည်။ စမ်းရေထွက်နေရာများကို စနစ်တကျ ရေထိန်းဧရိယာ သတ်မှတ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ချောင်းဖျားဒေသများမှ သစ်ပင်ခုတ်ထွင်မှုများ ရှိနေပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ရေအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန နှင့် ပြည်သူလူထုတို့မှာ ရေအရင်းအမြစ်များထိန်းသိမ်းထားရှိပေးမှုတွင် အဓိက အရေးပါသူများဖြစ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

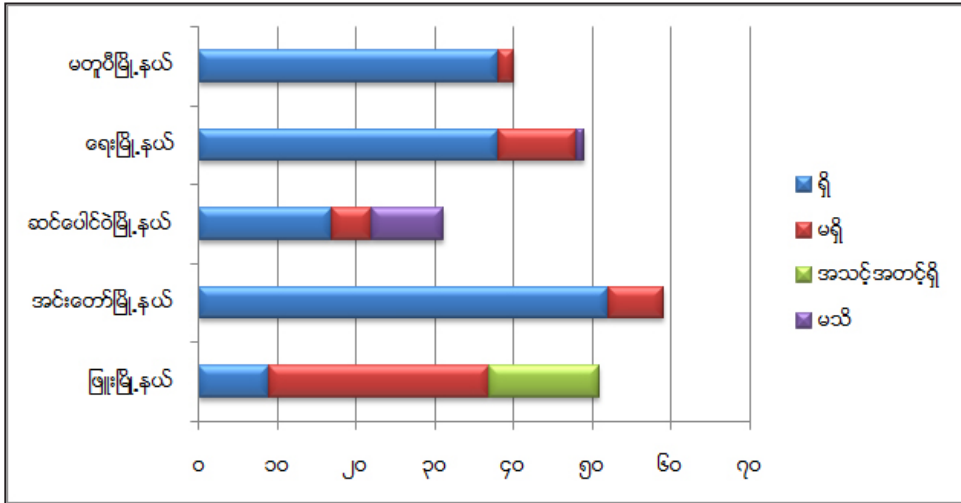
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ်တွင် ရေရရှိမှုအခြေအနေများနှင့် ရေထိန်းသိမ်းမှု အခြေအနေများကို (၂)ပိုင်းခွဲ၍ ဖော်ပြပါမည်။ မြို့ပေါ်နေပြည်သူလူထုများရေရရှိရန် အတွက် မြို့နယ် စည်ပင် ဦးစီးဌာနနှင့် မြို့နယ် သမဝါယမအသင်းတို့မှ ဂါလံ(၅၀၀၀၀)ဆန့် ရေစစ်ကန်မှတစ်ဆင့် ရေပိုက်လိုင်း(၇) လိုင်းဖြင့် တစ်ပတ်လျှင် နှစ်ကြိမ် နှင့် သုံးကြိမ်အထိ ရေဖြန့်ဝေပေးနေပါသည်။ ရေတစ်ကြိမ်ပေးရာတွင် အိမ်တစ်အိမ်လျှင် ရေ(၈)စည်ခန့်ရ၍ တစ်လလျှင် ရေပေးဝေခ (၄၀၀၀ကျပ်) ကောက်ခံပါသည်။ ပြင်ပမှ ရေဝယ်ယူပါက တစ်စည်လျှင် (၅၀၀ကျပ်) ပေးဝယ်ရပါသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူများရေရရှိရေးအတွက် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနမှ အဓိက ဖော်ဆောင်နေပါသည်။ (၂၀၁၄-၁၅)ခုနှစ်တွင် စက်ရေတွင် (၁) တွင်းနှင့် မြေသားရေကန်(၇)ကန်ကို တူးဖော်ခဲ့ပြီး၊ (၂၀၁၅-၁၆) ခုနှစ်တွင် မြေသားရေကန်(၆)ကန် နှင့် (၂၀၁၆-၁၇)ခုနှစ်တွင် မြေသားရေကန်(၃)ကန်၊ စက်ရေတွင်း(၅)တွင်း၊လက်တူးတွင်း(၂)တွင်းကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အတွက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် ဆည်ငယ်များရှိပါသည်။ ဥပမာ - ကန်လှကျေးရွာတွင် လယ်စိုက်ပျိုးဧက(၃၀၀)ခန့် အတွက် ဆည်ငယ်တစ်ခုရှိပါသည်။ ရေအရင်းနည်းပါးလာသည့်အကြောင်းအရင်းများလည်းရှိနေပါသေး သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် ကျောက်စလစ်များ၊သဲများတူးဖော်နေခြင်းများကြောင့် မြစ်ရေ သည် မိုးတွင်းတွင်ရေကြီးကာ နွေအခါတွင် သဲသောင်များ ထွန်းကာမြစ်ကြောင်းကျဉ်းလာခြင်းနှင့် ရေတိမ် ကောခြင်းများ၊ မြစ်ကမ်းပါးပြိုခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အမှိုက်များ၊ ပလတ်စတစ်များ နှင့် စားသောက်ကုန်လုပ် ငန်းသုံးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မြစ်အတွင်း စွန့်ပစ်မှုများကြောင့် မြစ်ရေအား သောက်သုံးရန် မသင့်လျော်တော့ပေ။

မွန်ပြည်နယ်၊ ရေးမြို့နယ်တွင် ရေအရင်းအမြစ်နှင့် ပက်သက်သည့်ထိန်းသိမ်းမှုတွင် ထင်ထင်ရှားရှား တင်ပြစရာမရှိလှပါ။ ရေမြေသဘာဝအရ အောက်ခံကျောက်သားကောင်းမွန်ပြီး ရေရှိရန်လွယ်ကူပါသည်။အိမ် တိုင်းနီးပါး တွင်းရေအသုံးပြုခြင်း၊ ရေတံခွန်မှပိုက်ဖြင့် သွယ်တန်းအသုံးပြုခြင်းများဖြင့် ရေရရှိမှု အဆင်ပြေ လျက်ရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးရာတွင်လည်း နှစ်ရှည်သီးနှံများစိုက်ပျိုးသဖြင့် ရေထိန်းသိမ်း ထားရန် မလိုအပ်လှပါ။

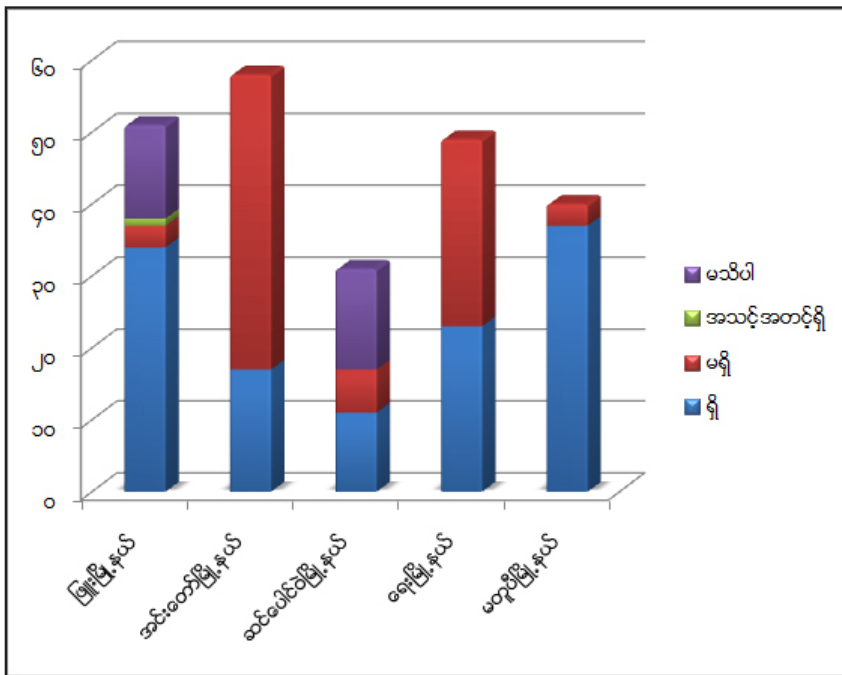
ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်၊မတူပီ၊ ရေဇာ မြို့နယ်များနှင့် အချို့သော ကျေးရွာများတွင် စမ်းရေထွက် နေရာများသည် (၂)ပိုင်းပတ်လည်ရေထိန်းဧရိယာအဖြစ် သတ်မှတ်လျက်ရှိပါသည်။အချို့သောနေရာများတွင်မူ သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိပါ။ ခရိုင်၊ မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှလည်း ရေထိန်းဧရိယာများကို နှစ်နှစ် တစ်ကြိမ် ကွင်းဆင်းသတ်မှတ်လေ့ရှိပါသည်။ အချို့သောရေထိန်းဧရိယာများတွင် စနစ်တကျ ခြံခတ်ထားခြင်း မရှိ သောကြောင့် ကျွဲ၊ နွားနောက်များမှ ရေအရင်းအမြစ်တည်ရှိရာ ချောင်းဖျားစိမ့်စမ်းနေရာများကို ဖျက်ဆီး ခြင်းများအား တွေ့မြင်ရပါသည်။ သောက်သုံးရေသွယ်ယူရာနေရာများကို ရေထိန်းသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက် ပျိုးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ထိန်းသိမ်းထားလျက်ရှိပါသည်။ စမ်းရေထွက်နေရာများ၌ ရေထိန်းကန်ငယ်များ တည်ဆောက်ကာ ရေအရင်းမြစ်စုဆောင်းပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် မြို့ပြ(သို့မဟုတ်) ကျေးရွာများသို့ ရေပိုက်ဖြင့် ရေဖြန့်ဝေရေးပုံစံမျိုးဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားလျက်ရှိပါသည်။ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် စည်ပင်၊ CYO (Chin Youth Organization)၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းကာထိန်းသိမ်းထားခြင်းများကို လေ့လာတွေ့ ရှိရပါ သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဇယား (၇) သောက်သုံးရေအရည်အသွေးကောင်းမွန်မှုရှိပါသလား။

ဇယား (၈) ရေအရင်းအမြစ်တည်နေရာတွင် သံခါတ်၊ ထုံးခါတ်များပါဝင်မှု ရှိပါသလား။

အခန်း (၄)

ရေအရင်းအမြစ်နှင့်ပတ်သက်သည့်သစ်ပင်သစ်တောများ၏တည်ရှိမှုအခြေအနေ၏

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖြူးမြို့နယ်အတွင်းရှိ မြို့ရွာများတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သစ်ပင်များ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းကြောင့်လည်း ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြီး ရေအရင်းအမြစ်များ ဆုံးရှုံးနိုင်ပါသည်။ သစ်တောပြုန်းတီးလာမှုသည် သစ်ခုတ်သူများ (တရားဝင်/ တရားမဝင်)၊ တောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဆည်မြောင်းများမှ ရေဝပ်ခြင်းတို့ကြောင့်လည်း နောင်နှစ် (၂၀)တွင် သစ်တောများပြုန်းတီးလာပြီး ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ကာ ရေရှားပါးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

ဖြူးမြို့နယ်တွင် သစ်တောကြီးဝိုင်း (၅)ခုရှိပြီး ယင်းသစ်တောကြီးဝိုင်းများမှာ မြယာပင် သစ်တောကြီးဝိုင်း၊ ဖြူးချောင်းကြီးဝိုင်း၊ ဖြူးကွန်းကြီးဝိုင်း၊ ဖြူးကွန်းကြီးပင်ကြီးဝိုင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဖြူးကွန်းကြီးဝိုင်းမှာ (၁၅၉၀.၁၅)ဧက၊ ဖြူးချောင်းကြီးဝိုင်း (၇၀၂၁၁၅)ဧက၊ မြယာပင်ကြီးဝိုင်း (၁၉၅၅၄)ဧက၊ ဖြူးကွန်းကြီးပင်ကြီးဝိုင်း (၄၀၁၈၃၃.၇၈)ဧက တပ်မတော်နှင့် အခြားဝန်ကြီးဌာနများသို့ လွှဲပြောင်းပေးသည့် ဧကမှာ (၁၅၇၈.၂၂)ဧက၊ ကျူးကျော်လယ်ယာ (၃၃၀.၆၈)ဧက၊ ဆည်ရေဝပ်ဧကပေါင်း (၅၀၄၁၆)ဧက နှစ်ရှည်ပင် ငှားရမ်းထားပါသည်။ သစ်မာ (၆၄၅)ဧက၊ ပုဂ္ဂလိကသို့ စုစုပေါင်းဧက (၆၈၂၀၈.၉)ဧကရှိပါသည်။ ဖြူးမြို့နယ်တွင် သစ်တောဦးစီးပိုင် ဧကပေါင်းမှာ လက်ရှိ (၃၃၃၆၂၄.၈၈)ဧကကို တစ်ပိုင်တစ်နိုင် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများကို ပြုလုပ်ရန် အစီအစဉ်ရှိပါသည်။ ပဲခူးရိုးမကို သစ်ပင်ခုတ်ထွင်ခြင်းကို (၁၀)နှစ်ပိတ်ပင်ထားပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းအပါအဝင် အခြားသစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများပြုလုပ်ရန် ပဲခူးရိုးမတွင် အစီအစဉ်ရှိပါသည်။ သစ်ပင်ပျိုးပင်များကို ရေအဆင်ပြေသည့်နေရာများမှာ ပျိုးလေ့ရှိပါသည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးခြင်းကို ပြည်သူလူထုအား စိုက်ပျိုးရန် ခွင့်ပြုထားပါသည်။ ဖြူးမြို့နယ်တွင် သစ်တောဦးစီးဝန်ထမ်းပေါင်း (၃၄)ဦးရှိပါသည်။ ရေရှားပါးလာမှုနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုများမှာ သစ်ပင်များခုတ်လှဲမှုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်မှုရှိပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ အင်းတော်မြို့နယ်ရေအရင်းအမြစ်နှင့် ပတ်သက်သည့် သစ်ပင်၊ သစ်တောများ၏ တည်ရှိမှုအခြေအနေများမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း(၂၀)ခန့်က ဒေသတွင်း သစ်တောများထူထပ်စွာပေါက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် သစ်တောများမှာ အလွန်ပင်ပြုန်းတီးလာခဲ့ပါသည်။ သစ်တောများပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာပြီး စိမ့်စမ်းရေးများ လျော့နည်းလာသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကာလအတွင်း အစိုးရသစ်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ဒေသခံများ၏ စည်းကမ်းမဲ့ သစ်ထုတ်ယူမှုများကြောင့် သစ်တောများ ပြုန်းတီးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့နယ် ရေအရင်းအမြစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သစ်ပင်၊ သစ်တောများ၏ အခြေအနေများမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်(၂၀)ခန့်က သစ်တောများထူထပ်စွာရှိပြီး ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် သစ်ပင်များအနည်းငယ်သာ ကျန်ရှိပါတော့သည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်လာမှု၊ ထင်းမီးသွေးများပြုလုပ်မှုကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးလာပါသည်။ သစ်တောများ

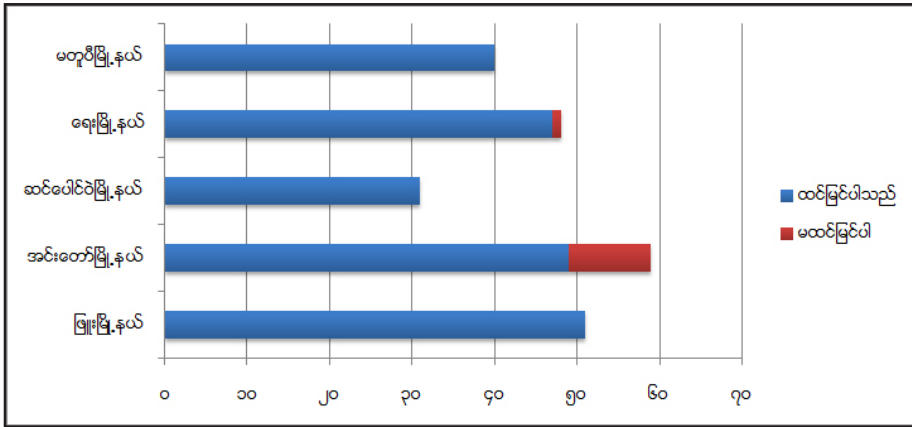
ပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုများဖောက်ပြန်လာပြီး အဝီစိတွင်းရေများခမ်းခြောက်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဥပမာ - ကျင်းကျေးရွာအုပ်စုရှိ မန်ကျဉ်းပင်ဂိတ်တွင် ပေ(၄၃၀) နက်သော စက်ရေတွင်းကို ဒေသခံပြည်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် (၂၀၁၅) ခုနှစ်တွင် တူးဖော်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါရေတွင်းသည် ယခင်က တစ်နာရီလျှင် ရေဂါလံ (၁၅၀) ရရှိပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် သစ်တောများဖြုန်းတီးခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကြောင့် ရေမထွက်တော့ပါ။ ကိုးပင်ကျေးရွာရှိ သစ်တောစိမ်းစိုရုံးမှ လက်ရှိစိုက်ပျိုးနေသောသစ်ပင်များမှာ ယူကလစ်၊ ရှားနှင့် ဇီးဖြူပင်များဖြစ်ပါသည်။ ယူကလစ်ပင်သည် မြေအောက်ရေခမ်းခြောက်စေသော အပင်ဖြစ်ကြောင်းကို ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် အထက်အရာရှိအချို့ သိရှိကြသော်လည်း ယူကလစ်ပင်သည် ကြီးထွားမှုနှုန်းမြန်ခြင်း၊ အစားထိုးသစ်ပင်စိုက်ပျိုးရန်အတွက် အဆင်မပြေခြင်း ဘတ်ဂျက်နည်းခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မြေအောက်ရေကိုထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သော သစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးရန် အစီအစဉ်မရှိသေးကြောင်းလည်း သိရှိရပါသည်။ ရေအရင်းမြစ်ရှားပါးမှုသည် သစ်ပင်များခုတ်လဲမှုနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေပါသည်။ ရေအရည်အသွေးသည်လည်း လက်ရှိအခြေအနေထိ ကောင်းမွန်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း လေ့လာခဲ့ရပါသည်။

မွန်ပြည်နယ် ရေးမြို့နယ်တွင် သစ်တောမဆင်မခြင်ခုတ်ယူသုံးစွဲမှုကြောင့် ရာသီဥတုသည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုပူလာပါသည်။ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ သစ်တောထိန်းသိမ်းမှုအားနည်းလာခြင်းနှင့် ယခုဆိုလျှင် သစ်တော (၁၀)ရာခိုင်နှုန်းသာ ကျန်ရှိနိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ရေရရှိနိုင်သော နေရာများတွင် သစ်ပင်ကြီးများရှိနေရန် လိုအပ်ပါသည်။ သစ်ပင်ကြီးများသည် ရာသီဥတုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါသည်။

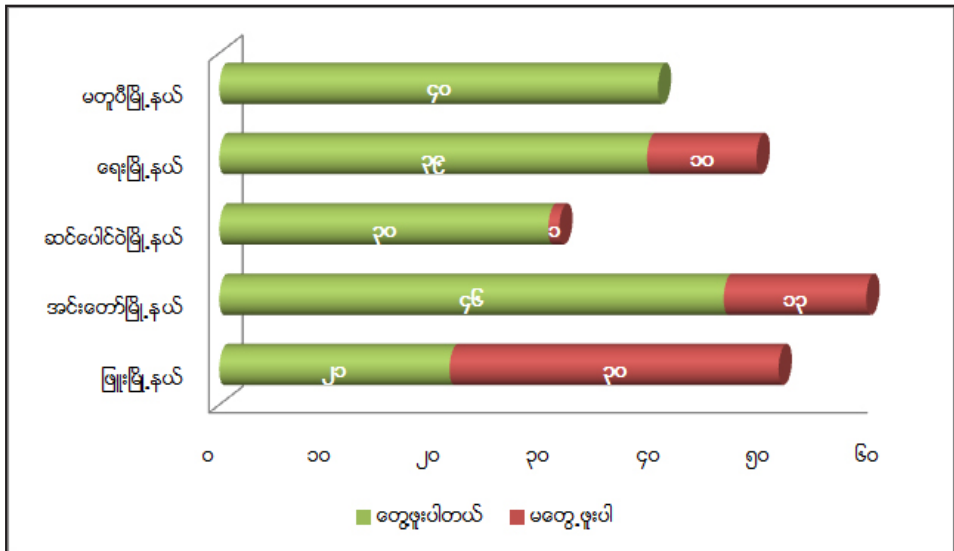
ချင်းပြည်နယ်သည် ကနဦးသဘာဝအရ စိမ့်စမ်းရေနှင့် မြစ်ချောင်းများ အလွန်ပေါများပြီး ကျေးငှက်သရကာများ၊ ရစ်ပြုံးငှက်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအလွန်ပေါများကာ ရှုသူမဝ စိမ်းလန်းစိုပြေသော ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာတည်ရှိခဲ့ပါသည်။ လူသားများမဆင်မခြင်ပြုလုပ်မှုကြောင့် ကျေးငှက်သရကာ ရစ်ပြုံးငှက်များ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ပျက်သုန်းလာပြီး တောတောင်သစ်တောသဘာဝအရင်းအမြစ်များတဖြည်းဖြည်း ပျက်စီးလာသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရေအရင်းအမြစ်များ ခမ်းခြောက်လာကာ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်တိမ်ကောမှုများကို ယခုမျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်ရပါသည်။ ရေအရင်းများကို ထိန်းချုပ်သော အဓိကအရာများမှာ ကနဦးသစ်ပင်များဖြစ်ပြီး ထိုသစ်ပင်ကြီးများကို အလွန်အကျွံ ခုတ်ထွင်မှုကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများနှင့်လည်းကောင်း၊ နွေကာလရောက်သည့်အခါ ရေရှားပါးမှုများနှင့်လည်းကောင်း ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ပြည်ထောင်စုလမ်းမများနှင့် ခရိုင်မြို့ချင်းဆက် လမ်းမများဖောက်လုပ်ရာတွင် စွန့်ပစ်မြေဇာ စနစ်တကျ မပုံချသောကြောင့် မိုးတွင်းကာလရောက်သည့်အခါတိုင်း တောင်များပြိုကျကာ ရွေ့လျားစီးဆင်းပြီး မြစ်ချောင်းများကို ဖုံးလွှမ်းကာမြစ်ရေတိမ်ကောမှုများနှင့် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ရေအရင်းအမြစ်များ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၏ အဓိကရစ်မြစ်မှာ သစ်တောအလွန်အကျွံခုတ်ထွင်ခြင်း၊ ချိန်းဆောများ အသုံးပြုကာ ကနဦးသစ်ပင်ကြီးများခုတ်လှဲခြင်း၊ ရွေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်ကြောင့် တောင်ကြောအလိုက် ခုတ်ထွင်ကာ မီးရှို့ခြင်းများကြောင့် သဘာဝသစ်ပင် သစ်တောများ တဖြည်းဖြည်းပြုန်းတီးလာပြီး ရေအရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ဇယား (၉) ရေအရင်းအမြစ်နှင့် သစ်တောဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု ထင်မြင်ပါသလား။

ဇယား (၁၀) မိုးခေါင်ရေရှားသည့် ပြဿနာ ကြုံတွေ့ဖူးပါသလား။

အခန်း - ၅
အကြံပြုချက်များ

ယနေ့မျက်မှောက်ကာလမြန်မာနိုင်ငံတွင်ကြုံတွေ့နေရသောသဘာဝဘေးဒဏ်များသည်အနာဂတ်အတွက် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာပါသည်။ နွေကာလတွင်အလွန်ပူပြင်းလာခြင်း၊ မိုးခေါင်ရေရှားပါးမှုဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အချိန်ခါမဟုတ်ပဲမိုးအလွန်အကျွံရွာသွန်းခြင်း၊ မုန်တိုင်းများခဏခဏဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ်လာခြင်းတို့သည်လူသားများ ပြုလုပ်မှုကြောင့်ဖြစ်ပြီးရေအရင်းအမြစ်ရှားပါးလာမှုနှင့်သစ်တောပြုန်းတီးလာမှုတို့သည်လည်း၎င်းတို့နှင့်တိုက်ရိုက်ဆက်နွှယ်ပတ်သက်နေသည်ဟုယူဆသုံးသပ်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့်သုတေသနမှလေ့လာတွေ့ရှိချက်များကိုအခြေခံ၍အဖွဲ့၏အကြံပြုချက်များမှာအောက်ဖော်ပြပါအချက်အလက်များအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီးထိရောက်ကောင်းမွန်သောမူဝါဒများပေါ်ထွန်းလာစေရန်၊ ရေအရင်းအမြစ်များရှားပါးလာခြင်းမှာသစ်ပင်များခုတ်လှဲခြင်း၊ တောင်ကြောလိုက်မီးရှို့ခြင်းများနှင့်တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေပါသောကြောင့်မလိုအပ်ပဲတောင်ကြောလိုက်မီးရှို့ခြင်း၊ သစ်ပင်များခုတ်လှဲခြင်းမပြုပဲစနစ်တကျထိန်းသိမ်းပြီးအစားထိုးသစ်ပင်များပြန်လည်စိုက်ပျိုးသည့်အစီအစဉ်များရေးဆွဲ၍ ရေအရင်းအမြစ်များကိုဆက်လက်တည်ရှိစေရေးနှင့် ရေအရည်အသွေးလုံခြုံစိတ်ချမှုရှိလာစေရေးအတွက်စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲထိန်းသိမ်းအကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့်ဒေသအတွင်းအရိပ်ရအပင်များစိုက်ပျိုးပြီးမြို့ပြကျေးလက်ရပ်ကွက်များလှပစေရန်အတွက်သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုပုံစံများရေးဆွဲပြီးအလှဆင်စိုက်ပျိုးရေးစနစ်သစ်တောကွက်သစ်များ ဖော်ဆောင်နိုင်မည့်မူဝါဒများချမှတ်လာစေရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

- ရေအရင်းအမြစ်တည်ရှိရာနေရာများနှင့် စမ်းရေထွက်နေရာများတွင် ရေထိန်းဧရိယာစနစ်တကျသတ်မှတ်ခြင်း၊ ရေထိန်းသစ်ပင်များအစားထိုးပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်းစသည့်အစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကာကျေးလက်ဒေသအထိသစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုပုံစံစနစ်များရေးဆွဲ၍အလှဆင်စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ဖြင့်သစ်တောအရင်းအမြစ်များကိုပြန်လည်အသက်သွင်းကာစိမ်းလန်းစိုပြေသောတိုင်းပြည်တစ်ခုဖြစ်လာစေရန်နှင့်ပြည်သူများအားရေအရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုနှင့်ပတ်သက်သည့်သတင်းအချက်အလက်ဗဟုသုတများကိုအစိုးရနှင့်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တတ်သိပညာရှင်များပူးပေါင်းကာအသိပညာပေးအကောင်အထည်ဖော်ရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်

- ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးထိရောက်ကောင်းမွန်သောမူဝါဒများပေါ်ထွက်လာစေရန်၊ ရေအရင်းအမြစ် ရှားပါးမှုမှာ သစ်ပင်များခုတ်လှဲမှုများနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေပါသောကြောင့် မလိုအပ်ပဲသစ်ပင်များကို မခုတ်မိစေပဲ စနစ်တကျထိန်းသိမ်းပြီး အစားထိုးသစ်ပင်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးသည့် အစီအစဉ်များဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ ဒေသတွင်း အရိပ်ရအပင်များ စိုက်ပျိုးပြီး မြို့ကွက်များကို လှပစေ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ

ရန်အတွက် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု၊ ပုံစံများဆွဲ၍ စိုက်ပျိုးခြင်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ ရှိနှင့်ပြီးသော သစ်တောများကို ခုတ်လှဲခွင့် မပြုတော့ဘဲ သစ်တောကွက်သစ်များ ဖော်ဆောင်ပြီး သစ်ပင်များ ပြန်လည် စိုက်ပျိုးခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် မူဝါဒများချမှတ်လာစေရန်နှင့် ပြည်သူများအား ရေအရင်း မြစ်ရှားပါးမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် ဗဟုသုတများကို အစိုးရနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တတ်သိပညာရှင်များ ပူးပေါင်းကာ အသိပညာပေး အကောင်အထည်ဖော်ရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လူမှုသုတေသနစာတမ်းများ